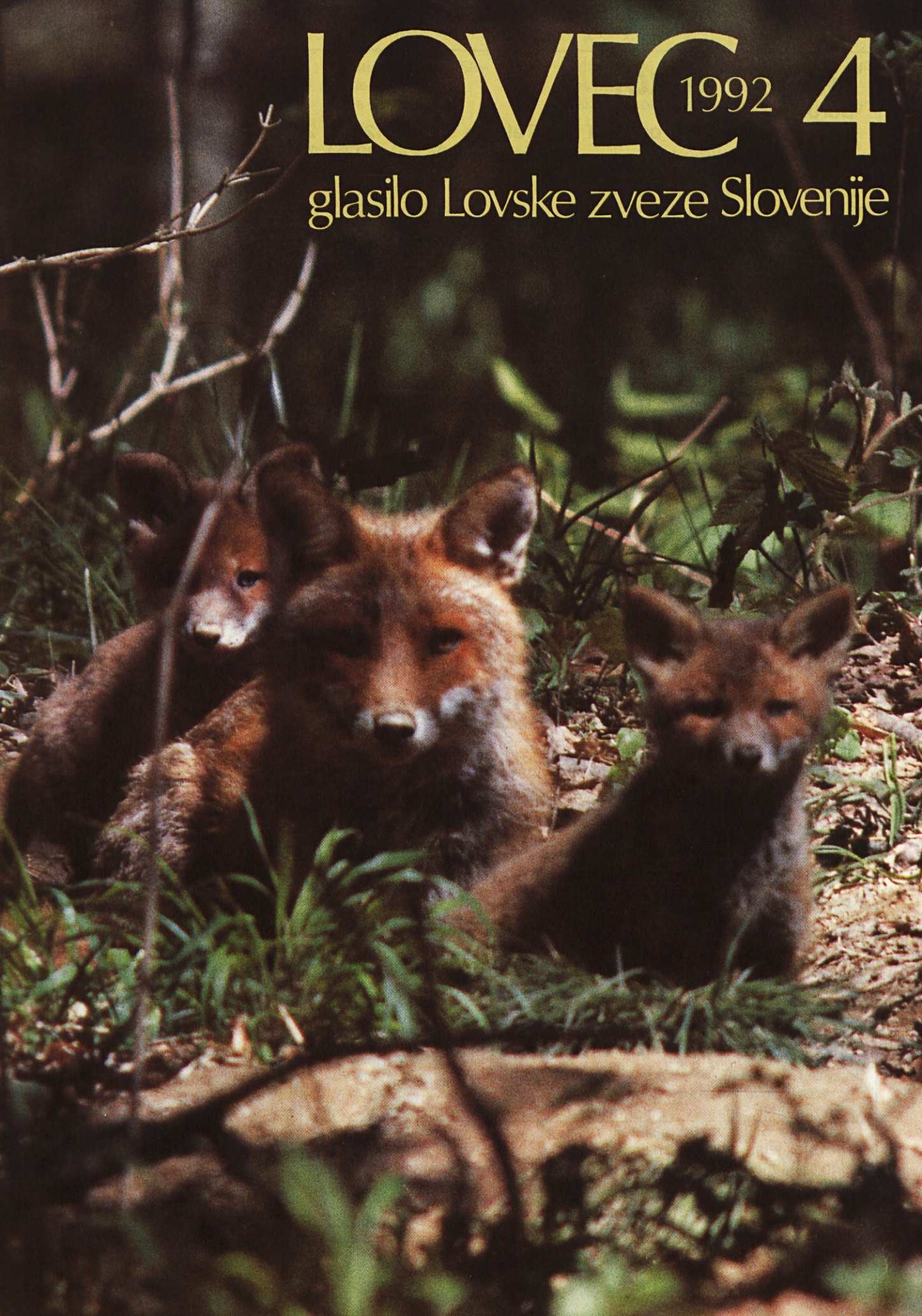

LOVEC¹⁹⁹² 4

glasilo Lovske zveze Slovenije

Hans Fanzoj

Borovlje – Ferlach

Puškarna in lovska oprema

A 9170 Borovlje

Telefon 9943 – 4227 – 2283

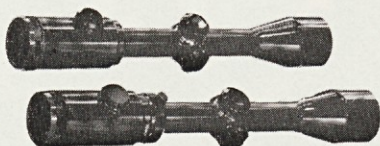
Telefax 9943 – 4227 – 2867

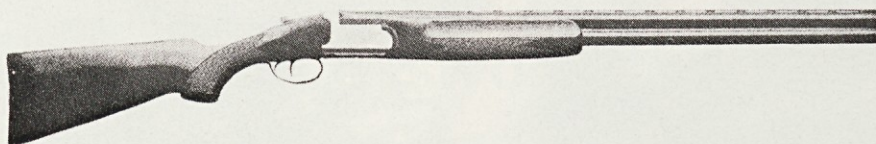
Najstarejši proizvajalec lovskega orožja ima stalno na zalogi:

- lovske dvoglede,

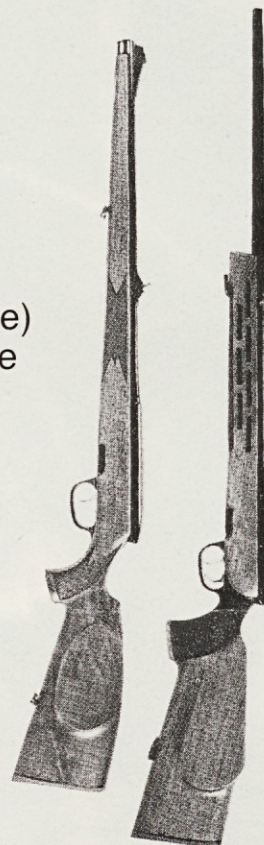

- strelne daljnoglede 6 × 40, 4 × 32, 4 × 12;

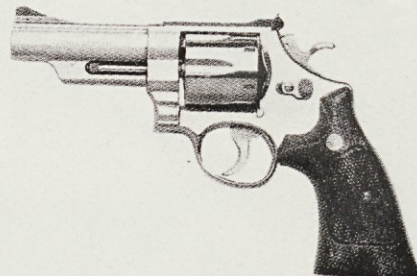
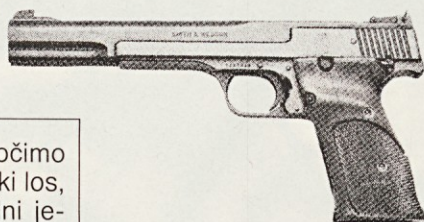

- Lovske bock šibrenice Falke z ejektorji (en ali dva sprožilca); neto cena od 7500 – 8000 ATS
- vse vrste nabojev, šibrenih in krogelnih ter diable za zračne puške (tekmovalni diaboli RWS in Haendler & Nattermann);
- montažne dele za strelne daljnoglede.
- pri nas lahko kupite tudi vse vrste lovskih rogov.

- malokalibrske puške in karabinke kal. .222 in .223, 7 × 64, .30 – 06, 8 × 68 idr.;
- ekspres dvocevke Falke (Avstrija) kal. 9,3 × 74 R (side by side) z ejektorji; neto cena je 45000 ATS;
- španske bokarice 12/12 (special trap) ali 20/20; neto cena 7500 ATS – 8000 ATS

Z nabavnim dovoljenjem lahko kupite pri nas vse vrste revolverjev in samokresov.

Po ugodnih cenah vam omogočimo tudi lov v SND (vzhodnosibirski los, severni jelen – karibu, navadni jelen, rjavi medved in sibirski snežni ovca)

Se priporočamo!

VSEM ČLANOM LZS PRIZNAMO 10% POPUST

LOVEC

glasilo

Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo
letnik LXXV., št. 4
april – mali traven 1992

Izdajatelj: Lovska zveza Slovenije
Tiska ga D.P. DELO – Tiskarna Delo
v Ljubljani.
Poštnina je plačana pri pošti 61102 Ljubljana.

UREDNIŠKI ODBOR:

Glavni urednik Borut Ingolič

Odgovorni urednik Boris Leskovic

Andrej Dvoršak, Branko Galjot,
Konrad Sajdl, Jože Perko, Marjan Toš

Lektorica in korektorica Mojca Terseglav

Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja praviloma vsak mesec.

Ta številka je izšla v 24 100 izvodih.

Po mnenju Republiškega komiteja za
informiranje, št. 23-91,
je LOVEC oproščen prometnega davka.

Naročnino je treba plačati vnaprej na
žiro račun Lovske zveze Slovenije.

Izvod revije stane 80 SLT

Za druge naročnike
je letna naročnina 920 SLT.
Za tujino 55 DEM.

Gradivo (tipkopis!) za objavo pošljite
Uredništvu glasila LOVEC,
Župančičeva 9 – p.p. 505,
61001 Ljubljana
Telefon (061) 214-948.

Nenaročenih rokopisov in slik
ne vračamo.

Cene malih oglasov:

do 15 besed 200 SLT, od 15 do 25 besed
260 SLT, od 25 do 30 besed 340 SLT.
Za vsako nadaljnjo besedo 12 SLT.

Za člane lovskih organizacij
v R Sloveniji velja polovična cena.

Male oglase je treba plačati vnaprej
na žiro račun
Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9,
Ljubljana: 50101-678-47158.

Devizni račun
50100-620-010-25731-3090/2

Telefaks: 061-217-994

IZ VSEBINE

Turistična zveza Slo-	98	Aktivnost, ki naj preraste v drugačen od-
venije		nos do okolja
Boris Leskovic	99	Tiskovna konferenca o založniški dejavno-
		sti LZS
Lov, divjad in naš čas	100	
Iz dnevnega tiska	100	
Iztok Koren	101	Nekaj zanimivosti o telesnih težah gamsov
J. Brglez, M. Dodič	104	Tekut <i>Bovicola alpinus</i> Kéler, 1942 pri
		gamso
Mnenja in kritike	105	
Jože Hauptman	105	Financiranje lovske kinologije
Vlado Jenko	106	Lovec v lovski obleki
Po lovskem svetu	108	
B. Krže	108	Natančne koordinate
Z. Timarac	109	Volk lovi večji plen
J. Perko	109	Lovec, 4000 let zamrznjen v ledeniku
CIC	110	Papežev blagoslov za vse lovce sveta
Lovske povesti in do-		
življaji	111	
Vladimir Podlogar	111	Pomnjenja
Janez Steržaj	112	Kuncov kamen
Nikolaj Lapuh	113	Začarani strelec in čarobni kralj
Lovska organizacija	114	
	114	Predstavitev zbornika ob 45-letnici LD
		Velika Nedelja – T. Kace
	116	Na svoje lovce se nikoli ne pozabi
		– J. Štuhec
	116	Zanimivosti iz Trnovskega gozda –
		V. Mikuletič
	116	Skupščina ZLD Maribor – M. Toš
	117	LZS jih je odlikovala – Pisarna LZS
Jubilanti	117	
		Franc Šparlek – 60-letnik
		Janko Krašovec 70-letnik
		Martin Pišek – 80-letnik
		Rado Cajnko – 80-letnik
Lovski optrnik	119	
	119	Obnovitev kipa snežniške Diane v parku
		gradu Snežnik – B. Leskovic
	120	Divjač'na v naši kuhinji – B. Leskovic
	121	Lovec pri malih šolarjih v vrtcu – S. Le-
		nardič
	121	Tevžev zadnji – S. Grl
	122	Peršinov mehanski krmilnik – B. Leskovic
	123	Prvi »zlati« jelen iz Gorskega Kotarja
		– A. Frkovič
	123	Lastovk ni bilo – S. Lenardič
V spomin	124	
		Franc Gyuran
		Karol Levstik
		France Debeljak
		Andrej Slavič
Lovska kinologija	125	
	127	Oživitveni občni zbor DLPŠ – B. Leskovic
		Predvidena legla lovskih psov – KZS

SLIKA NA NASLOVNICI:

Večina lisic skoti leglo v mesecu aprilu

Foto Franc Jensterle, Diana

Aktivnost, ki naj preraste v drugačen odnos do okolja

POMLADANSKO UREJANJE OKOLJA

Čisto, zdravo in urejeno okolje, čiste vode in zrak so bogastvo, ki nam ga je poklonila narava, mi pa smo ga leta in leta brezobzirno uničevali. Sedaj je skrajni čas, da se streznimo in ohranimo, kar nam je zdravega ostalo.

Pomladansko urejanje okolja je vseslovensko in ima za cilj urediti in očistiti okolje, je angažiran odnos človeka in družbe do okolja, dvig ekološke zavesti, povezovanje turizma in naravne dediščine. Postalo naj bi najširše gibanje.

Iniciator, nosilec in koordinator projekta aktivnosti je Turistična zveza Slovenije. K sodelovanju so vabljeni vsi Slovenci, tudi lovci, da bi predvsem sebi in s tem tudi turistom uredili in očistili okolje, v katerem živimo, delamo in stanujemo.

Napori za urejanje okolja so del aktivnosti v pripravi za Leto turizma v Sloveniji 1993.

Pomladansko urejanje okolja bomo okvirno opravljali v zadnjem tednu meseca aprila (od 20. do 26. aprila 1992) pod sloganom »Čista Slovenija – moj ponos«. Urejanje okolja ima dva osnovna cilja: širšega in praktičnega:

- odklanjanje vzrokov, katerih posledica je neurejeno, zanemarjeno in nečisto okolje ljudi in divjih živali,

- spomladanska ureditev in čiščenje okolja, kjer ljudje stanujejo, živijo, delajo, se družijo.

Posebno obeležje, širino in pomen daje dejstvo, da akcija sovpada z 22. aprilom, ki je v svetu proglašen kot »Dan zemlje«.

V akciji naj bi sodeloval najširši krog ljudi, zavestno, prostovoljno, organizirano in učinkovito.

Profesionalne naloge bodo opravila komunalna podjetja, cestna podjetja, podjetja za urejanje vodo tokov in druga.

Prostovoljne dejavnosti bodo organizirala in vodila turistična, planinska, lovska, ribiška, počitniška, jamarska, športna društva, stranka Zelenih, taborniki, skavti in drugi.

Ribiške, lovske in nekatere druge družine bodo del akcije urejanja okolja opravile že konec marca in v začetku aprila, ker tako narekujejo zakonitosti narave (ekološka čistilna akcija lovcev in ribičev na Ljubljanskem barju 21. 3. 92).

Pomembne so aktivnosti, ki jih bodo opravile osnovne in srednje šole, delovne organizacije in občani v stanovanjskih in krajevnih skupnostih.

Zavzemamo se, da se dela pri spomladanskem urejanju in čiščenju okolja opravijo tudi kot javna dela v skladu z ustreznimi zakoni.

Aktivnosti urejanja okolja naj bodo zato organizirane v vseh naseljih, vaseh, krajevnih skupnostih, mestih, podjetjih, šolah, ustanovah, loviščih – skratka povsod, kjer ljudje stanujejo, delajo in živijo, kjer je dom divjih živali itd. Organizatorji določijo prioritete obveznosti, profesionalne organizacije pa zagotovijo potrebne pogoje (orodje, zaščitna sredstva, odvoz smeti, pranje ulic, itd.).

Za uspešno pripravo, vodenje in izvedbo aktivnosti

spomladanskega urejanja okolja se pri izvršnih svetih skupščin občin mesta in Obalne skupnosti oblikujejo operativna delovna telesa (odbori, štabi), ki koordinirajo in usmerjajo aktivnosti. Tako telo se formira tudi na nivoju republike. V teh delovnih telesih naj bodo odgovorni predstavniki izvajalcev akcije (turističnih in drugih društev oz. zvez, stranke zelenih, komunalnega, cestnega, vodnega gospodarstva, področne zbornice, inšpekcije, organi za notranje zadeve in drugi).

Posebej priporočamo organizirane stike izvršnih svetov s krajevnimi skupnostmi, ki naj bi operativno vodile aktivnosti na svojem področju.

Spomladansko urejanje okolja bi kazalo usmeriti predvsem na naslednja področja – odvisno od razmer in posebnosti kraja:

- urejanje okolice hiš, stanovanjskih blokov, vasi, mest, kjer ljudje stanujejo;

- urejanje okolja trgovin, gostinskih objektov, podjetij, bank, avtobusnih postaj, bencinskih črpalk, pošt, železniških postaj, mejnih prehodov, planinskih in lovskih domov;

- urejanje okolice kulturnih objektov, spomenikov, cerkva;

- urejanje cest, postajališč, pločnikov, prehodov za pešce, prometne signalizacije, pranje ulic v mestih, čiščenje pešpoti, kolesarskih stez;

- urejanje nabrežij potokov, rek, jezer, slapov, morske obale, kopališč;

- urejanje športnih objektov, igrišč in njihove okolice, smučišč;

- urejanje parkov, zelenic, nasadov, vrtov in drugih zelenih površin, lovišč, gozdnih poti in drugih površin, popravilo ograj;

- urejanje odlagališč za odpadke, odprava divjih smetišč, ki niso na za to določenih lokacijah, preprečevanje črnih odlagališč;

- posebno pozornost je treba posvetiti ureditvi okolice hotelov, gostiln, agencij, bifejev in vseh drugih turistično-gostinskih objektov.

Celotno dejavnost moramo tudi marketinško dobro in racionalno pripraviti in voditi. Uredništvom sredstev javnega obveščanja priporočamo, da so aktivni udeleženci v projektu in samostojno oblikujejo svoje aktivnosti. Predvsem priporočamo, da:

- sredstva informiranja čimprej prično ustvarjalno delovno vzdušje, spremljajo in vzpodbujajo akcijo, z besedo in sliko odkrivajo dobre in slabe primere itd.;

- TV Slovenija s svojo novo tedensko oddajo, namenjeno turizmu, urejanje okolja in tekmovanje urejanja krajev sprejme kot eno od stalnic te oddaje (TV Slovenija je soorganizator akcije);

- posebej pomembno je sodelovanje lokalnih glasil in lokalnih radijskih postaj, ki naj bi vzpodbujale tekmovalno vzdušje;

- celostna podoba akcije Spomladansko urejanje okolja vsebuje znak in plakat akcije, značilne slogane, tiskovne konference, javno povabilo vsem na

sodelovanje in drugo. Priporočamo lokalno samoiniciativo tudi v promociji oziroma predstavitvi akcije;

- akcija naj bi imela tudi sponzorje in priporočamo, da si jih organizatorji izberejo sami.

Spomladansko urejanje zahteva kakovostno pripravo, strokovno izvedbo in profesionalnost. Organizatorji bodo posebej poskrbeli za varnost udeležencev in zagotovili tehnične pogoje in sredstva. Nabrežja rek in druga težja opravila naj izvajajo profesionalne organizacije in strokovno sposobne ekipe, datume pa prilagode vremenskim razmeram. Finančna sredstva bo treba pravočasno zagotoviti iz sredstev zadolženih profesionalnih podjetij oziroma organizacij in namenskih sredstev občin.

Organizator priporoča vodstvom vseh sredstev informiranja, da kot svoj ustvarjalni prispevek v iniciranju akcije brezplačno objavijo povabilo prebivalstvu, da sodelujejo v akciji in posredujejo druga pomembna obvestila o pripravah in poteku akcije.

Na nivoju slovenske države bodo organizirane nekatere aktivnosti, ki bodo spodbujale aktivnosti na terenu:

- Ministrstvo za varstvo okolja in urejanje prostora bo sodelovalo z izvršnimi sveti občin, mesta in obale, pristojna služba ministrstva pa s komunalnimi, vodnogospodarskimi in inšpekcijskimi organi na terenu;
- Ministrstvo za vzgojo, izobraževanje in telesno kulturo in Zavod za šolstvo bosta vzpodbudila dejavnost in sodelovanje šol, da bi uredile šolski okoliš in širše krajevno območje in to povezale s poukom ekologije;
- stranka Zelenih bo angažirala svoje organizacije in člane;

- republiška vodstva družbenih organizacij (ribiči, planinci, lovci, taborniki, skavti, jamarji itd.) bodo organizirala in usmerjala svoje organizacije;
- Skupnost za ceste bo v okviru redne dejavnosti vodila aktivnost na svojem območju;
- pomemben prispevek naj bi dali inšpekcija, policija in drugi organi, ki so dolžni zagotoviti izvajanje predpisov in sankcij;
- Ministrstvo za kmetijstvo bo zagotovilo sodelovanje pospeševalne službe in drugih, ki delajo pri urejanju vasi;
- Zadruga zveza Slovenije bo vzpodbudila zadruge, da uredijo lastno okolje;
- iniciativa za sodelovanje smo posredovali tudi sindikatom;
- Sekcija za turizem in gostinstvo pri GZS bo vzpodbudila vodstva hotelov, agencij, bifejev, gostiln in drugih turističnih objektov, da zaposleni urejanje okolice utrdijo kot delovno dolžnost;
- Sekcija za gostinstvo pri Obrtni zbornici Slovenije bo priporočila svojim članom – gostincem, da uredijo okolico svojih obratov;
- Zavodi za zaposlovanje bodo urejanje okolja sprejeli in podpirali kot javna dela in spodbujali pripravo in izvajanje potrebnih programov.

Posebej poudarjamo – spomladansko urejanje okolja ni le enkratna akcija, temveč je pričetek celoletne in razvejane dejavnosti urejanja in tekmovanja slovenskih krajev, ki se bo zaključila ob koncu letošnjega leta, ponavljala pa vsako leto.

TURISTIČNA ZVEZA SLOVENIJE

TISKOVNA KONFERENCA O ZALOŽNIŠKI DEJAVNOSTI LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

Dne 5. 2. 1992 je Lovska zveza Slovenije predstavila nekaj knjižnih novosti in kaset. Da pa je bila predstavitev knjižnih novosti in video-kaset na tematiko lovstva še pestrejša, sta se predstavitvi pridružili še Prešernova družba in ZKP RTV Slovenije. Od 24 vabljenih informativnih medijev se je tiskovne konference udeležilo 11 predstavnikov oz. novinarjev.

Predstavitve je vodil predsednik skupščine LZS inž. Bruno Skumavc, ki je v pogovor vključil tudi avtorje novih edicij. Spregovorili so o lovstvu kot pomembni gospodarski in turistični dejavnosti, dotaknili pa so se tudi bodoče zakonske ureditve lovstva v Sloveniji, ki jo je predstavil predsednik IO LZS Peter Šuler.

V sklopu Zlatorogove knjižnice, ki izdaja knjige že dve desetletji, je bila najprej predstavljena knjiga **Lovčevo orožje** (izšla lani), prevedena in za naše razmere prirejena knjiga treh nemških balističnih strokovnjakov. Nalogo je izvrstno opravil prof. dr. Mirko Tratnik, ki je novinarjem knjigo podrobneje predstavil. Novost je priredba in prevod knjige Ferdinanda von Raesfelda **Jelenjad I**, ki jo je prevedel inž. Blaž Krže (drugi del bo izšel predvidoma še letos). Tudi Krže je knjigo novinarjem na kratko predstavil in poudaril pomembnost tega dela. Prispevala naj bi k pravilnejšemu odnosu do te velike divjadi, ki smo jo v preteklosti, zaradi enostranskih pogledov, enkrat že iztrebili. Lovska zveza Slovenije je iz svoje založniške dejavnosti predstavila še dve manjši knjižici, namenjeni nelovcem.

Na 19 straneh so v knjižici **Divjač'na v naši kuhinji** zbrali preproste nasvete (recepte) za pripravo mesa uplenjene velike

divjadi. Izdali so jo zato, ker so opazili, da je zanimanje potrošnikov za meso divjadi (divjačino) vse večje.

Druga knjižica pa je **Lovec, divjad in naš čas**, ki jo je priredil Franc Šetinc in je namenjena predvsem javnosti, ki ni seznanjena s poslanstvom in vlogo slovenske lovske organizacije. Prešernova družba iz Ljubljane, ki jo je zastopal Ivan Bizjak, pa je predstavila knjigo Franca Šetince **Mančine lovske dogodivščine** z zadnjimi ilustracijami slikarja Iveta Šubica, in **kaseto** (z dodatno drobno knjižico) **Svatbene pesmi naše divjadi** istega avtorja, priporočljivo za vse ljubitelje narave in po kateri javnost zelo sega.

Založba kaset in plošč RTV Slovenije pa je predstavila prvo videokaseto na tematiko lovstva **Lovstvo na Slovenskem**. Organizator in scenarist je Borut Mencinger, režiral pa jo je Staš Potočnik.

Pogovor se je nato zasukal v smer turizma in kulinarike, kar je predvsem zanimalo turističnega novinarja TV Slovenije Draga Bulca. Poudaril je, da je potrebno ponudbo in pripravo divjačine na domačem trgu povezati s turizmom, saj bi to pomenilo velik prispevek h kulturni zakladnici slovenskega naroda. Razpravljalci so javno izrazili pohvalo in svoje začudenje nad bogato založniško dejavnostjo, vendar tudi pripomnili, da je velika škoda, da publikacije, ki jih izdaja LZS, niso dostopnejše širšemu krogu javnosti, kar bo potrebno v prihodnosti nedvomno popraviti. Udeleženci tiskovne konference so se na koncu udeležili tudi pokušine kulinarčnih specialitet iz divjačine novega zasebnega gostišča »Zlatorog«, ki ga v posloplju LZS vodi Franček Šumak iz Ljubljane.

Boris Leskovic

(Iz dnevnega tiska)

Medvedji gastarbajterji je naslov članka v nadaljevanjih v »Slovenskih novicah« (objavljenega v dneh od 23. do 25. 1. 1992). **Blaž Krže** z Lovske zveze Slovenije, dober poznavalec medvedov in njih navad, se je pred kratkim vrnil z mednarodnega posvetovanja, kjer so govorili o možnostih, da se kosmatinec spet vrne v takoimenovani Alpenraum (alpski lok), kamor nekako sodimo tudi Slovenci. V teh načrtih računajo na nas. Avstrijski naravovarsteniki so navdušeni nad ponovno naselitvijo medvedov, realisti, z njimi **Blaž Krže**, pa so skeptiki. »Upoštevati morajo ves tveganje, ki ga naselitev medvedov prinaša,« pravi Blaž Krže. V nadaljevanju govori članek o možnosti naselitve medveda po naravni poti, o tem, kako mu človek nenehno zožuje življenjski prostor in o drugem.

Iščemo trofejo trofej iz slovenskih gozdov in voda je naslov akcije, ki jo vodijo

»Slovenske novice« (4. 2. 1992). »Saj vam jih sploh ni treba iskati, vsaj lovskih ne, lovci imamo vse dokumentirano, vse v predalčkih,« je o tej akciji dejal **Veljko Varičak**, ki je tudi predsednik republiške komisije za ocenjevanje lovskih trofejev. Na vprašanje, zakaj so sploh potrebna stroga strokovna ocenjevanja, je **V. Varičak** odgovoril, da zato, da po enotnih merilih lahko primerjamo kakovost divjadi istih vrst v loviščih, območjih, deželah in državah. Vrhunske trofeje so s posebnim pravilnikom razglašene za naravne spomenike in jih je prepovedano odnesti iz države. V bodoče naj bi lovske razstave prikazovale manj le same trofeje, pa več drugega v zvezi z divjadjo in lovstvom.

Odpoved Kozorogu. – »Dnevnik« je objavil vest (5. 2. 1992), da je zbor krajevnih skupnosti SO Kranj na predlog delegata KS Šenčur soglasno sprejel pobudo, naj se Podjetje za gojitev divjadi Kozorog-Kamnik umakne z območja kranjske občine, lovske revirje pa naj bi pridobile domače

krajevne skupnosti. Pobudo so posredovali slovenski vladi, ker je lovišče ustanovilo leta 1949 predsedstvo vlade SRS, izvršni svet SRS pa ga je leta 1960 izročil v upravljanje Kozorogu.

Pravica do privatnega lova? – »Slovenske brazde« v kratki vestički (6. 2. 1992) pišejo, da se bo Slovenska ljudska stranka zavzela tudi za pravico do privatnega lova, konkurenco med lovskimi upravičenci in za pravico zlasti gorskih in hribovskih kmetov, da na svoji zemlji organizirajo lovske skupnosti. Gorskim in hribovskim kmetom naj bi tako bila prek lovskega turizma omogočena dodatna dejavnost.

Ris plenil po Bohinju je naslov članka v »Delu plus« z dne 15. 2. 1992. Gospodar lovske družine Bohinjska Bistrica **Tone Zupan** trdi, da risa sledijo že nekaj let. Z območja 500 hektarov njihovih lovišč je v tem času namreč izginila srnjad. Ris se »sladka« tudi z mesom gamsov, ki sicer spadajo k lovcem na primorski strani. Poznavalci se zdaj sprašujejo, če je srnjad – pa tudi druga divjad – že tako degenerirana, da je v dvesto letih, kar risa ni bilo na Kranjskem, izgubila iz genov varovala, kako se izogniti srečanju s to zverjo, piše Mirko Kunšič.

Puška ni sprehajalna palica je naslov poročila, ki ga je objavil **France Stele** v Nedelju (16. 2. 1992) o predstavitvi novih knjig Zlatorogove knjižnice, avdiokasete Prešernove družbe in videokasete, ki jo je založil in izdal dokumentarni program TV Slovenije. »Ni ga jezdec brez konja in ni lovca brez puške. In tako kot mora jezdec poznati konje in znati večšine

jahanja, če noče, da bo odletel v prvi jarek, mora tudi lovec poznati svoje orožje, da ne pride do nesreče in da bo strel na divjad zanesljiv.« S to mislijo je novinar pospremil na pot prevod knjige treh nemških avtorjev »Lovčevorožje«, ki jo je prevedel in našim razmeram prilagodil **Mirko Tratnik**. Podobno je predstavljena tudi knjiga o jelenjadi, ki jo je iz nemščine prevedel **Blaž Krže**. Poročila o predstavitvi knjig so bila objavljena tudi v nekaterih drugih časnikih.

Enotno gospodarjenje. – »Slovenec« je eden redkih časnikov, ki je 17. 2. 1992 poročal o obisku delegacije LZS, ki jo je vodil predsednik **Bruno Skumavc** na Madžarskem. Tam je bil podpisan sporazum, v katerem je zapisano, da bosta lovske organizaciji Slovenije in Madžarske skrbeli, da se bo na obmejnem območju zmanjšalo število jelenov in divjih prašičev na še sprejemljivo število. Od sporazuma največ pričakujejo kmetje na Goričkem ob madžarski meji, kjer velika divjad vsako leto uniči večino pridelka.

Bodo pri nas spet naselili bobre? O tem se sprašujejo »Slovenske brazde« z dne 18. 2. 1992. Bobri, največji glodalci na svetu, so nekdanj tudi pri nas gradili jezove, podirali drevje ob rekah in si delali hiše iz vej. Zanjega so menda ujeli nekje pri Ptujju leta 1641. Pri slovenski lovski zvezi zdaj razmišljajo, ali bi bobre – in to s Poljske, kjer jih je dovolj – naselili tudi pri nas. To zagovarjajo predvsem zato, ker je to avtohtona žival. »Seveda pa bo treba vse to preučiti, se posvetovati z različnimi strokovnjaki, predvsem pa najti primeren

Ekologija antropozoida (ljudje – živali)

Vojvodinska lovska revija *Trag*, št. 6/1992, objavlja gloslo, v kateri na zajedljiv način govori o ljudskem stvoru – fašizmu. Avtor **V. Šelmič** najbrž misli le na hrvaške fašiste, lovce na ljudi, tudi na človeške glave, čeprav jih izrecno ne omenja, oziroma naveda samo njihovo »italijansko poreklo«. Zato je treba nujno dodati, da je takih »fašistov« dovolj tudi na srbski strani. Uporabljajo tudi lovske orožje in lovske naboje, čeprav je to po mednarodnih konvencijah prepovedano. Tega tudi z obrambnimi nameni in z domoljubjem ni mogoče opravičiti. Pravzaprav se povsod, v vseh deželah, od časa do časa pojavljajo bojeviteži, ki prisegajo, da bi z lovskim orožjem branili domovino. Toda taka bojevitost je včasih najbolj sumljiva oblika domoljublja, ker ne razmišlja o neznosnem trpljenju, ki ga takšno orožje povzroči človeku, sočloveku. Krogla, ki omogoča lovske pravičen odstrel pri divjadi, postane nehumana tisti hip, ko jo človek uperi proti človeku. Še bolj nehumane pa so njene posledice...

Š. F.

kraj za naselitev,« je povedal **Blaž Krže** z Lovske zveze Slovenije.

Lovci v rdečih suknjah

— **doklej še?** Britanski lovci, ki hočejo ohraniti svoj šport — lov s psi, so decembra ustanovili organizacijo, s katero usklajujejo prizadevanja za obrambo lova pred nasprotniki, piše »Delo« dne 21. 2. 1992. Predlog McNamarovega zakona namreč predvideva prepoved

lova na divje živali s psi. »Nasprotniki lova so zmotno prepričani, da je vsakdo, ki se odpravi s puško na rami v naravo, surov in okruten,« pravi gospod **Vestey**. Z vsakim lovom, ki bo opuščen, bo na ducate ljudi ostalo brez dela, meni predsednik britanske lovske organizacije.

Trofejni osemnajsterak.

— Novinar **Janez Zrnc**, ki zadnje čase precej piše

o lovskih zanimivostih, je objavil članek o »orjaškem rogovju najmočnejšega slovenskega jelena«, ki ga je 13. oktobra 1978 uplenil **Mirko Mahnič** iz Podgrada. Rogovje je ocenjeno z 229,68 točke.

Lov na črno. — Nekateri časniki so poročali tudi o divjih lovcih in krivolovcih. Tako je »Delo« poročalo o Pavlu N. in njegovem prijatelju Branku H., ki sta

v času lovopusta ustrelila srnjaka, meso pa si prisvojila. »Slovenske novice« poročajo o tem, kako je poklicni lovec **Jože Mali**, ki skrbi za revir Greben v Korkri, našel poginjenega petletnega jelena. Neznane mu je nastavil jekleno zanko, ki se je zadrnila okoli nastavka desnega roga. Ovešen z zanko je jelen »preživel« še osem mesecev, vse do pogina prejšnji teden.

Nekaj zanimivosti o telesnih težah gamsov

Iztok Koren*

Telesna teža je v ekološkem pogledu zagotovo eden najpomembnejših kazalcev — bioindikatorjev stanja populacije divjadi določene vrste. Cilj gospodarjenja z divjadjo so telesno močni osebki, ki so sposobni preživeti v prosti naravi. Spremljanje telesnih tež pa tudi drugih bioindikatorjev nam posredno pove, kako se razvija populacija, ali teži k postavljenemu cilju ali se od njega odmika. Temu primerno nato v populacijo posegamo ali na drug način vplivamo nanjo. V tem je tudi bistvo kontrolne metode gospodarjenja z divjadjo in njenim okoljem, kjer igra poznavanje telesne teže pomembno vlogo.

Spremljanje telesnih tež v daljšem časovnem obdobju pa ni čisto pravilno, če ne poznamo tudi nekaterih drugih zakonitosti gibanja telesnih tež divjadi. V mislih imam odvisnost telesne teže od fiziološkega stanja živali, kot so spol, starost, prsk, brest, itd., pa tudi od okolja, kjer divjad prebiva, oziroma od kvalitete habitatov — od ostrine podnebja, ponudbe hrane... Gotovo je telesna kondicija živali odvisna tudi od medvrstnih odnosov in odnosov znotraj vrste same. Namen članka je opisati nekaj zakonitosti gibanja telesnih tež gamsov, ki so odvisne prav od fiziološkega stanja živali.

Predmet preučevanja

Članek je del obsežne raziskave o gamsih v Triglavskem lovskogojitvenem območju in smiselno dopolnjuje prispevek: Nekaj misli o gospodarjenju z gamsi, objavljen v Lovcu št. 7/8 leta 1990.

Preučevali smo telesne teže populacije gamsov v Triglavskem LGO in sicer na območju desetih lovišč lovskih družin in GL Prodi-Razor. Skupna površina območja je 63.300 hektarjev. Dejansko smo zajeli le del populacije gamsov v Julijskih Alpah, saj celotna populacija obsega vsaj še področja GL Triglav (TNP) in nekaterih lovskih družin z Gorenjske. Naziv »populacija« bomo z omenjenim pridržkom vseeno obdržali.

Za območje je značilen izredno razgiban relief, s strmimi vrhovi in pobočji, ki segajo visoko nad gozdno mejo. Vrhovi so med največjimi v Sloveniji: Mangrt 2687 m, Kanin 2585 m, itd. Vegetacija je bogata in nudi dobro prehransko osnovo prostoživeči divjadi. Gozdnatost je okoli 40% in se povečuje, saj se nekdanje obdelane površine divje zaraščajo. Z opuščanjem paše drobnice se povečujejo populacije prostoživeče divjadi.

Analizirali smo telesne teže odstreljenih gamsov v lovni dobi od avgusta do konca decembra, in sicer od leta 1980 do leta 1989, torej v obdobju skoraj desetih let. Odstrel nam predstavlja vzorec iz populacije gamsov, s katerim lahko ob določenih predpostavkah sklepamo o zna-

čilnostih populacije. Preučevano obdobje smo razdelili na dva dela po pet let. Ločitev na dve obdobji je smiselna, saj je za prvo obdobje značilna močna prisotnost gamskih garij, katere so populacijo močno zreducirale (za 80%). V drugem obdobju se garje pojavljajo le še kot posamični primeri, številčno se je začela populacija popravljati. Ločena obravnava po obdobjih nam nakaže tudi smer razvoja populacije (preglednica 1).

Velikost vzorca (število)

Preglednica 1

Obdobje	Spol		Skupaj
	Kozli	Koze	
1980–1984	646	659	1.305
1985–1989	556	426	982
SKUPAJ:	1.202	1.085	2.287

(Vzorec, katerega obravnavamo v tem prispevku, se številčno razlikuje od onega v prispevku iz leta 1990, saj so analizirani samo gamsi z zabeleženo telesno težo, starostjo in mesecem uplenitve; dodano je tudi leto 1989.)

Obravnavamo seveda teže iztrebljene gamsa, z glavo in nogami, tehtanega neposredno po uplenitvi (biološka teža), saj vemo, da teža gamsa z vampom, glede na njegovo polnost, variira od 25 do 40%.

Vsi sklepi in trditve o telesnih težah gamsov veljajo za obravnavano populacijo z najmanj 95% gotovostjo.

Gibanje telesnih tež med letom

Za telesne teže gamsov lahko na splošno rečemo, da izredno močno nihajo (variirajo), tako da na prvi pogled ne bi mogli govoriti o kakšnih zakonitostih ali značilnostih. To ve-

* I. K. dipl. inž. gozd., Gojitveno lovišče Prodi-Razor, SGG Tolmin, 65220 Tolmin

Ija tudi za gibanje telesnih tež med letom. Žal imamo večino zanesljivih podatkov le za mesece lovne dobe, tako da lahko govorimo o gibanju telesnih tež le v zadnjih petih mesecih v koledarskem letu.

Poznavanje biologije gamsa nam daje slutiti, da je umestno preučiti gibanje telesnih tež po mesecih glede na starostno sestavo gamsov. Mladi kozli se, če je v populaciji zastopano zadovoljivo število starih in starejših kozlov, ne udeležujejo prska, torej med prskom ne izgube toliko na telesni teži kot starejši kozli. Stari kozli-prskači, najaktivnejši v prsku, verjetno izgube tudi največ svoje telesne teže. Kot osnovo za starostno sestavo smo izbrali starostne kategorije gamsov po veljavnih gojitvenih smernicah.

Povprečne teže gamsov, glede na spol in starostno kategorijo prikazuje preglednica 2.

Povprečne teže gamsov (kg)

Preglednica 2

Starostna kategorija	Kozli	Koze	Razlika
Mladi	18,4	16,5	1,9
Sr. stari	23,0	20,4	2,6
Stari	24,3	20,1	4,2
Skupaj:	21,1	19,1	2,0

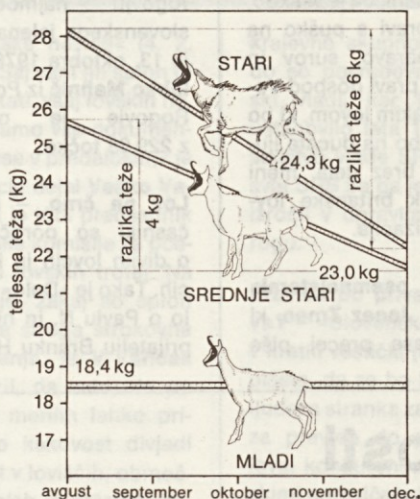
Pri kozlih bi lahko rekli, da s starostjo pridobivajo telesno težo. Pri kozah je situacija nekoliko drugačna; teža narašča do srednje starih koz, nato nekoliko pade. Že ta preprosta spoznanja nam dajo slutiti, da bi bilo umestno podrobneje preučiti telesno težo po posameznih letih (starosti) gamsov. Ker lahko starost gamsov določimo na leto natančno, je ta analiza še umestnejša. Iz preglednice 2 tudi razberemo, da so kozli težji od koz in to tem bolj, čim starejši so. V povprečju so kozli težji od koz za dva kilograma.

Vrnimo se na gibanje telesnih tež gamsov med letom. Najpreprosteje lahko povemo, da kljub različnemu fiziološkemu stanju koz, kot so brestost pa npr. vodenje in izguba mladičev, nismo odkrili nobene zakonitosti glede teže v odvisnosti od koledarskega meseca. Telesne teže koz so v naši populaciji konstantne od avgusta do decembra. Povprečno težo prikazuje preglednica 2.

Pri mladih kozlih je stanje v populaciji glede gibanja telesnih tež po mesecih podobno kot pri kozah. V zadnjih petih mesecih se telesne teže

Gibanje telesne teže kozlov po mesecih

skica 1

mladih kozlov ne spreminjajo. Povsem drugače pa je pri srednje starih in predvsem starih prskačih. Kljub izredno močni raztresenosti telesnih tež opazimo značilno tendenco padanja teže proti koncu leta. Telesne teže srednje starih in starih kozlov padajo od avgusta do decembra postopoma – linearno. Padanje tež kozlov prikazuje skica 1.

V zadnjem petmesečnem obdobju izgube največ telesne teže stari kozli in to v povprečju kar šest kilogramov. Srednje stari kozli izgube nekoliko manj telesne teže, v povprečju pa še vedno štiri kilograme. Stari prskači izgube torej do 21% svoje avgustovske telesne teže, srednje stari do 16%. Takšna izguba telesne teže tik pred zimo gotovo ni zamenljiva. Še posebno ne v primerih, ko skušamo obnoviti gamsko populacijo po garjah z varovanjem koz. Neredko se namreč v tem primeru dogodi, da tudi starejši kozli preganjajo številne koze tudi v mesecu decembru. Izčrpani kozli, ki so hkrati eni od nosilcev populacije, so seveda manj pripravljeni na morebitno hudo zimo.

Gibanje telesnih tež v odvisnosti od gamsove starosti

Tuji avtorji prikazujejo gibanje telesnih tež glede na starost gamsov kot povprečne telesne teže pri posamezni starosti. Gibanje tež prikazuje tako nekakšna »žagasta« krivulja. Zaradi že nekajkrat omenjenega močnega nihanja telesnih tež smo se odločili prikazati odvisnost teže od starosti s pomočjo zvezne krivulje.

Potek krivulje* telesnih tež gamsov ima nekaj značilnosti (skica 2):

Telesne teže naraščajo v mladosti strmo, nato se to naraščanje nekoliko umiri, telesna teža doseže največjo vrednost, nato pa teže že starejših gamsov nekoliko nazadujejo.

Zanimiva je primerjava poteka telesnih tež kozlov in koz. Mladiči obeh spolov so približno enake teže (nekaj nad 9 kg). S starostjo so kozli vedno težji od koz, razlika med težama s starostjo narašča, kar smo ugotovili že v prejšnjem poglavju.

Padec telesnih tež, potem ko le te dosežejo svojo največjo vrednost, je razumljiv, saj so živali v svojih največjih starostih slabše fizične kondicije, torej tudi lažje. Zanimivo pa je, da je ta padec telesnih tež pri starih kozlih minimalen, večji, za dva kilograma, je pri kozah. Koze dosežejo tudi precej višjo starost: v našem primeru tudi 23 let, medtem ko kozli še vedno spoštljivih 17 let.

V katerem letu starosti dosežejo gamsi svoje povprečno največje telesne teže in kolikšne so, nam prikazuje preglednica 3.

Največje teže gamsov Preglednica 3

Spol	Teža (kg)	pri starosti (let)
Kozli	24,4	12,4
Koze	20,6	10,2

Največje telesne teže dosežejo koze, čeprav je njihova življenjska doba precej daljša od življenjske dobe kozlov, dve leti pred kozli, nekje na začetku tretjega starostnega razreda. Kozli dosežejo največje teže nekje tik pred svojo fiziološko največjo starostjo.

Primerjava gibanja telesnih tež med dvema obdobjema

Ko poznamo potek telesnih tež glede na starost gamsov, je umestno tudi primerjati gibanje telesnih tež med dvema obdobjema, ko so razvoj populacije krojile gamske garje. Spremembe v populaciji so podrobneje opisane v Lovcu 7–8/90; naj navedem le najvažnejše:

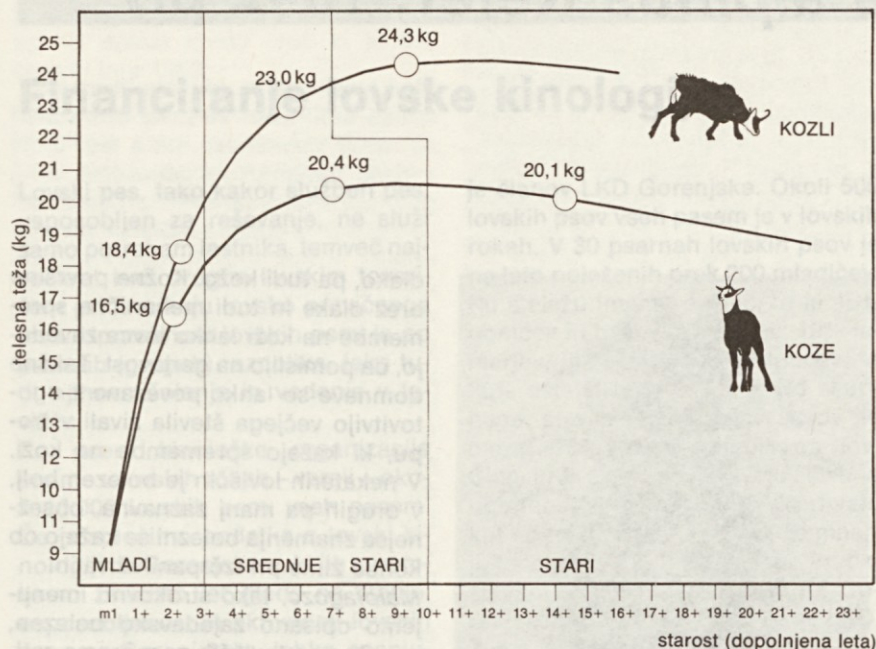
– Starostna struktura se je spreminjala – pri obeh spolih se je povečal delež mladih gamsov, pri kozlih

* Krivulja ima takšne matematične podobice:

$\mu = a^x \pm z_{0,05} s_a + b^x \pm z_{0,05} s_b (\log S) - c^x \pm z_{0,05} s_c (\log S^2)$

μ = telesna teža v gamski populaciji glede na starost gamsov (S)

a, b, c = parametri krivulje – na voljo so pri avtorju

močno zmanjšal delež starih, pri kozah pa srednje starih.

– V drugem obdobju smo v težnji za obnovo populacije odstrelili več kozlov in koze varovali – spremenila se je tudi spolna struktura.

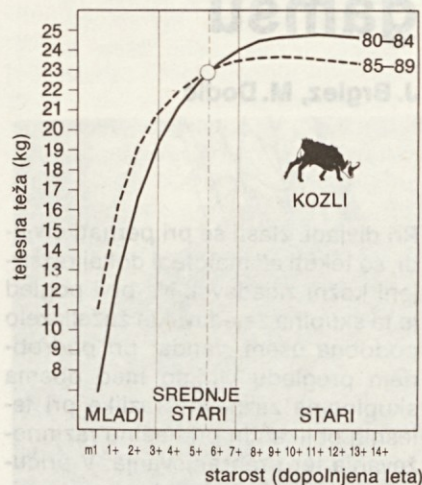
– Pri obeh spolih so se telesne teže v drugem obdobju povečale.

Potek telesnih tež gamsov med dvema obdobjema, ločeno po spolih, prikazujeta skici 3 in 4.

Tako za kozle kot za koze velja, da so telesne teže mladih in srednje starih gamsov v drugem obdobju višje. Prav ko nastopi starostna kategorija starih gamsov, se stanje telesnih tež obrne. Stari gamsi so v drugem pre-

učevanem obdobju lažji. Splošno povišanje telesnih tež v drugem obdobju gre torej pripisati le mladim in srednje starih gamsom.

Kaj je vzrok takšni spremembi gibanja telesnih tež je z gotovostjo težko trditi. Telesne teže so se v splošnem povišale zaradi redkejšje populacije, ki so jo številčno močno zmanjšale garje. Na razpolago je več hrane, pa tudi odnosi znotraj vrste se spreminjajo v dobro populacije. Vzrok za zmanjšanje telesnih tež starih gamsov lahko poiščemo v dejstvu, da je v drugem obdobju starih kozlov občutno manj, nasprotno je delež starih koz nespremenjen in njihovo šte-

vilo zaradi ravnanja večje. Zaradi velikega števila koz se prsk potegne tudi v december, maloštevilni, v prsku aktivno udeleženi stari kozli pa tako še močnejše izgubljajo telesno težo.

Namesto zaključka

Ugotovili smo, da se telesne teže gamsov spreminjajo med koledarskim letom, med daljšimi časovnimi obdobji, odvisne so od starosti gamsov, spola.

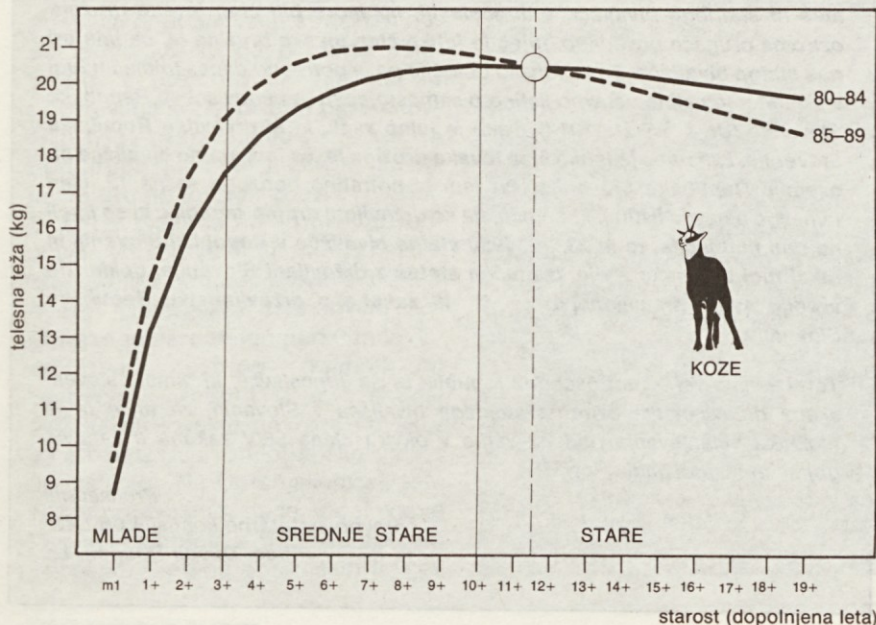
Najmanj morajo to upoštevati tisti, ki bi želeli narediti morebitno razmejitev gamsov po »gojitvenih vrednostih« na A in B kategoriji (po telesnih težah). Ne le da je takšna razmejitev ekološko in biološko nevzdržna, temveč bi bila tudi zelo težko izvedljiva. Poenostavljanje takšne razmejitve pa bi bilo, zaradi kompleksnosti problema telesnih tež gamsov, nepravilno.

Še težji postane problem, če vemo, da se telesne teže gamsov spreminjajo tudi po habitatih. Slednje pa naj bo vsebina morebitnega novega sestavka...

Viri:

1. Adamič, M.: The comparison of some body parameters of chamois (*Rupicapra rupicapra*) from western part of Julijske Alpe and Pohorje
2. Knaus, W., Schröder, W.: Internationales Gamswild – Symposium, Mayrhofen/Tyrol, 1978
3. Knaus, W., Schröder, W.: Gams; Ljubljana, LZS, 1978
4. Koren, I.: Nekaj misli o gospodarjenju z gamsi; Lovec, Ljubljana LXXIII, 1990, št. 7–8, str. 199–201
5. Koren, I.: Telesne teže gamsov v Triglavskem lovskogojitvenem območju; Seminarska naloga III. del, 1991
6. Schwab, P.: Socialni razredi, infrastruktura in pravilni odstrel gamsov
7. Simonič, T.: Dognanja biologije morajo postati osnova gojitve srnjadi; GV, Ljubljana, XLVIII 1990, št. 1, str. 8–29

Gibanje telesne teže koz po obdobjih

Tekut *Bovicola alpinus* Kéler, 1942 pri gamsu

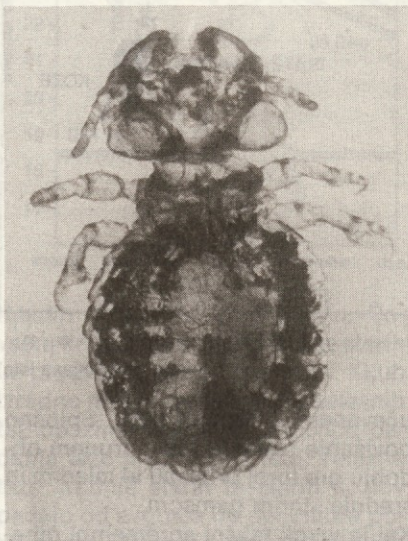
J. Brglez, M. Dodič

Pri divjadi, zlasti še pri pernati divjadi, so tekuti ali malofagi dokaj razširjeni kožni zajedavci. Na prvi pogled je ta skupina zajedavskih žuželk zelo podobna ušem, vendar pri podrobnem pregledu vidimo med obema skupinama zaznavne razlike pri telesnih oblikah in pri načinu razmnoževanja ter prehranjevanja. V pričujočem kratkem sestavku bomo prikazali tekuta *Bovicola alpinus* Kéler, 1942. Zajedavec je večkrat ugotovljen na koži gamsov tudi v naših loviščih, spremembe na koži takšnih gamsov pa lahko zamenjamo za garjavost.

Tekut *Bovicola alpinus* je poznan tudi pod imenom *Bovicola rupicapre* in *Damalinia alpina*. Imeni sta pravzaprav sinonim za že omenjeno ime, vendar jih lovci lahko zasledijo v nekaterih starejših lovskih priročnikih. Tekut *Bovicola alpinus* ima zbito telo rdečerrjave barve. V dolžino meri do 1,4 mm. Zajedavčeva glava je širša od oprsja, prvi člen v oprsju je prost, ni zrašččen z ostalima dvema členoma. Zadek ima podolgovato jajčasto obliko. Trije pari močnih okončin so na spodnjem delu opremljeni z izrazitimi kavliji, ki služijo zajedavcem, da se čvrsto oprijemajo za dlake.

Samica lepi jajčeca s posebno cementno snovjo za koren dlake. Iz jajčec se izležejo ličinke, ki so na prvi pogled zelo podobne spolno zrelim tekutom. Ličinke se večkrat levijo in po zadnji levitvi spolno dorzita samec in samica. Strokovnjaki poročajo, da razvojni krog zajedavca traja okrog 25 do 30 dni, odvisen je tudi od temperature. Praviloma pri invadiranih živalih lahko ugotovimo večje število zajedavcev. Ti še zlasti naseljujejo kožo na vratu in na trebuhu. Z živali na žival se tekuti prenašajo ob stikih živali ob parjenju, na ležiščih, pri iskanju kritja in zavetja, ob sesanju in ob drugih priložnostih.

Tekut *Bovicola alpinus* praviloma povzroča pri gamsih zaznavno srbečico. Živali se zato zaradi drgnjenja poškodujejo, predvsem poškodujejo

Tekut *Bovicola alpinus* gamsa

dlako, pa tudi kožo. Kožne površine brez dlake in tudi mehanične spremembe na koži lahko lovce zavedejo, da pomislijo na garjavost. Takšne domneve so lahko povezane z ugotovitvijo večjega števila živali v tropu, ki kažejo spremembe na koži. V nekaterih loviščih je bolezen bolj, v drugih pa manj zaznavna, obsežnejša znamenja bolezni se kažejo ob koncu zime pri izčrpanih živalih.

Malofagozo, tako strokovno imenujemo opisano zajedavsko bolezen, praviloma v loviščih ne moremo zatirati z insekticidi. Ponekod so bolezen poskušali zatirati z odstrelitvijo zelo prizadetih, izčrpanih živali. Pogosto so takšne živali invadirane še s pljučnimi in želodčno-črevesnimi zajedavci v takšnem obsegu, da bi lahko poginile.

Članstvo tujih državljanov v lovskih družinah

V zvezi s članstvom tujih državljanov v lovskih družinah je bilo v Lovski zvezi Slovenije sprejeto naslednje tolmačenje:

Možnost včlanjevanja oseb, ki niso državljani Republike Slovenije v lovske družine, ureja člen 58/V. zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč iz leta 1976. Določeno je, da kdor nima jugoslovanskega državljanstva in stalnega bivališča v Jugoslaviji, ne more biti član lovske družine oziroma drugače povedano, tujec je lahko član lovske družine le, če ima pri nas stalno bivališče. To zakonsko določilo pa je potrebno danes tolmačiti tudi v skladu s temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije (Ur. l. RS št. 1/91-I). Tako je tujec vsak, ki ni državljan Republike Slovenije. Kot tujec je lahko član lovske družine le, če ima stalno bivališče na ozemlju Republike Slovenije. Pri tem je potrebno opozoriti še na 13. člen temeljne ustavne listine, ki določa, da so državljani drugih republik, ki so imeli na dan plebiscita, to je 23. 12. 1990 stalno bivališče v Republiki Sloveniji in tukaj tudi dejansko živijo, izenačen status z državljani Slovenije, dokler ne uredijo svoje državljanstvo po čl. 40 zakona o državljanstvu Republike Slovenije.

Torej veljajo vsi – tudi osebe iz republik bivše Jugoslavije, ki nimajo slovenskega državljanstva oziroma stalnega bivališča v Sloveniji, za tujce in je možnost včlanjevanja podana samo v okviru člena 58/V zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi.

Predsednik
pravno-statutarne komisije pri LZS:
mag. Dušan Dougan, l.r.

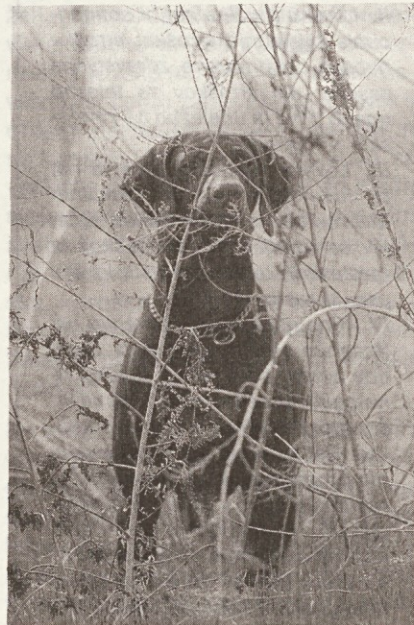
Financiranje lovske kinologije

Lovski pes, tako kakor služben pes, usposobljen za reševanje, ne služi samo potrebam lastnika, temveč največkrat tudi drugim lovskim tovarišem pri izvajanju lovsko pravičnega lova. Uporabnost lovskih psov je po pasmah (grupah) raznolika, tako tudi njihovo šolanje in vodenje v lovišču.

Po oceni kinološke organizacije imamo v lovskih rokah – vzreji – okoli 10.000 lovskih psov vseh pasem. Če posplošimo podatke o lovski kinologiji na Gorenjskem, ki jih spremljamo že vrsto let glede na stanje, usposobljenost in aktivnosti lovskih psov na Gorenjskem, lahko ocenjujemo, da vsak lovski pes vsako leto sodeluje vsaj na štirih skupnih lovskih akcijah (ne upoštevajoč individualni lov). V Sloveniji pri odstrelu okoli 50.000 glav velike parkljaste divjadi in medvedov obstrelimo najmanj 15% divjadi, od tega iščemo s psi, preizkušeni za delo po krvnem sledu, okoli 90% obstreljene divjadi, uspešno pa najdemo okoli 67% iskane. To bi pomenilo za celotno Slovenijo najmanj 4.600 uspešno najdene iskane velike parkljaste divjadi in medvedov. Če poizkušamo oceniti gospodarsko korist, vrednost trofej in mesa-divjačine, pa vidimo, da le-ta velikokrat presega stroške, ki jih namenjamo lovski kinologiji na vseh nivojih. Pri tem moramo izvzeti le lastnika – vodnika lovskega psa, ki prispeva prek 3/4 vseh stroškov, neposredne koristi pa od tega nima veliko. V prej navedenem tudi ni upoštevana korist drugih pasem lovskih psov pri izvajanju lova, kot so npr. grupe goničev, ptičarjev, jamarjev in drugih lovskih psov.

S tem v zvezi se nam umestno postavlja vprašanje financiranja lovske kinologije za območje Zveze lovskih družin Gorenjske, dela lovišč Triglavskega narodnega parka in lovišča Zavoda Kozorog – Kamnik, na območju katerih je skupaj 212.000 ha lovskih površin. Lovsko-kinološko društvo Gorenjske deluje že vrsto let. Na Gorenjskem z veseljem ugotavljamo, da je sodelovanje lovske in kinološke organizacije zelo uspešno. Tretjina gorenjskih lovcev

je članov LKD Gorenjske. Okoli 500 lovskih psov vseh pasem je v lovskih rokah. V 30 psarnah lovskih psov je na leto poleženih prek 200 mladičev. Po staležu imamo največ, to je 45% goničev in brak-jazbečarjev, 19% jamarjev, 16% psov krvosledcev in 20% ostalih lovskih psov. Od skupnega števila 500 lovskih psov je okrog 70% usposobljenih za lov. Člani LKD Gorenjske uživajo številne ugodnosti pri kinoloških storitvah, kot so telesna ocena, PNZ, seminarji, tečaji, udeležba na tekmah in razstavah. Vse to financiramo na Gorenjskem iz prispevkov članov LKD, Zveza lovskih družin Gorenjske pa prispeva letno po članu tolarsko protivrednost 2 DEM za lovsko kinologijo. Največ pa prispevajo lastniki – vodniki sami, kar nazorno prikazuje tudi preglednica.

	Nivo	Prispevek na lov. psa – SLT	Faktor	Struk. %
Lovska zveza Slovenije	VI.	16	1	0,018%
Zveza lovskih družin	V.	100	6,3×	1,103%
Kinološka zveza Slovenije	IV.	250	15,6×	2,758%
Lovsko-kinološko društvo	III.	700	43,8×	7,731%
Lovska družina-org.	II.	1000	63,0×	11,130%
Lastnik-vodnik	I.	7000	438×	77,220%
Stroški financiranja na leto Σ SLT		9066	–	100%

STEKLINA NA OBMOČJU SLOVENIJE

Od 1. do 29. februarja 1992 je bilo z območja 42 občin v naši republiki laboratorijsko preiskanih na steklino 151 živali, in sicer: 87 lisic, 25 psov, 13 mačk, 15 kun, 1 jazbec, 4 glave srnjadi, 1 dihur, 1 ris, 1 podgana, 2 glavi govedi in 1 divji prašič.

Odsek za virologijo Veterinarske fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri živalih z območij 17 občin, in sicer:

Celje (1), Cerknica (1), Hrastnik (1), Idrija (2), Laško (1), Litija (1), Ljubljana Vič-Rudnik (6), Logatec (1), Mozirje (2, 1 pes in 2 kuni), Nova Gorica (1), Novo mesto (1), Ptuj (1), Trbovlje (1), Trebnje (2 in 1 mačka), Zalec (3).

Ljubljana, 4. 3. 1992

dr. Armin Tomašič, dipl. vet.
republiški veterinarski inšpektor

Posamezni nivoji financiranja (predlog):

I. Lastnik – vodnik lovskega psa naj plačuje: stroške nabave, nastanitve, prehrane, del stroškov šolanja in zdravstvene zaščite ter udeležbe na razstavah in uporabnostnih tekmah.

II. Lovska družina naj bi sofinancirala naslednje stroške: stroške nabave, del prehrane, zdravstvene zaščite, del stroškov za telesno oceno, PNZ in udeležbo na kinoloških prireditvah.

III. Lovska kinološka društva naj bi financirala: stroške lokalnih lovsko-kinoloških prireditev, tečajev, seminarjev ter del stroškov za razstave in tekme (za tiste lovske pse, ki zastopajo LKD).

IV. Kinološka zveza Slovenije naj financira stroške delovanja organov zveze, povezane z lovsko kinologijo, stroške izobraževanja inštruktorjev, stroške zbora sodnikov. Participirala naj bi pri izvajanju programa lovske kinologije na republiški ravni v zvezi z organizacijo uporabnostnih tekem in udeležb na mednarodnih prireditvah.

V. Zveza lovskih družin naj bi sofinancirala stroške za lokalne lovsko-kinološke prireditve (skupno z lovsko kinološkimi društvi).

VI. Lovska zveza Slovenije naj bi financirala stroške republiških uporabnostnih tekem za vse pasme lovske psov in udeležbe na mednarodnih prireditvah, potrebno nabavo lovskega psov za osvežitve krvi, kakor tudi stroške izobraževanja inštruktorjev in za dela lovsko-kinološke literature.

Kakor vidimo iz preglednice, imamo torej 6 nivojev financiranja lovske kinologije. Največje breme, prek 77% vseh stroškov, nosi lastnik sam, oziroma 438 -krat več kot za lovsko kinologijo prispeva Lovska zveza Slovenije. Lanskoletni prispevek je

bil le 28.000 dinarjev. Za leto 1992 pa je v finančnem načrtu LZS predvideno 160.000 SLT, kar je okrog 4000 DEM ali komaj 0,67% vseh prihodkov LZS, to je vrednost trofej 5 srnjakov! Prispevek LZS bo v letu 1992 zadostoval, če ne oddvojimo od tega niti tolarja za Kinološko organizacijo, za največ 3 republiške kinološke preizkušnje lovske psov v delu. Zato bo potrebno določiti prioriteto, katero leto bo prišla na vrsto katera izmed pasem; v najboljšem primeru vsako tretje leto! Lokalne tekme, ki jih financirajo zveze lovske družin in lovska kinološka društva, pa bomo organizirali, kakor doslej, vsako leto za vse pasme lovske psov. Organizirali bomo tudi telesno ocenjevanje in preizkušnje naravnih zasnov.

Prav škoda, da imamo prav v vrhu lovske organizacije tako malo poslušanja za lovsko kinologijo. Če bi od letne članarine, ki jo bomo plačali lovci LZS v letu 1992, od 23 DEM oddvojili za lovsko kinologijo samo 0,42 DEM, bi bil problem financiranja lovske kinologije rešen, tako pa na svidenje vsaka 3 ali celo 4 leta na republiških uporabnostnih lovsko-kinoloških prireditvah!?

Jože Hauptman
(LKD Gorenjske)

Lovec v lovski obleki

Med lovske šege, običaje in navade spada tudi, kako se lovci oblačijo za razne slovesnosti, da s tem tudi z našo zunanostjo pokažemo pripadnost lovski stanovski organizaciji. Vendar takšna »svečana« lovsko obleka, lovski krog (izraza »uniforma« ne bomo uporabljali) naj bi bila namenjena predvsem za svečane, posebne prilike in slovesnosti. Za lov je gotovo primernejša bolj praktična lovsko obleka s čim manj okraski (veliki obšivki, roževinasti okraski, številni roževinasti gumbi in podobno).

Lovska obleka se je širom sveta v daljni in nedavni preteklosti kar precej spreminjala, pač glede na različne načine življenja, časovna razdobja, geografsko različnost, načine lova in udejstvovanje lovcev v javnem življenju dežele, pokrajine, naroda ali države. Oblačenje lovcev je konec koncev tudi del naše ljudske in lovske kulture. Slovenski prostor spada v svet alpskih in predalpskih narodov in tod so lovci bolj ali manj podobno oblečeni.

Občni zbor Lovske zveze Slovenije je leta 1953 pooblastil izvršni odbor, da preskrbi opis in skice za lovsko obleko slovenskih lovcev. V Lovcu št. 12/1953 je objavljen opis lovskega kroja in prikazane so tri skice. Prvi dve kažeta lovski krog z dolgimi hlačami in sicer od spredaj in od zadaj. Tretja skica pa predstavlja kratke hlače (pumparice). Ta opis je bil še parkrat objavljen (Lovski koledar 1958, vse tri izdaje slovenskega lovskega priročnika). Izredno podrobno in dopolnilno je opisal naš lovski krog in podal napotke za nošnjo tedanji urednik Lovca France Cvenkel

V APRILU zakon dovoljuje lov na vso nezaščiten divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) ter na tu navedeno in prikazano divjad, če je seveda odstrel planiran in lovsko organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni povsem prepovedala.

medved

divji prašič

Odstrel vodeče svinje je prepovedan!

11. IV. vzide ob 6.35 in zaide ob 20.18
26. IV. vzide ob 6.01 in zaide ob 20.45

☉ = 3. IV.,

☉ = 10. IV.,
vzide ob 11.40
in zaide ob 3.23

☉ = 17. IV.,
vzide ob 21.29
in zaide ob 5.53

☉ = 24. IV.,
vzide ob 2.52
in zaide ob 11.33

v Lovcu št. 2/1969. Priporočam, da si vsakdo prebere te opise in ogleda skice. Kljub temu bom na kratko še enkrat opisal lovski kroj, ki je bil sprejet leta 1953:

Blago – loden – je rjave barve, točneje jelenje rjave barve. Ovratnik je ozek, stoječ, prešit in se da pod vratom zapeti. Ovratnik, kakor tudi reverji so iz istega blaga kakor obleka. Zelena tenka obroba je le obšiv ovratnika, reverjev, žepov, suknjiča, pasu in zunanjega roba hlač po dolžini. Zelen je tudi obšiv na koncu rokavov in trikotnik na hrbtu. Barva obšivov in obrobe je temnozelen. Suknjič je lahko enovrsten ali dvovrsten. Za dragonar je treba prerezati blago, da se lahko pretakne na notranjo stran in tudi zapenja znotraj. Klobuk je po možnosti iz velurja in z obšivom podobne zelene barve. Fazona, oziroma vrh klobuka je normalen, kot pri drugih »civilnih« klobukih, torej ni zašiljen. Nogavice k pumparicam so poljubne barve in vzorca, vendar ne kričeče barve. Srajca za slovesnost je bela, lahko pa tudi zelena. Poleti, če smo brez suknjiča, nosimo zeleno lovsko srajco z znakom SLD na levi strani. Gumbi so struženi iz jelenjega rogova (ne iz plastike ali kakšnih drugih materialov). Toliko torej o opisu lovskega kroja.

Loden rjave barve ali jelenje rjave barve naša tekstilna industrija ne proizvaja redno. Odtenkov rjavih barv je veliko, zato danes tudi vse lovske obleke niso vedno popolnoma iste rjave barve. Ne zamenjajmo gozdarskih oblek, ki so zelene barve, z lovskimi, ki so rjave! Nedavno tega je neko trgovsko podjetje ponudilo več vrst blaga za lovske obleke. Med njimi tudi blago maskirnih barv. Upam, da se bomo lovci le držali našega ustaljenega lovskega kroja in barve.

Nikjer pa nisem zasledil zapisanega kakšnega poučnega nasveta, kaj naj lovec obleče v mrzlih predzimskih in zimskih dneh čez lovsko obleko. Na primer na lovskih pogrebih, raznih lovskih prireditvah na prostem, povorkah in podobno. V takšnih prilikah lahko nosimo površnik ali plašč (hubertus) vsaj približno enake barve, kot je lovska obleka. V nobenem primeru ne bomo oblačili »civilnega« plašča prek lovske obleke. Ogri njalo (pelerina) je le za lov.

V tem sestavku ni moj glavni namen le spomniti lovce na naš lovski kroj.

Bolj pri tem bode v oči dejstvo, da lovci vedno ne nosimo lovske obleke ob prilikah, ko bi morali tudi z našo zunanostjo pokazati, kam spadamo. Kot že omenjeno, so to lovske slovesnosti, prireditve (lovski posveti, občni zbori, lovske skupščine, jubilejne proslave, lovske zabave, javne prireditve, na katerih predstavljamo lovsko organizacijo, otvoritve lovskih domov in koč, podelitve lovskih priznanj in odlikovanj in podobno), lovski pogrebi itd. Na teh prireditvah opažam lovce v civilnih oblekah, kot da se sramujejo lovske obleke. Nekateri, ki sicer so v lovskih oblekah, pa si tudi ne pripnejo lovskih odlikovanj. Lovska odlikovanja sicer niso obvezen del lovske obleke, pripnemo pa si jih naj obvezno ob lovskih prireditvah.

Neka dopisnica je v časopisu Delo v pismih bralcev spustila med drugimi žalitvami tudi za vse nas žaljiv stavek: »Lovci so mesarji v lovskih oblekah!« Kaj vse pade nekaterim v glavo in nato še na papir!

Lovska obleka v različnih krajih in deželah dela različne vtise na ljudi. Večkrat sem šel v Zagreb tudi v lovski obleki, pa se nisem počutil prav dobro. Srečevalci so me nekam posebno ogledovali ali se obračali za

mano. Na Hrvaškem v glavnem nosijo lovske uniforme le poklicni lovci ali lovski čuvaji gojitvenih in državnih lovišč ali pa logarji, ki imajo podobne uniforme kot lovci. Še v Ljubljani si velikokrat pozornost vzbujajoča oseba. Nekateri morda mislijo, da je prišel v Ljubljano lovec s podeželja, ki morda nima »takmašne« civilne obleke in želi vzbujati pozornost z lovsko obleko. Pri naših severnih sosedih pa je oseba z lovsko obleko normalen pojav v javnosti in na cestah. Tam se tako oblačijo za vsakdan osebe od najvišjih do nižjih slojev prebivalstva, zlasti v alpskem svetu. Vedeti pa moramo, da je nošnja takšne obleke skorajda štajerska, koroška, tirolska ali predarlberška dnevna obleka. Vendar so tudi tukaj te obleke od dežele do dežele malo drugačne.

Po vseh teh razmišljanjih in osebnih vtisih pa le menim, da moramo lovci, ob vseh lovskih priložnostih s ponosom nositi lovsko obleko. Naj nas od tega ne odvrnejo žaljive trditve prej omenjene dopisnice v časopisu Delo in morda še koga drugega v današnjih časih, ki še danes v lovcih neosnovano in na preživel način gleda privilegiran sloj.

Vlado Jenko

Za razne lovske slovesnosti, proslave in lovska srečanja si oblečemo lovske obleke, s katerimi tudi drugim javno pokažemo našo pripadnost lovski organizaciji.

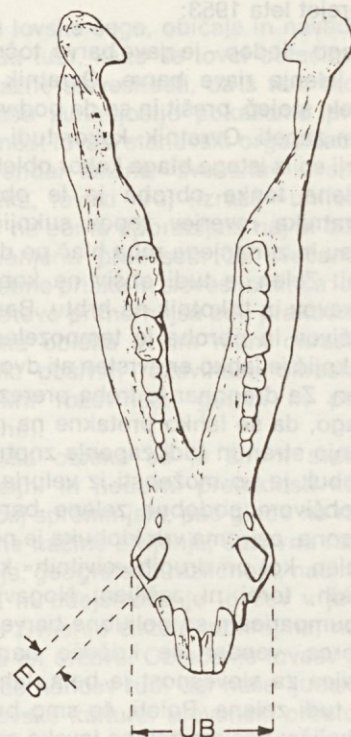
Natančne koordinate

Nove možnosti za ugotavljanje starosti odstreljenih divjih prašičev

Kot rezultat obsežnega markiranja divjih prašičev v raziskovalnih območjih Wriezen, Nedlitz, Hakel, Alexisbad in poskusnega območja Burg (vse bivša NDR) je nastala zbirka preko 500 čeljusti divjih prašičev, katerih starost je natančno znana. Na teh čeljustih so preučevali 96 različnih znakov in jih preverjali, da bi lahko poenotili metode ugotavljanja starosti.

Celoten rezultat raziskav bo še v letošnjem letu objavljen v reviji Zeitschrift für Jagdwissenschaft. Z natančnejšimi meritvami pa so za ugotavljanje starosti razvili nomogram, podobno kot za ugotavljanje starosti srnjadi. Za divje prašiče moškega spola so ugotovitve zanesljivejše

kot za ženski spol. Odločilne mere so širina spodnje čeljusti, širina zobne odprtine čekanov (alveole) ter višina četrtega predmeljaka in drugega meljaka spodnje čeljusti. Za ugotavljanje starosti potrebujemo le tisti del spodnje čeljusti, ki se zahteva že za pripravo trofeje. Statistično zanesljivo ugotavljanje starosti ve-

UB = širina sp. čeljusti
EB = širina alveole čekana

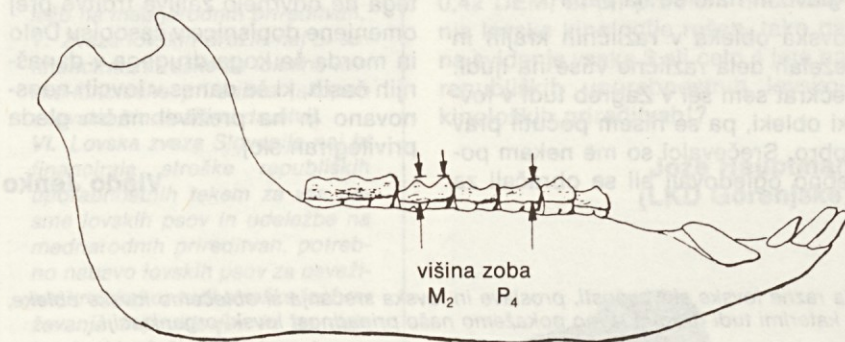
Ija do starosti šestih let, metoda pa je uporabna seveda tudi za starejše živali.

Izdelanih je bilo več različnih nomogramov, ki so uporabni tudi ob možnih pomanjkljivostih zobovja. Za primer navajamo nomogram za ugotavljanje starosti merjascev po širini spodnje čeljusti in višini drugega meljaka spodnje čeljusti. Višina zob se ločeno meri v obeh polovicah čeljusti in upošteva srednjo vrednost!

Pri uporabi tega nomograma je bila kar za 63,5% živali starost ugotovljena natančno. Pri 98,1% vseh živali je dejanska starost odstopala za največ 1 leto od dejanske ugotovljene.

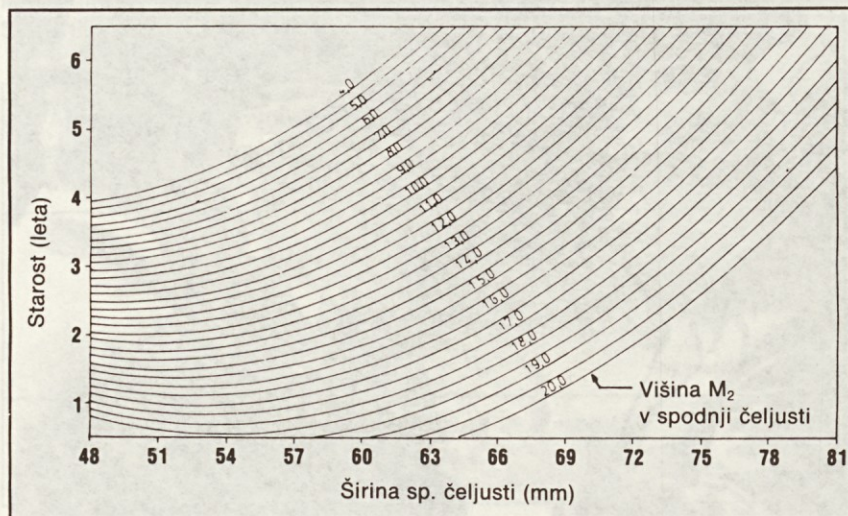
Uporaba nomograma poteka tako, da se širina spodnje čeljusti poišče na koordinati X, potem pravokotno navzgor vse do linije izmerjene višine zoba in od te točke pravokotno na koordinato Y, na kateri se odčitata starost. Iz praktičnih razlogov odčitano vrednost zaokrožimo. Starost po nomogramu 4,5 leta se tako upošteva kot izpolnjena 4 leta.

Po Unsere Jagd, 1/92 – pripravil
Blaž Krže

Odločilne mere so širina spodnje čeljusti v predelu izraščanja čekanov, širina zobne alveole čekana in višina četrtega predmeljaka P_4 ter drugega meljaka M_2 v spodnji čeljusti.

NOMOGRAM ZA DOLOČEVANJE STAROSTI DIVJIH PRAŠIČEV (*Sus scrofa* L) PO ZNAKIH NA SPODNJI ČELJUSTI

Volk lovi večji plen

Polemika o pomenu volkov v naravnih ekosistemih se čestokrat spota-kne ob dejstvu, da vedno nimamo neposrednih dokazov o njegovih prehranjevalnih navadah. To velja tudi za območje slovaških Karpatov. V slovaškem lovskem in ribiškem časopisu *Polovnictvo a rybarstvo* 11/86 so objavili rezultate raziskav o ekologiji volkov s teh območij.

Rezultate raziskav so raziskovalci objavili že leta 1978 in 1983 (Jozef Voskar in Lubomir Brtek). Verjetno bodo rezultati raziskav zanimivi tudi za naše bralce.

Za analizo so vzeli skupaj 165 vzorcev volčjih iztrebkov, od teh so bili 4 vzorci ostanki dveh vrst plena, v 161 primerih pa so vzorci predstavljali ostanke le ene vrste plena. Na osnovi analize vzorcev so ugotovili, da so na raziskovalnem območju volkovi plenili skupno 8 vrst divjih in 2 vrsti domačih sesalcev, kar v bistvu predstavlja zelo majhno pestrost v prehrani.

Najbolj zastopana vrsta med plenski-mi živalmi je bil divji prašič – 75 vzorcev (45,5%), jelenjad – 38 vzorcev (23,0%), srnjad – 9 vzorcev (5,5%), od domačih živali pa so bili ostanki ovce v 6 vzorcih (3,6%). Dokaj visok delež v vzorcih imajo ostanki lisic – 17 vzorcev (10,3), in pes – 13 vzorcev (7,9%).

Mali kopenski sesalci so bili zastopani v vsakem vzorcu (navadno po 1 primerek) in sicer rove in neke majhne voluharice, v dveh primerih pa tudi podgana. Pižmovko so ugotovili le v enem primeru. Pri dveh vzorcih je vsebina vsebovala tudi dolge trave. Trave volkovi uživajo kot zdravilno sredstvo, s katerim se poskušajo znebiti notranjih parazitov iz prebavil. V obeh primerih so bili s travo prepleteni dolgi deli traku-lj (odrivki).

V prehrani volkov iz slovaških Karpa-tov torej prevladujejo divji parkljarji in sicer 74%. Domačih živali je 11,5%, plenilskih drugih zveri pa 10,3% (v glavnem lisice). Posebno jeseni, pozimi in zgodaj spomladi pa pretežno plenijo večje divje parkljar-je. V letih raziskav so dajali prednost divjim prašičem, 61,49% od skupne-ga števila ostankov te kategorije div-jadi v iztrebku (parkljarji!).

Lovec, 4000 let zamrznjen v ledeniku

Kar je izgledalo kot običajna najdba zmrznjenega trupla na ledeniku Similaun v ötztalerskih Alpah na avstrijsko-italijanskem obmejnem območju, se je izka-zalo kot arheološka svetovna senzacija: v septembru najdeni »mož v ledu« naj bi bil star 4000 let in je izviral iz zgodnje bronaste dobe, kažejo raziskave na inštitutu za pra- in starejšo zgodovino na univerzi v Innsbrucku.

Prve domneve kažejo, da gre za moškega, visokega med 150 in 160 cm, ob smrti starega med 20 in 40 let, ki naj bi se kot lovec povzpел na višino skoraj 3200 metrov.

Poleg mumificiranega in nenavadno dobro ohranjenega trupla so bili najdeni različni kosi opreme, ki omogočajo sklepanje o starosti najdbe. Pomembna najdba je (bila) za bronasto dobo tipična obojestranska bronasta sekira, tj. bronasto rezilo z ukrivljenim držajem. Nadalje je bila najdena majhna bronasta konica za puščico, ki je verjetno služila kot nož, preostanki loka in usnjen tok s 14 približno 75 cm dolgimi puščicami, etui, privezan na telo, v katerem so bili očitno spravljani kresilni kamni in vnetivo in neka vrsta nosila. Moški je bil oblečen primerno vremenu in ledeniškem okolju. Na nogah je nosil čevlje iz usnja, ki so bili oblazinjeni z gamsjo dlako in senom ter zatesnjeni pred mrazom. Kot nakit je bil najden preluknjan in z resicami okrašen okrasni kamen.

Izvrstna ohranjenost mumificiranega trupla je bila po pravici označena kot senzacija. To je doslej najbolje ohranjena najdba iz zgodnje bronaste dobe. Kaže, da se je za to treba zahvaliti meteorološkim razmeram, tipičnim za alpsko visokogorje. Po domnevi naj bi mrtvec najprej ležal na površini ledenika in se nato izsušil zaradi toplih fenskih vetrov. Šele kasneje naj bi truplo prekril sneg in je nato zamrznilo v ledu.

Da moža zaradi stalnega gibanja ledu ni ponovno prineslo na površje ledenika čez kako stoletje, se je potrebno zahvaliti niši v ledeniku. Truplo kaže le neznatne poškodbe, ki so jih napravili mrhovinarji. Na koži hrbta so ugotovili tetoviranje.

Nepojasnjeno je, zakaj se je lovec iz bronaste dobe odpravil tako visoko. Verjetno je bil na lovu na gamse ali kozoroge.

Nadaljnje raziskave bodo pojasnile, ali je mož umrl naravne ali nasilne smrti. Mumijo so na univerzi v Innsbrucku strokovno konzervirali. Truplo so po prvi kemični obdelavi spravili v hladilnico. Temperatura v tem prostoru je šest stopinj pod ničlo, kar približno ustreza notranjosti ledenika Similaun med minulimi 4000 leti.

Po zaključku raziskav bo »Lovec z ledenika Similaun« ali tudi »Pratirolec«, kot so ga medtem že poimenovali, prenesen v tirolski deželni muzej »Ferdinan-deum« v Innsbrucku in si ga bodo lahko obiskovalci ogledovali.

Po reviji »Wild und Hund« 23/91

– prevedel Jože Perko

Seveda so opazili, da so bila tudi obdobja, ko so volkovi lovili približno toliko jelenjadi kakor divjih prašičev ali se je to nagnilo še bolj na jelenjad. Vzrokom za takšne pojave je potrebno zato posvetiti več pozornosti, saj bi to lahko marsikaj osvetlilo v bioloških naziranjih in razglabljanjih o odnosih v gozdnih ekosistemih. Dokaj recesivno in presenetljivo zastopanost med parkljarji pa je pokazala prisotnost ostankov srnjadi (7,3%).

Iz navedenih podatkov se opazi, da se volkovi na Slovaškem praviloma odločajo za lovljenje večjega plena, kot je npr. jelen ali divji prašič. Dajanje prednosti večjemu plenu pa se lahko razlaga z večjo telesnostjo volka kakor tudi z njegovim socialnim življenjem v krdelu, ki se najbolj odraža z zimsko učinkovitostjo lova v krdelu. Večji plen je pozimi z gledišča energetske bilance krdele najidealnejši, ker se z njim lahko nahranijo več volkov ob najmanjši izgubi energije pri lovu. Posebno pri divjih prašičih se je pokazalo, da so bile mlade živali te vrste zastopane kar v 80%. Dlako odraslih divjih prašičev so našli le v 20%.

Lovišče volkov je zajelo tudi človeške naselbine in njihovo okolico. Od mladih sesalcev zaslužijo posebno pozornost podgane, katerih ostanke so našli v dveh primerih v volčjih iztrebkih. Prav to pa potrjuje dejstvo, da lovišča volkov zajemajo tudi človeška naselja in bližjo okolico. O tem govorijo tudi drugi podatki. Npr. pri lovu na zajca so volkovi vpadli tudi v nek sadovnjak na obrobju vasi. Lastnik je hitro zaprl ograjo, lovec pa je volkove nato postrelil. Drugi primer pove, da je volk ujel domačo gos in domačega psa. Psa, ki ga je zadavil, je odnesel s seboj in pri tem odtrgal verigo, s katero je bil pes privezan na pasjo uito.

Dokaj visoka zastopanost lisic v volčji prebavi (10,3%) je značilna predvsem za slovaške Karpatate. To je pomembna zadeva tudi v ekologiji epidemiološko-epizootioloških odnosov.

Kakor je videti, od domačih živali ovce zajemajo 3,6%, domači psi pa 7,9% konzumiranega plena. S stališča škode, povzročene tem živalim, je zadeva obrnjena. Klateški psi nikomur ne koristijo in nimajo nobene gospodarske vrednosti. Po drugi strani pa volkovi pri vpadih v staje ubijejo vedno po več ovac, kot bi jih potrebovali za prehrano.

Pri pregledu žrtev volčjih vpadov v ovčje staje so ugotovili, da se od 100 ovc kar 35% zaduši v paniki, 45% jih usmrtijo in ranijo volkovi, del jih pogine naknadno, nekaj pa jih preživi. Izgube pri ovcah, ki se uspejo razbežati po okoliških gozdovih, so le 10%, le 10% teh ovac pa volkovi dejansko porabijo kot hrano. Delež ovc v volčji prehrani na Slovaškem je torej dokaj nizek, vendar se tudi opaža, da v območjih, kjer se ovčarstvo razvija, tudi delež zastopanosti raste.

Prehranjevanje volkov z ovčjim mesom je energetsko zelo kvalitetno, zato je na mestu preventivna in aktivna zaščita ovčjih staj in tropov pred volkovi.

Opisana raziskava prehrane in ekologije volkov na Slovaškem je šele začetek in ima dolgoročen značaj, zato se tudi v ČSFR zelo trudijo pridobiti od ljudi vsako solidno, preverjeno in resno informacijo, ki tvorijo kamenčke v mozaiku ekoloških zakonitosti pri volkovi v Karpatih.

Pripravil: Z. Timarac

Izvršeni odstrel divjadi v Avstriji, 1990/91 (105.000 lovcev)

jelenjad	43.365
damjaki	256
srnjad	255.371
gamsi	27.278
mufloni	2.019
divji prašiči	13.205
svizci	7.073
lisice	36.874
jazbeci	5.199
poljski zajci	180.067
kunci	11.814
fazani	206.283
poljske jerebice	8.265
divji golobi	20.942
divje race	77.369
divji petelini	490
ruševci	2.555

DJV Handbuch-Jagd 1992 – V. V.

Izvršeni odstrel divjadi v Švici, 1990 (32.500 lovcev)

jelenjad	6.241
gamsi	17.981
kozorogi	1.068
srnjad	37.239
divji prašiči	1.536
svizci	7.016
poljski zajci	5.681
planinski zajci	1.526
belke	861
fazani	2.292
divje race	15.348
ruševci	1.294
lisice	33.191
jazbeci	1.812
kune zlatice	192
kune belice	3.163

DJV Handbuch-Jagd 1992 – V. V.

Izvršeni odstrel divjadi na Madžarskem, 1990 (55.000 lovcev)

jelenjad	35.200
damjaki	4.600
srnjad	41.000
mufloni	3.000
divji prašiči	46.000
poljski zajec	172.000
fazani	888.000

DJV Handbuch-Jagd 1992 – V. V.

Papežev blagoslov za vse lovce sveta

Delegacijo Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi CIC in predstavnike italijanskih lovskih organizacij je 6. novembra lani sprejel v vatikanski veliki dvorani papež Janez Pavel II. Ob tej priliki je blagoslovil lovce z besedami: »Prenesite moje pozdrave, moje želje in moj blagoslov vsej veliki družini lovcev.«

V imenu vseh lovcev pa je Giacomo Rosini, predsednik združenja italijanskih lovskih organizacij, podaril svetemu očetu zlat kelih.

CIC

Pomnjenja

Vladimir Podlogar

V Kozlovih stenah je tistega novembrskega popoldneva, v času svatovanja, čakal gamsa. Prav v tistih strminah, kjer je nekoč graščinski logar Glavanovemu Janezu iz Škrilj zanašal odkazal hoje na takem kraju, da bi ob poseku zgrmele v nedostopne strmine lške. Davno je to bilo, še za časa kmečkih puntov. Od takrat se je marsikaj zgodilo. Puntali so se kmetje, Marija Terezija je pod strogo kaznijo ukazala saditev krompirja, da bi bila zmanjšana lakota po letih suše in neurij, na našo zemljo je prišla Napoleonova vojska in nemški škorenj je grozil, da nas zbríše z zemlje, ki so jo pred davnimi časi poselili naši predniki. Uprl se je večni hlapec! In kar štirideset let je gradil družbo, ki naj bi omogočila enakost in blaginjo vsem.

Vse se je spreminjalo, le lška je bučala kot takrat, ko je Glavanov Janez sklenil, da bo hoje posekal kar brez graščaka in njegovega logarja; na takem kraju, da bo njemu prav. Veter, ki se je dvigal iz temnih globin soteske, se je poigraval v krošnjah starih dreves, ki so mu pripovedovala o tistih burnih časih naše, slovenske zgodovine.

Srce mu je v hipu zastalo, potem pa poskočilo, kot da bi hotelo prehiteti samo sebe. Iz strmin lške se je pojavil gams! V mogočnem skoku se je pognal na razgledno skalo. Bil je pričakovani, pravi. Umiril je razbijajoče prsi in ko se je konica križa v daljnogledu prilepila gamsu na kocasta pleča, je zagrmel strel, se stoterokrat odbil od strmih previsov in nato utihnil nekje v pobočjih Krima. Gamsa je vrglo raz skale in požrla ga je globina. Ves tresoč se je počasi podal na mesto nastrela. Kri! Z mešanimi občutki je stopil na rob žleba, kamor je planil gams in se zazrl v globel. Gamsa nikjer! Le temna globina in bučanje samotne lške. Kaj sedaj? Naj se spusti v strmino neprimerno opremljen? In v bližajočo se noč?

Ves razdvojen se je spomnil svojega zvestega spremljevalca, ki ga je z izkušenim nosom že večkrat rešil iz zagate. Torej domov in zgodaj za gamsom!

V težko dostopnih strminah soteske lške živi kolonija gamsov – goščarjev. Na sliki je gams z lške (LD Mokrc).

Foto Tomaž Kočar, Diana

Po neprespani noči je že navsezgodaj hitel preko Ljubljanskega barja. V avtomobilu ga je po nekdanji rimski cesti premetavalo kakor Jalnovega Ostrorogega Jelena, ko ga je v plitvinah za Brdom ujeti orjaški som poskušal z drevakom vred odvléči tja v vode temne Plešivice. Takrat, v začetku bakrene dobe, so bila kolišča, ob robu Velikega jezera pa so rukali silni jeleni in rjovelj mogočni turi in zobri. Nič takega ni bilo tistega jutra. Le megla na rahlo zasneženi ravnini in temni obrisi Krima in Mokrc, v ozadju pa skrivnostna soteska lške.

Ko je bilo poti, po kateri je avto poskakoval kot lojtrski voz, konec, je pri Grabljicah prebrodil lško, ki je po dolgem sušnem obdobju pritekala tam izpod Bukovca vsa bistra in pohlevna. Prav nič od tiste lške, ki mogočno buta ob svoje bregove, se peni v tesneh ter plavi les proti poševno v strugo zabitim kolom, ki kakor zobje orjaških grabelj zadržujejo naplavljeni les. Kadar pa se je razdivjala, je pokazala vso svojo moč. Bruhnila je preko Grabljic in s seboj odnašala vse, pred seboj pa rušila, kar je skušalo zadržati neukrotljivo silo narasle vode.

Romantična je pot po soteski lške. Nikogar ne srečaš. Le mir in šumenje. »Kjer tišina šepeta«, bi še enkrat zapisal France Avčin. Odkar so vrli Krvavci začeli uporabljati druge prometne poti, tudi Počivavnik sameva

in ni več vreden svojega imena. Nikogar ni, ki bi ti tam na njegovem grebenu prijazno voščil dobrodošlico. Le samota v prepadnih stenah in tihi odmev šumenja reke.

Po strmem grebenu Colnarice se je po uri naporenega vzpenjanja spustil od mesta nastrela v žleb, spran od nalivov, v katerega so zgrmeli umrli drevesni orjaki. Za prečno ležečim deblom je ležal gams. Ni bilo mogočne postave in prelepih rogljev. Le nekaj majhnega, obtožujočega je mrtvo ležalo pred njim. Gams v tretjem letu!

V tem trenutku je zagledal psa, ki ga je odložil na mestu nastrela, kako drvi proti njemu. Le glava in bliskovito premikanje prednjih nog je dalo slutiti, da ga po strmini žene lastna teža, ki je ne more obvladati. Oskočil je na rob žleba, psa pa je vrglo preko ležečega gamsa po žlebu navzdol, kjer ga je požrla globina. Vedel je, da ga bo zvesti spremljevalec poiskal, če je le srečno zaključil svoj neprosto voljni tek.

Ko je čez kakšne pol ure nevarne hoje in nošnje uplenjenega gamsa počival na robu Colnarice, je res prišel za njim. Ovohal je gamsa, se ulegel poleg njega in ga vdano pogledal, češ: pa sva ga dobila!

Dolg in naporen je bil povratek. Nič posebnega ni na rogljih, ki visijo na steni. So le spomin na trenutek, na nekaj obvezujočega, lepega, nepozabnega.

Kuncov kamen

Janez Steržaj

Grad Hasberg pri Planini, z velikim posestvom in obširnimi gozdovi v njegovi okolici, so imeli v lasti od leta 1849 knezi Windischgrätz. Tu so med drugim gojili in lovili divjad s pomočjo in varstvom svojih uslužbencev. Divjad pa so neprestano zalezovali tudi divji lovci. Zasledovanje divjih lovcev je bila tedaj vsakdanja stvar, mnogokrat povezana tudi z življenjsko nevarnostjo. Vsekakor je bilo to eno najnevarnejših in neprijetnih del grajskih borštinarjev (gozdarjev). Eden takih vestnih borštinarjev je bil vsekakor Peter Kunc iz Unca. Bil je razmeroma še mlad, visoke postave, plečat in močan. Skratka, strah in trepet vseh divjih lovcev. Ni bil domačin. Semkaj se je priselil iz Logatca z ženo Katarino. Kot vaški priseljenec v službi graščine Hasberg se z vaščani ni posebno dobro poznal in prav zaradi tega se je zatiranju divjega lova lahko tembolj neobremenjeno posvetil. Pri tem pa je bil tudi zelo uspešen. Če se je divji lovec z njim srečal, mu ni bilo pomoči... Knez Windischgrätz je bil s takim uslužbencem posebno zadovoljen.

V večnem strahu zanj pa je bila njegova življenjska družica. Rotila ga je, naj se toliko ne žene za divjimi lovci. Precej jih je že spravil za zapahe, čeprav le za kratek čas. Nekateri so kazni že prestali. Slej ali prej bo vzplamtela maščevalnost. Odkar ji je zaupal, da mu je eden teh odkrito zagrozil, pa se je zla slutnja čedalje bolj oklepala in ji ni dala miru.

Ni je mnogo poslušal. Pa kaj bi, služba je prvo in opravljati jo mora vestno po svojih močeh. Najbolj se je razjezil ob pogledu na zanke, ki jih nastavljajo Zelšanje. Dolge ure je preždel ob njih in čakal nepridiprava. Tudi delavce iz rakovške ceglarnice je imel na sumu.

V Rakovškem griču je neko popoldne pred njim nepričakovano smuknil čez pot v goščo suhljat nizek možak z dolgimi brki in razkuštrano brado. Očitno maskiran obraz, kar so divji lovci dostikrat uporabljali. Po naprej ukrivljenem hrbtu se mu je zdelo, da bi postava še najbolj ustrezala Žitku iz Rakeka, s katerim se je že nekajkrat srečal na krivih poteh. Razločno je tudi v njegovi levici videl šibrenico. Urno in neslišno je skočil za njim.

Toda bilo je brez uspeha. Ni ga bilo več; kot bi se v zemljo udril. Ker ga divji lovec ni opazil, je sklenil, da ga počaka ob robu gozda na Pesku ob železnici, kjer pelje kolovoz iz gozda čez ogrado in proti vasi. Če je iz Rakeka, kot je predvideval borštinar, se bo vračal ravno tu ali kvečjemu čez Mečilske rampe. Morda se bova srečala ravno na tem mestu. In ni se motil! Že v poznem mraku je zaslišal pritajene stopinje, ki so izdajale težak, počasen korak, kar je dalo slutiti, da prišlec ni brez tovara. Že v naslednjem trenutku se pokaže po poti navzdol drobna postava, optana čez ramena s krepkim srnjakom. Plen ni bil ravno lahek. Nekaj korakov pred grmom, v katerem je čakal borštinar, se je ustavil in odložil tovor, da si nekoliko oddahne. Obriše si s koncem rokava potno čelo in prisluškuje čez progo. Vlada je spokojna tišina, le rahel veter se je zaletaval v vrhove temnih smrek, da je pritajeno šelestelo po pobočju Rakovškega griča. Ničesar ni bilo slutiti. Kar hitro čez progo, si je mislil divji lovec in prijel srnjaka za noge, da si ga zopet zadene čez pleča.

Tedaj se izza leskovega grma prikaže Peter z naperjeno puško. Njegov glas je bil rezek in odločen, kot vedno v takih primerih: »Roke proč od srnjaka«!

Divji lovec tega očitno ni pričakoval, zdrznil se je po vsem telesu in negibno obstal v sklónjeni držbi ob svojem plenu. Položaj zanj ni bil ravno prijeten. Z jeznim pogledom se je instinktivno obrnil v smer, od koder je prišel nepričakovani ukaz. Takoj je spoznal Petra Kunca. Vedel je, da ta borštinar ne pozna šale. V mislih na neizbežno temnico ga je spreletel srh. Iz useka sem se je tedaj zaslišal ropot bližajočega se vlaka. Misli so mu švigale sem in tja in iskale izhod iz obupnega položaja. Kot v sanjah je zaslišal zopet borštinarjev glas:

»Sva spet skupaj, kujon!«

»Ujeti se ne daj,« mu je prišepetaval neznan notranji glas. V grlu ga je neznansko tiščalo in ga dušilo. Tedaj se spomni na svojo puško. Ravno, ko je vlak zadržal mimo, je bliskovito pograbil za nabito puško in sprožil v pred seboj stoječo postavo.

Knez Windischgrätz je dal na mestu, kjer je divji lovec ustrelil njegovega zvestega gozdarja, postaviti spominski kamen z vklesanim imenom in datumom smrti.

Foto J. Steržaj

Borštinar take odločnosti in hitrosti divjega lovca ni pričakoval. Začutil je le močan udarec v glavo in prsi. Stemnilo se mu je pred očmi. Rahlo se je zamajal in počasi klecnil v redko praproto, kjer je negibno obležal. Ni čutil nobenih bolečin, le toplo mu je postajalo okrog srca, ni več dvomil, da ga premaguje bela smrt. Divji lovec si je oddahnil. Zadel je srnjaka hitro na ramena in se nemudoma, prek proge, pognal proti vasi.

V prvem hipu se niti ni zavedal teže svojega dejanja. Čimbolj se je oddaljeval od ležečega borštinarja, težje mu je postajalo pri srcu, ki mu je jelo močnejše biti. Vedno hitreje je spešil korake od nesrečnega kraja. Pod težo plena je močno sopele. Odveč mu je bil. Zaradi srnjaka se je vse to tudi zgodilo... Jezno ga je odvrigel v grmovje in se še hitreje pognal proti domu, kot bi ga nekaj preganjalo. Vest v njem se je močnejše oglašala in misel, da je ubijalec, mu ni dala več počitka.

Ob progi pa je negibno ležalo telo umirajočega borštinarja. Topla kri je počasi curljala iz odprte rane in napajala revirno zemljo, na kateri je tolikokrat čuval srnjad. Daleč za gričem je bilo čuti zamolkel ropot oddaljujočega se vlaka. Žvižg lokomotive pri uvoznem signalu v Delah je pretrgal nočno tišino.

V Očarjevi ogradi je jezno zakavkal lisjak, ko je trčil ob krivolovčev sled, ki se je vijugal čez polje, po katerem pa se borštinar Peter Kunc ne bo nikoli več podal. Ko so ga gozdni delavci položili v kapelo na unškem pokopališču, so mu odvzeli službeni dnevnik, v katerega je pisal obhode po lovišču. Stran z datumom 14. 8. 1892 je ostala za vedno nepopisana. Prav tako ni bilo nikoli dokončano sledenje za

divjim lovcem, ki je o dejanju vztrajno molčal. Okoliški vaščani so imeli na sumu divje lovce iz Zelš in Rakeka. Ljudske govorice krožijo, da se je na smrtni postelji izpovedal Žitko iz Rakeka in prosil odpuščanje za storjeni zločin, vendar kdo naj bi izdal spovedno molčečnost. Dejstvo je, da je vse ostalo le pri sumničenju in se za pravega storilca nikoli ni izvedelo.

Knez je dal svojemu vdanemu borštarnarju postaviti na kraju, kjer je bil ustreljan, spominski kamen z vklesanim imenom in datumom smrti.

Začarani strelec in čarobni kralj

Nikolaj Lapuh

Kot je pomlad z doline potisnila zimo v Karavanke in čeznje v daljne severe, je tokrat jesen prek karavanških vrhov, spuščajoča se v notranjost gozdov, ovijala liste bukev in iglic gorskega macesna z zlato prevleko. Koncu toplega sonca pa je jereb prepeval hvalnico ob jutranjih slane, ki se v sepcah niso več stopile. Cvetje je pomrlo, le rdeči plodovi nekaterih grmov so v gori ostajali pticam, ki ne bodo odletele z njenih gozdov z zahoda na jug.

Tistega dne, ko je prvi krajec vinotoka še razsvetljeval pozno jutro, je lovec Tilen že sedel v visoki preži ob robu frate. Še mislil je tiho za spomini, ki so se počasi začeli spreminjati v vznemirljive privide.

Ko je segei s pogledom v gozdni rob prek poseke, se mu je polmrak s štrlečo vejo zlagal o pravljicnem rogovju, 'njegovega' jelena. In znova. Kamor mu je segel pogled, se je premaknilo in mirovalo: temni panji, padlo drevje, svetli šopi zrelih trav, barve listov in zelenih mahov.

Potem je luč spomina obrnil v preteklost časa, ki mu je svetlo in živo začel razsvetljevati spomin za izginotjem treh zlatih jeseni, ko je prvič sredi frate ugledal robove svojih sanj, z meglicami obdane in izgublajoče, pa znova jasne, ostre in hitro vravnane v vnovično dejanje, ko je iz belega, meglene prahu zrasla pravljina košuta, za njo druga in tretja in druge. Pa se je znova zgrnila gosta megla, se razblinjala in drsela v spodnji gozd. Spremljal jo je do izginotja, hkrati pa počasi vrnil pogled v poseko.

Takrat pa so sanje znova postale resnica,

Dandanes pravimo temu kraju »Pri Kuncovmu kamnu«. Tu se tudi zberemo, kadar imamo skupne love na veliko divjad v Rakovškem griču.

Tri leta po Petrovi smrti se je njegova žena Katarina vnovič poročila z Antonom Kuncem, domačinom iz Unca. Tako niti ni spremenila priimka. V tem zakonu se je rodil leta 1896 sin Anton, ki mi je povedal zgodbo o borštarnarju Petru Kuncu, prvem možu njegove matere, o katerem mu je mati velikokrat pripovedovala.

ki jih ni zmožni zložiti v svoje prebujenje in prenovljene odtise.

Med lepticami, nevestami močnih in edinih, je stal kronski mogočnej, kralj posestništva, velik in shrljivo spoštljiv, z rogovjem, segajočim k hrbtu, ki je bilo temno in belih konic, nabrazdano in na koncu vej v kroni razpceljeno v mnogo vrhov. Kot bi metal meglo v poseko, so se mu iz nozdrvi valili z vročih pljuč prameni njegove moči v zgodnji večer.

Tilna je iz sanj preiščevanja poklical šum, ki ga je dobro poznal. Zmeden pa je še vedno tipal po zamaknenosti svojega spominjanja, ko sta mu oko in obujanje pripravila vnovično ponovitev davne želje, kot bi si jo sam pripravil.

Dolg, globok in zategnjen glas mu je hipoma zrinil zamaknenost z duše, ga dvignil v treznost in ga spotoma opomnil, da prihaja kralj.

Znova je ugledal neveste, gibajoče se kot velike vile, brezskrbne in ponosne, izbrane in nežne. Potem pa za njim – ne, to je lahko le privid, pa še ta nerazložljivo vznemirljiv, kratek in ne tak, v katerega je zrl Tilen.

Kronski kralj je začel iskati 'pravo' izmed svojih izbrank. S še mogočnejšim rogovjem, kot si ga je zapomnil lovec, je stopal med njimi, se priklanjal in dvigoval s kronama okrašeno glavo, pod vratom pa kazal dolgo sivkasto grivo. Zamaknjeno je segel Tilen po puški, jo počasi primaknil k licu in se zazrl v njeno oko s križem v sredini. Ko ga je nehote vravnal v sredino njegovega rogovja, mu je hip potegnil predstavo v drugo, povezujočo s sivo davno bajeslovno preteklostjo.

Vnovič si je položil puško v naročje, ne

da bi obrnil pogled z njegove sredine, ker je kralj predolgo porabljal čas za izbiro svoje ljubezni.

Ko jo je izbral, sta se napotila k obrobju frate, Tilen pa je začel pozabljati na izzvanj prizor izročila davnega časa.

Odločna zbranost mu je ponesla les k licu, votlino jekla pa je obrnil k njegovemu srcu. Potem pa je lovčeva strela z gromkim bliskom zletela vanj, se razlegla v goru in k vzhodu, ki je odpiral vrata v dolino pod njima.

Jelen je planil kvišku, se z dolgim skokom usmeril v spodnji gozd, košute pa so tiho in nevidno izginile.

Razlegajoče je gora vrnila svoj krik gromu, ki ga ji je poslal lovec Tilen. Srhko ga je spreletelo ob mrzlem, jedkem odmevu, saj se je mimo njega pošastno živo in posmehljivo gnal tudi v dolino prek vsega velikega kotla gozda izpod gore. Obrnil se je za prekratimi trenutki časa, ki so trajali med glasnim zubljem svetlobe in norčavim odmevom njegove podobe.

Svoj spomin je skušal s počasno močjo zvabiti v ponovitev resnice iz sanj, vznemirjala pa sta ga mrtev mir in divja spokojnost, kot bi ne bila priči njegovemu dejanju. Pa se je Tilen znova zazrl v belkasto sivino meglene koprene, ki jo je ranjeni kralj potegnil za seboj z dolgim letečim skokom v zavetje in kritje gozda, ki mu je dolga leta dajal prostora za ljubezni in boje, pa za počitek in mir po prestanih zaporedjih njegovega časa.

Omahoval in blodil je v misli, ker ni zmožni razpeti doživetja v resnično predstavo in izganjanje svoje notranje napetosti, da bi jo zamenjal za veličino občutij kratke resnice. Kralj? Je to res tisti kralj, v čigar krono svetlečih se konic je zrl pred nekaterimi kratkimi jesenmi? Tisti, ki je s svojim poslanstvom daroval in vnašal potomstvo svoji kraljevi vrsti? Je ranjen ali umira ali je mrtev?

Še vedno je razmišljal Tilen, hkrati pa se mu je vzbujala davna misel, da si je želel tega bolj kot kogar koli drugega na svetu. Koga? Mrtvega kralja?

Mrak je počasi požrl ostanek dneva, sova je že oznanila večer, ki je zlahka premagal dan. Lovca pa so na poti domov spremljala vprašanja vesti in duhovno razpoloženje, ki mu ga je pripravila njegova vest.

Zarána se je Tilen vrnil v frato, ki jo je prek noči debelo pobelila kristalna slana. Znova je zlezal v prežo, kot bi nameraval ponoviti sinočnji lov. Obrnil je glavo v vrh strmine, potem pa s pogledom počasi drsel v pobočje, pa prečkal njeno levo stran in jo spojil z desno polovico. Čisto prazna je bila in le prekrita z mrzlimi biseri, ki so že začeli vpijati sončevo luč in postali njen svetlobni odmev. Njih is-

POMAGAJMO SLEPI IN SLABOVIDNI MLADINI!

Na Lovsko zvezo Slovenije je prispelo pismo, ki ga objavljamo. Apeliramo na vse ZLD in LD v Sloveniji, da po svojih možnostih darujejo dermoplastične preparate Zavodu za slepo in slabovidno mladino in s tem omogočijo spoznavati divjad tudi mladini, ki slab vid lahko nadomešča le z otipavanjem.

Uredništvo

**JAVNI VZGOJNOIZOBRAŽEVALNI
ZAVOD
ZA SLEPO IN SLABOVIDNO
MLADINO
LANGUSOVA 16
61111 LJUBLJANA**

tel.: (061) 262-672
fax: 264-882

Lovska zveza Slovenije
Župančičeva 9
61000 Ljubljana

Spoštovani!

Obračamo se na vas z željo za pomoč. Smo gojenci Zavoda za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani.

V Zavodu smo imeli prav lepo zbirko nagačenih divjih živali, ki smo jih dobili okoli leta 1950 iz ljubljanskega Prirodoslovnega muzeja. Ker pa mi ne vidimo, moramo otipati, zato so te živali sčasoma postale neuporabne (izpada jim dlaka in podobno).

Pozanimali smo se tudi, če se tem dermoplastikam da še kakorkoli pomagati, vendar vse zaman. Kmalu bomo ostali brez učnih pripomočkov. Prav zato smo menili, da je Lovska zveza Slovenije pravi naslov za pomoč. Mogoče je kdo v Sloveniji, ki bi nam odstopil nekaj od tega, kar potrebujemo. Mogoče je kdo med vami, ki bi nam pomagal in nam odstopil kakšen dermoplastični preparat divje živali.

Nikar ne mečite stran, česar ne rabite več, pač pa podarite nam, tudi to bi nam pomagalo!

Hvaležni vam bomo, če se bo po tej poti našlo tudi nekaj za nas.

Ljubljana, 20. 2. 1992

Učenci Zavoda za
slepo in slabovidno
mladino z učiteljico
Damijano Dušak I.r.

Ravnatelj:
Stane Florjančič I.r.

krice so druga za drugo začele svetiti v njegovo temno notranjost.

Položil je roki na obrobje preže, ju umiril in z njima stisnil topli les. Zaprl je oči in začel zgoščevati misli, kot bi se namenil k vzpostavljanju stika z duhovi, da bi mu pomagali razrešiti skrivnost izginotja njenega kralja svoje posesti.

Iz zbranosti ga je vzdramil orlov pisk, ko je letel ob pobočju gore za jutranjim pletom. Zrl je v dolgi peruti, katerih konca sta bila redkejša, kot bi jima manjkala nekatera peresa. Pomislil je, da je kralj višav le hotel videti umirajočega kralja obsežnih gozdov, frat in polj, pa mogočnosti porabe življenjske moči svojemu rodu in lastni ohranitvi.

Ko je sonce stopilo slano v njenih rojstnih legah, je Tilen zlezal po lestvi navzdol. Stopinje njegove smeri so se risale

v sencah, ki so kljubovale sončevi toploti, da bi stopila zmrzle beline med listje in skozenj, v soncu pa se njegove sledi niso več prijele.

Poiskal je dobro zapomnjeni nastrel, ga zdaleč in zbliza ogledoval, iskal rdečila ob odtisih velikih stopinj, našel dolg zasuk in globoke sledi odriva v leteči skok. Pa ni bilo rdečih kapelj, le lovčevi zapisi hoje so bili gosti in brez skladnosti z redkimi skoki bežečega jelena. Hodil je, hodil in že na daljavo odkrival smer teka v suhem razletelem listju, stiskal jeklo k sebi, razkrival nova znamenja in se oziral v obe zunanji strani njegovega pobeга v nagonsko rešitev.

Ko je globoko spodaj zazvonilo poldne, je sled Tilna obrnila navkreber. Po nekaj korakih se je ozrl v strmino, ki mu je ponujala svojo polno podobo. Kot vko-

van je obstal, gledal, samo gledal, brez misli. Ni mogel verjeti očem, ne sebi, le neuresničljivi blodnji, ki ga je spremljala predolgi čas. Gledal je v jelena, ki se je počasi dvignil pred njim, stal, zrl vanj, mu hotel kazati svojo moč in lepoto brez ran in krvi in čudna svetloba ga je obdajala po robovih njegove oblike.

V dolini je še vedno zvonilo, zvon pa je udaril tudi v lovčevu uho, ga vzdramil iz neumljive resnice in ga pognal v hitrost zamujenih misli ob znamenju zmage.

Zrla sta si iz oči v oči, njun razsodnik pa je bila natanka polovica dneva, ki je vlačila oblake po nebu, veter pa jih je naganjal prek ostrih vrhov visoke gore.

Naenkrat pa se je Tilnovo zamaknjeno oboževanje spreobrnilo v nepotešljivo željo po zmagi. Nekaj nevidnega mu je zganilo roko, da je zgrabila in snela smrt z njegove rame. Dvignil in usmeril jo je, si vnovič sposodil njeno križasto oko, se zazrl vanj, ujel sredino prs in potegnil sprožilec. Tokrat pa gora ni vrnila razlegajočega odmeva. Ker ni bilo groma, ni švignil ognjeni zubelj iz lovčeve puške. Bila je prazna, nesita, mrzla in tiha.

Ko je Tilen zopet začenjal verjeti v svojo blodnjo, je kralj nad njim visoko in mogočno dvignil glavo in zazdelo se mu je, da hoče svoji kroni skriti v oblake in ju darovati nebu. Zrla sta drug v drugega, začarani strelec in čarobni kralj. Potem pa se je jelen z enim samim korakom potegnil proti lovcu in padel z vso težo in odteklo močjo, ki jo je zgubljal skozi rano, dobljeno ob sinočnji, zadnji ljubezni. Obrisal si je srage, mrzle in goste, umirjal telo in krotil dušo.

Samo koraki v strmino so ju še delili. Stopil je proti njemu, prišel in pokleknil, stegnil roki in z dlanmi prijel njegovo glavo. Zazrl se je v solzi, ki se še nista posušili, ko sta mu stekli iz oči.

Tresoče je pomikal prste rok ob obeh vejah navzgor. Začel je pri široki roži, se oprijel dolgega nadočnika in od njega navzgor skušal prešteti dolge konice vse do mogočne krone, v kateri je bila množica šilastih vrhov. Potem je večkrat božajoče pomaknil dlani ob njegovem čelu navzdol. Vsakokrat pa je začutil mokroto razlitih solz v osrebrano dlako in topli solzi, ki sta počasi drsli prek njegovih lic.

Šele sedaj je lovec Tilen odpoklical sanje in jih začel spreminjati iz blodnje v resnico. Odlomil je dolgo mladiko smreke, jo položil prek srca svojih uresničenih sanj in stekel v dolino.

Tam zgoraj pa je čakal premagani kralj na lovčevu vrnitev, da mu vzame sanjsko krono, znamenje moči in posesti njegovega prostora.

Predstavitev zbornika ob 45-letnici LD Velika Nedelja

»Ne ne, ljubi moji, niti z vsemi svojimi vrtci, šolami in z univerzami ljudje še dolgo, dolgo ne bodo prišli do tiste modrosti, ki jo ima narava v sebi, v svojem bistvu«, je zapisano v uvodu Kronike Lovske družine Velika Nedelja, ki so jo izdali ob 45-letnici.

Kronika obsega 144 strani velikega formata, na katerih je objavljeno več kot 300 najrazličnejših fotografij, več faksimil rokopisov, ki so pomembni za nastajanje lovske družine.

Zanimivo je prebirati kroniko velikonedeljske lovske družine, ki ob bogatem slikovnem materialu popelje bralca ne samo 45 let nazaj v polpreteklo krajevno zgodovino, temveč tudi v čas pred drugo svetovno vojno, ko Velika Nedelja še ni obstajala, bili pa so že zametki nastajanja zelene bratovščine, ki jih je prekinila druga svetovna vojna.

V njej zasledimo vse podatke od prvega dneva pogozdovanja v sedanjem revirju Otok (1939 leta) in nato podatke o delovanju družine vse do danes. Kronika je napisana tako, da so iz nje razvidna vsa dogajanja za vsako leto posebej.

Vsak, ki je res s srcem in dušo član zelene bratovščine, bo našel pri prebiranju tega zbornika užitek in sprostitev z mislijo samo na lov in življenje v naravi.

Avtor je posvetil to kroniko starejšim lovcem kot spomin na težko prehojeno pot in opravljeno delo. Mlajšim lovskim tovarišem pa v spodbudo in vodilo, da naj bodo taki lovci, da v naravo ne bi hodili zgolj zaradi lova divjadi, ampak da se bodo veselili lepote narave in v tem našli srečo, ljubezen in smisel za življenje.

Zapisano je tudi, da so prav lovci LD Velika Nedelja občuti-

Naslovna stran 144 strani obsegajoče Kronike LD Velika Nedelja, ki jo je članstvo izdalo ob svoji 45-letnici.

li v minulih letih, kaj pomeni neodgovorno intenzivno poseganje v naravo z melioracijskimi in komasacijskimi postopki. Saj vemo, da se iz tistega, kar umre in zgine, vedno rodi novo življenje. Narava je pametnejša in čistejša, kot smo ljudje, čeprav smo tudi mi del nje. Kar pogledjmo okoli sebe! Kakšne grde kupe nesnage puščamo za seboj. Če nam je narava dala razum, nam ga je dala zato, da ga znamo uporabljati in razvijati.

Ob koncu bi dodal, da si vsi zainteresirani lahko zbornik naročijo na naslovu: Lovska družina Velika Nedelja, 62274 Velika Nedelja.

Tone Kace

Na svoje lovce se nikoli ne pozabi

Število članov v LD Bučkovci se iz leta v leto povečuje. Prav tako pa se povečuje tudi starostna struktura članov. Da ne bi bili starejši člani odstranjeni od vseh dejavnosti v LD, skrbi LD Bučkovci za svoje starejše člane tako, da jih vabi k dejavnostim in delu LD. Le ti se glede na svoja leta in zdravje odzivajo vabilom in tako spremljajo celotno dejavnost LD. Starešina LD Franc Vidnar ni pozabil na predlog, da bi vsako leto posebej priredili lov za najstarejše člane-lovce.

Bila je prijazna, sončna okto-brska sobota. Jesen se je pred-

stavljala v vsej slovenjgoriški lepoti. S polj so kmetje hiteli pospravljati sadove svojega dela. Ob 13. uri so se pred Lovskim zavetiščem zbrali vsi najstarejši člani. Topel in pristen sprejem jim je pripravil starešina. Med njimi je prav posebej pozdravil 84-letnega starosta LD Franca Zmazka. Njemu je bila poverjena čast vodje lova. Le ta pa, ker ga noge več tako ne ubogajo, je prepustil čast lovski korenini Francu Kosiju, ki po svoji vitalnosti prekaša marsikaterega mlajšega lovca. Tudi fotografiranje ni manjkalo. Ludvik ni štedil s filmom, le slike pri njem zamujajo.

Po zboru in po vseh navodilih, ki so potrebna pred vsakim lovom, so se udeleženci odpravili v lovišče. Starosta LD Franca Zmazka je Ludvik Filipič mlajši odpeljal z avtom. Tako se je lahko starosta prepričal o staležu divjadi in izrekel priznanje za dobro gospodarjenje v lovišču. Pogon sta opravila s svojima psoma Branko in nadvse požrtvovalni Tonček Luknjar. Lovovodja je vodil lov po nenapornem terenu z bogatim staležem male divjadi, poseben fazanov. Fazani so vzletavali zdaj previsoko in spet prenizko, kot da bi hoteli, da veterani pokažejo, kaj še zmorejo. Toda puške niso ostajale na ramenih, ampak so se veselo oglašale v vsakem pogonu. Po pozdravu lovini je starešina vse udeležence lova povabil na lovsko zakusko v lovsko zavetišče. Med zakusko in ob izvrstni kapljici so lovci obujali svoje lovske spomine iz preteklosti. Starešina pa ni pozabil udeležence lova seznaniti z dosežki LD v zadnjih letih. Tako so lovci ponosni na razširitev zavetišča, hladilni prostor za uplenjeno divjad in na funkcionalno športno strelišče ter na vzorno urejeno okolico zavetišča. Delo starejših se uspešno nadaljuje in ob dobri organiziranosti lovske organizacije lahko ohranimo dober stalež divjadi.

Nadvse zadovoljni so se udeleženci tega lova vračali na svoje domove z občutkom, da njihovo delo v LD ni bilo zaman in da jih mlajši lovci ne pozabljaj-

jo. To pa tudi dokazuje, da je tretje obdobje našega življenja še lovsko zanimivo, družabno, spoštovano in da niso osamljeni.

Lovska družina zadnji dve leti prireja tudi lov, ki se ga udeležijo žene lovcev. Pobudnik teh lovov je požrtvovalni starešina. S tem lovom se skuša LD tudi ženam lovcev oddolžiti za njihovo skrb in razumevanje ob odsotnosti mož lovcev z doma. Ta lov je za naše še vedno prezaposlene žene kot rekreacija in preživetje prostega dneva na svežem zraku. Prav tako se tudi spoznavajo z loviščem, po katerem hodi njihov mož. Seznanjajo se z odnosom lovca do narave in vsega živega v njej, spoznavajo lovske običaje in dosežke LD pri ohranjanju in gojitvi divjadi. Taki skupni lovi utrjujejo lovsko kulturo in lovsko etiko.

Tudi zadnjo soboto v lanskem novembru je vodstvo LD povabilo na skupni lov žene naših lovcev. Udeležba na lovu je bila s strani obeh spolov številčna. Lov je potekal ob mirnem, oblačnem jesenskem dnevu. Divjad se je s pospravljenih polj umaknila v še obstoječe remize in obronke gozdičev. Lov je vzorno potekal, kar je bila zasluga lovovodij, pa tudi mogoče zato, ker je lovca spremljalo ženino oko. Po pozdravu lovini je starešina povabil vse udeležence lova na lovsko zakusko, ki je bila z obeh strani dobro pripravljena. Za vse udeležence lova je bil pripravljen tudi razvedrilni program. Da bi se žene lovcev še bolj seznanile z delom LD, je starešina med lovsko zakusko podelil nekaterim zaslužnim članom odlikovanja za lovske zasluge, s katerimi jih je odlikovala Lovska zveza Slovenije. Vzorno je bil izveden tudi lovski krst lovskega pripravnika Igorja. Ta prireditev je bila obenem organizirana tudi z namenom, da se oddolžimo članom za veliko prostovoljno opravljenega dela v letu. Vsem udeleženkam in udeležencem skupnega lova bosta lov in prireditev ostala v lepem spominu.

Janko Štuhec

Zanimivost iz Trnovskega gozda

Izginjanje, pojavljanje ali ponovno pojavljanje kake živalske vrste v nekem območju, predelu ali kraju je vedno zanimivo dogajanje ne samo za biologe, temveč tudi za lovce. Pri naši avtohtoni divjadi je žal razvojna smer taka, da gozdne kure in mala divjad silno nazadujejo, parkljasta divjad pa širi svoj življenjski prostor in povečuje svojo številčnost. To velja tudi za jelenjad na Primorskem. Zelo lepo se da spremljati njeno gibanje v Trnovskem gozdu, ker obstaja o njej nekaj podatkov iz preteklosti. Trnovski gozd je bil od l. 1500 dalje do danes v državni lasti, pred tem pa last goriških grofov. Zato je razumljivo, da mu je vsaka oblast posvečala veliko pozornost, posebno pa gošpodarjenju z njim. Tako je ta znameniti gozd dobil že l. 1769 svoj prvi gozdno-gospodarski načrt. Načrti iz druge polovice 19. stoletja obravnavajo tudi lovsko gospodarstvo, saj je ta dejavnost v Trnovskem gozdu vse do leta 1948 spadala h gozdarstvu. V gozdnogospodarskih načrtih za dobo 1887/1906 je zapisan tudi pregled uplenjene divjadi, vendar v njem ni jelenjadi. V gozdnogospodarskem načrtu 1941/50 pa v poglavju, ki obravnava lov oz. divjad, piše naslednje: »... Toda odlično bi tod lahko živel jelen, ki je bil zelo številčen v prvih letih preteklega stoletja. Zadnjega jelena so uplenili leta 1826. Leta 1879 so izpustili en par jelenov, toda o njih se pozneje ni nič izvedelo.« Tudi Carl von Czoernig v svoji znameniti knjigi »Das Land Görz und Gradišca«, 1873, na str. 90, kjer obravnava divjad, jelenjadi ne omenja. Od leta 1826 dalje o jelenjadi v Trnovskem gozdu, vsaj zaenkrat, ni najti sporočil.

Po drugi svetovni vojni so se konec petdesetih let začele javljati govorice, da je ta ali oni v Trnovskem gozdu videl ali sledil jelenjad. Sam sem našel dokaz za njeno prisotnost aprila 1963, ko sem visoko pod Mrzovcem (1409 m n. v.) našel

svaže odpadel rog jelena šesteraka. Vesti o jelenjadi v Trnovskem gozdu so se vedno bolj množile, toda treba je bilo čakati do leta 1972, ko je padel prvi jelen, in do leta 1976 za prvo uplenjeno košuto. Od takrat dalje pa se jelenjad redno pojavlja v statistiki uplenjene divjadi.

Po mnenju nekaterih naj bi jelenjad poleg srnjadi in leta 1972 naseljenih muflonov predstavljala motnjo pri gošpodarjenju z gozdom. Zato naj bi njen odstrel ne bil omejen. Smernice za gošpodarjenje z jelenjadjo, ki jih je pred leti sprejela ZLD Gorica, predvidevajo za Trnovski gozd ustaljeno številčnost, njeno naraščanje pa je treba preprečiti z ustreznim odstrelom v spolnem razmerju 1:1.

5. februarja letos pa se je zgodilo nekaj nepričakovanega, kar najbrž potrjuje navedbo v gozdnogospodarskem načrtu 1941/1950. Namreč ta dan se je trnovski jamar Jožko Strosar, ki je sicer tudi član LD

Trnovski gozd, odpravil s prijateljem raziskovat kraško jamo ali bolje rečeno rov za hribom Kuk nad vasjo Rijavci na robu Trnovskega gozda. Na svoje veliko presenečenje sta v rovu našla delno zasuto, delno na površju več kosov jelenjega rogovja. Rogovje je precej poškodovano in delno razpadlo.

Po številu kosov sodeč izvirajo od 6 do 7 jelenov. Roža najmočnejšega roga ima obseg 27 cm.

Kar pa je najbolj zanimivo, je, da je na treh vejah vidno, da so bile odsekane od lobanje, ne pa odžagane. Očitno je torej, da jih je v rov prinesel človek in sicer tak, ki ni lovil zakonito. Seveda vse nas zanima starost tega rogovja. Domnevam, in zato dolg uvod o jelenjadi v Trnovskem gozdu, da najdeno izvira še iz konca 18. ali začetka 19. stoletja, ni pa izključeno, da je še starejše. LD Trnovski gozd bo skušala pridobiti za nadaljnjo raziskavo najdišča, strokovnjake, saj jamarji domnevajo, da je bila oblika

rova v preteklosti drugačna in da se je strop morda nekoč zrušil. Najdba je vsekakor pomembna. Dokazuje, da je jelenjad nekoč živel v Trnovskem gozdu in da je bila sorazmerno dokaj številčna. Gozd pa je kljub temu rasel in se obnavljal.

inž. Vitomir Mikuletič

Skupščina ZLD Maribor

Na zadnji skupščini ZLD Maribor so delegati sprejeli in potrdili programsko zasnovo delovanja v letošnjem letu, finančni načrt in program organizacijskih vprašanj lovske organizacije v novih razmerah. Čeprav je bilo veliko pozornosti namenjene financiranju v letošnjem letu – žal je bilo tudi precej polemik – delegati niso obšli nekaterih aktualnih nalog, ki so povezane z gojitvenimi vprašanji in gošpodarjenjem v loviščih.

Lovske družine izpolnjujejo obveznosti iz srednjeročnih lovsko-gospodarskih načrtov in letnih načrtov gošpodarjenja z divjadjo v loviščih. Tudi prvi podatki o odstrelu v letu 1991 kažejo, da so bili le-ti pri vseh vrstah rastlinojede divjadi doseženi, pri nekaterih pa tudi preseženi (npr. srnjad). Prav tako so poskrbeli za potrebne ukrepe za preprečevanje škode, ki jo povzroča divjad; ta škoda na območju ZLD Maribor bistveno ne narašča. Po udarili so veliko odgovornost za ohranitev divjadi avtohtonih vrst, pa tudi pomen tvornega sodelovanja med vsemi uporabniki prostora tako v Pohorjskem kot tudi Slovensko-goriškem LGO. Še največ konfliktov očitno ostaja na Pohorju, čeprav se zdi, da so nekateri primeri prekomerne številčnosti rastlinojede divjadi prikazani v javnosti nekoliko pretirano in enostransko. Zaradi tega so v zadnjem obdobju še okrepili sodelovanje s pristojnimi občinskimi organi in jim posredovali celovitejša analize stanja. S temi so seznanili tudi širšo javnost, kar je naletelo na ugoden odmev.

Delegati skupščine ZLD Mari-

Lizalni kamen za divjad. Namenjen je gamsu, muflonu, damjaku, navadnemu jelenu, srnjadi. Poleg kamene soli vsebuje še več kot deset mineralov in mikromineralov. Dobrodej D405 ugodno vpliva na odpornost in zdravje divjadi, pospešuje razvoj okostja, rogljev in rogovja. Informacije: (062) 691-128

LOVEC VE: KAMENA SOL JE ZELO KORISTNA. LIZALNI KAMEN ZA DIVJAD DOBRODEJ D405 PA PREDSTAVLJA V GOJITVI DIVJADI VELIK KORAK NAPREJ.

DOBRODEJ®

bor so tudi menili, da mora lov-
ska organizacija nadaljevati
z utrjevanjem stikov med upo-
ravniki prostora, ZLD kot no-
silka strokovnih nalog v obeh
LGO pa mora zagotavljati
skladno delovanje in enotno
uresničevanje nalog s področ-
ja varstva narave in gojitve div-
jadi. Zavzeli so se tudi za us-
klajevanje gojitvene politike in
ponovno izrazili bojazen za ne-
katere močno ogrožene vrste
(to velja še zlasti za poljsko
– malo divjad).

Z velikim zanimanjem pa so
prisluhnili informacijam o pri-
pravah na novo lovsko zako-
nodajo na Slovenskem, o čem-
er je govoril mag. Dušan Do-
ugan. V procesu spreminjanja
zakonodaje, predvsem pa tudi
v procesih dograjevanja orga-
niziranosti želijo v lovskih or-
ganizacijah aktivno sodelovati.
Ob koncu zapišimo še to, da
so na skupščini podelili nekaj
odlikovanj LZS, za kulturno
poprestritev skupščinskega za-
sedanja, ki se ga je udeležil
tudi mariborski kmetijski mini-
ster Štefan Klinc, pa so poskr-
beli člani pevskega okteta LD
Podgorje.

Marjan Toš

Lovska zveza Slovenije jih je odlikovala

Skupščina, izvršilni odbor in
komisija za odlikovanja pri
LZS so na predlog lovskih dru-
žin in zvez lovskih družin na
svojih sejah od 11. 11. 1991 do
27. 1. 1992, v skladu s pravilni-
kom o podeljevanju lovskih
odlikovanj (sprejet na skupšči-
ni LZS, 25. 6. 1988, objavljen
v Lovcu 12/90 – str. 343) odli-
kovali z redom za lovske zaslu-
ge I., II. in III. stopnje in z zna-
kom za lovske zasluge nasled-
nje lovce z območij naslednjih
ZLD:

Red I. stopnje

ZLD Posavje: Lovski pevski
zbor Globoko, Jurij Pesjak;
ZLD Zasavje: Gvido Počivav-
šek; **ZLD Prlekija:** Ožbalt Ro-
žanc.

Red II. stopnje

ZLD Novo mesto: Matija Ma-
zovec, Martin Bele, Franc

Bevc, Anton Konda, Jože Plut;
ZLD Posavje: Franc Kene;
ZLD Maribor: Lovski oktet
Podgorje, Borut Ingolič; **ZLD
Zasavje:** Franc Trebušak,
Egon Kasagrande, Jože Zavrl,
Armin Tomašič (Republiška
veterinarska uprava).

Red III. stopnje

ZLD Novo mesto: Drago Ži-
bert, Franc Pavlin, Anton Zu-
pančič, Pavel Kmet, Kristelj
Bečaj; **ZLD Zasavje:** LD Ga-
brovka, Alojz Krašovec, Edo
Lenart, Martin Račič, Alojz
Golčnik, Milan Drnovšek, Jože
Vetršek; **ZLD Idrija:** Pavel Pivk,
Jože Rupnik, Franc Rudolf,
Valentin Trček; **ZLD Gorenj-
ske:** Anton Kralj; **ZLD Maribor:**
Ivan Ketič, Alojz Založnik, Mar-
tin Pišek; **ZLD Prlekija:** Slavko
Vidmar, Rudi Domanjko.

Znak za lovske zasluge

ZLD Zasavje: Pavel Švenda,
Avgust Potočnik, Ivan Meser-
ko, Roman Huč, Ignac Dušek,
Ciril Brandstater, Janez Kaste-
lic, Franc Selan, Vojko Roglič,
Drago Starc, Roman Pšunder,
Stane Juršič, Emil Bovhan,
Alojz Zadobovšek, Alojz Dr-
novšek; **ZLD Gorica:** Julij Bol-
tar, Radko Pičulin, Vincenc
Mrak; **ZLD Ljubljana:** Andrej
Dvoršak, Jože Perko, Darko
Škrbinc, Bogdan Zabavnik, Al-
bert Žibert, Rajko Keršič,
Franc Ostrožnik, Albin Vučko;
ZLD Kočevje: Božo Kovačič,
Tomo Fröhlich; **ZLD Maribor:**
Silvo Prosič, Mladen Petelin,
Srečko Konc, Oskar Štamulak,
Vlado Presečnik, Franc Obre-
za, Jože Pečolar, Albert Ogriz,
Štefan Pušnik ml. Janez Doba-
ja, Štefan Pušnik st., Anton
Brodnjak, Jože Muršec, Edo
Ornik, Franc Snofle, Anton Ču-
ček ml., Franc Bašl; **ZLD Idrija:**
Karel Rupnik, Jernej Kenda,
Bruno Mrak, Dušan Lapajne,
Franc Leban, Ivan Štenkler;
ZLD Gorenjske: Janez Pleško,
Peter Belhar, Jože Meglič, Ka-
rol Ahačič, Edi Perko; **ZLD Pr-
lekija:** Vlado Kocovan; **ZLD
Novo mesto:** Marjan Potrč,
Alojz Starič, Aleksander Le-
skovec, Ivan Jurak, Stane Ve-
sel, Anton Pavlič, Magdalena
Furlan, Zvone Derganc, Franc
Jožef, Jože Prosinečki, Rafael

TRGOVINA LOVEC

JOŽE ŠINIGOJ Bilje 135/ap. Renče 65292
tel./fax. (065) 53-284

Trgovina Lovec
Prešernova 17
Nova Gorica
tel.: (065) 21-915

Nudimo vam vse za lov, ribolov in lokostrelstvo

- * Lovsko orožje in loke vseh vrst
- * Lovsko strelivo, krogelno in šibreno vseh kalibrov
- * Na zalogi imamo lovske kombinirke, šibrenice in ekspres bokarice (krogla/krogla)
- * Lovska oblačila: obleke, hlače, pumparice, srajce, kravate, nogavice, klobuke, jopiče, telovnike, pelerine, puloverje, lovske rokavice itd.
- * Lovsko obutev
- * Glinaste golobe, trap naboje, pokale, medalje in plakete.
- * Vse optične pripomočke in montažne dele

Prepričajte se, pri nas ne poznamo besede nimamo.

Cene so ugodne!

**Delovni čas: vsak dan od 8.–18. ure
sobota od 8.–12. ure.**

Pečjak, Roman Pajk, Drago
Podolski, Slavko Legan, Janez
Saje, Janez Požar, Ivan Buko-
vec, Slavko Janežič, Jože Ka-
stelic, Ivo Šteblaj, Drago
Kranjc, Martin Bobič.

Iz pisarne LZS

Jubilanti

Franc Šparlek je dopolnil šest-
deset let 1. 12. 1991. Rodil se je
na mali kmetiji v zaselku Ruar-
di pri Zagorju kot sin rudarja in
kmeta.

Izučil se je za poklic ključavni-
čarja in se leta 1950 zaposlil
pri rudniku v Zagorju, kjer je
delal do leta 1958, nato je bil
vse do upokojitve leta 1990
v službi v Varnosti Zagorje.

Narava je imela nanj tako mo-
čan vpliv, da je leta 1972 vstopil
med zeleno bratovščino LD
Izlake. Zaradi pridnosti in de-
lavnosti v lovskih vrstah je
Franc zelo cenjen in priljubljen;
kmalu so mu bile zaupane
tudi odgovorne funkcije v LD
Izlake.

Že leta 1975 je bil izvoljen
v NO, kjer je vestno deloval do
leta 1980. V letu 1980 je bil
izvoljen za člana IO, kjer je
vestno in uspešno deloval do
leta 1990. Poleg vseh obvezno-
sti pa je od leta 1980 hišnik
v lovski koči Vrh. Z ljubeznijo
že vrsto let opravlja dolžnost
vodje revirja v Črni hosti, v lo-
višču Zabreznik. Nepogrešljiv
je bil pri gradnji lovske kočice
v Kisovcu, kjer je opravil veliko
prostovoljnih ur.

Franc je že vrsto let zelo akti-
ven član Planinskega društva
Zagorje in še bolj aktiven gasi-
lec v Kotredežu.

Za delo v lovstvu ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge. Ob 40-letnici LD Izlake je prejel najvišje družinsko priznanje, zlato plaketo za požrtvovalno delo v bogati dobi delovanja med lovci. Franca zelo cenijo mladi lovci, ki jim nesebično prenaša svoje bogato lovsko znanje. Zavzema se za dobre odnose med članstvom, pa tudi s soslednjimi lovci.

Dragi Franc, ob tvojem jubileju ti želimo še mnogo srečnih dni v našem lovišču, dober pogled in da bi te boginja lova varno spremljala po naših prekrasnih lovskih revirjih.

LD Izlake – K. V.

Janko Krašovec je 4. avgusta 1991 praznoval sedemdeseti rojstni dan, obenem pa tudi 41 let lovskega udejstvovanja v Lovski družini Žalec. Rodil se je v Gotovljah pri Žalcu kot sin kovaškega mojstra. Po končani osnovni šoli se je izučil za ključavničarja. Zaposlil se je pri Rebeku oziroma sedanjí Libeli. Tako je njegovo življenje teklo med tovarno in domačim krajem, kjer si je zgradil dom. Leta 1950 je postal član Lovske družine Žalec. Od takrat je 22 let opravljal funkcije v lovski družini. Celih 18 let je vestno opravljal funkcijo tajnika lovske družine (1962–80), štiri leta je bil njen predsednik (1982–1986). Poleg dela v LD Žalec je vrsto let opravljal tudi številne funkcije v društvu ZLD Celje (član IO SK ZLD Celje 1985–1990). Za svoje delo v lovski organizaciji je prejel

številna priznanja; znak za lovske zasluge in red III. in II. stopnje, priznanje ZLD Celje. Veliko znanja o naravi in o lovu, ki ga je pridobil v letih svojega lovskega udejstvovanja, je vedno rad prenašal na mlajše lovce, rad pa je tudi predaval o lovu in o naravi po osnovnih šolah in s tem veliko prispeval k pravilnemu odnosu do narave pri mladini. Zaradi nesebičnega dela, dobrega poznavanja lovstva in velike ljubezni do narave in divjadi Janka lovci zelo cenimo. Dragi Janko, za tvoje dolgoletno delo v lovskih vrstah smo ti izredno hvaležni. Želimo si, da bi še dolgo prihajal med nas čil in zdrav in s svojo vedrino in poštenostjo v naših vrstah krepil pravo lovsko tovarištvo.

LD Žalec – J. S.

Poln moči in dobrega zdravja je 1. 11. 1991 praznoval 80-letnico naš prijatelj, **Martin Pišek**, mentor, svetovalec in starosta LD Malečnik.

Četrtega od osmih otrok, Martina, je mati povila leta 1911 v Apačah na Dravskem polju. Desetčlanska družina očeta železničarja in matere gospodinje je živela na majhnem posestvu s skromnimi prihodki. Slab ekonomski položaj družine je zahteval od otrok čimprejšnjo zaposlitev. Tako se je pričela Martinova razgibana življenjska pot, polna preobratov, presenečenj in ovir.

Po končani osnovni šoli se je izučil za kovača. Takoj se je prijavil na razpis Vojaške pod-

kovske šole v Zagrebu in jo v enem letu končal. Prvo zaposlitev je dobil v Ljubljani, nato pa je bil premeščen v Škofjo Loko in Sarajevo. Osvoboditev je dočkal kot borec Bračičeve brigade. Delovna dolžnost ga je leta 1946 pripeljala v Malečnik, kjer se je ob stiku s »šempetorskimi jagri« v njem prebudila davna želja in vzplamtela skrita ljubezen do divjadi, ki jo je nosil in negoval še iz otroštva. Leta 1948 je postal polnopravni član LD Malečnik. V letih 1957–59 in 1981–89 je bil član nadzornega odbora, od leta 1960–75 je opravljal tajniške posle LD in bil član UO v letih 1976–81. Zaradi izjemno požrtvovalnega dela na področju lovstva, varstva in gojitve divjadi je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge LZS. LD Malečnik ga je leta 1986, ob 40-letnici svojega delovanja, odlikovala z zlato plaketo kot priznanjem za zasluge pri razvoju LD. Njegov nemirni duh mu ne dovoljuje počitka. Martinu zdravje kljub zrelem letom dobro služi. Le srce mu hoče včasih ponagajati. Zato smo toliko bolj veseli, ko pride med nas, med njegove zelene griče, šumeča drevesa in ponosno divjad pod zmeraj čuječo Gorco, kjer so se začele uresničevati njegove skromne želje – biti tesneje povezan z naravo in njenim izvirnim življenjem.

Še na mnoga leta, Martin, z ravnimi cevmi, dobrim pogledom in zdravjem za deveti križ!

Lovci LD Malečnik – J. M.

Andrej Smerdel

leta 1968 vstopil v LD Radvanje. V lovski organizaciji je opravljal vrsto funkcij, tako je bil dve leti predsednik disciplinske komisije v LD Fram, revirni vodja v LD Lenart, in v LD Radvanje gospodar LD od leta 1975 pa z manjšim presledkom vse do leta 1983. Leta 1989 je postal kinološki referent, kar je še danes. Za zasluge na lovskem področju ga je LZ Slovenije odlikovala z znakom za lovske zasluge leta 1984, leta 1990 pa z redom III. stopnje. Lovski kinologiji je zvest že od leta 1954, ko si je kot mlad lovec kupil svojega prvega lovskega psa. Od takrat pa do danes je bil vodnik ptičarjev, lovskih terijerjev in danes koker španjela. LZ Slovenije ga je leta 1986 odlikovala s srebrnim znakom za kinol. zasluge.

Lovci LD Radvanje se mu moramo zahvaliti za marsikaj, saj je s svojim zavzetim delom prispeval za red v našem lovišču, za lepo urejeno lovsko kočó in še marsikaj bi lahko naštevali. Kot dober organizator in dober lovski tovariš je stalno aktiven v delu IO, na naših prireditvah in lovih. Želimo mu, da bi bil še naprej čil in zdrav in da bi se srečevali na našem lepem Pohorju.

LD Radvanje – F. B.

19. novembra 1991 je član LD Radvanje **Andrej Smerdel** praznoval svoj 70. jubilej. Rodil se je leta 1921 v kraju Petelinje na Krasu. Že zelo zgodaj ga je življenjska pot vodila na Štajersko, kjer se je ustalil in si ustvaril dom in družino. Leta 1939 se je zaposlil v tekstilni tovarni Merinka, kjer se je izučil in postal tkalski mojster. Tekstilni je ostal zvest vse do upokojitve. V letih 1944 in 1945 je sodeloval v NOB.

Svojo bogato in plodno lovsko pot je začel že leta 1952 v LD Fram, nadaljeval v LD Lenart in

V krogu prijateljev in lovskih tovarišev je praznoval 80-letnico velik ljubitelj narave in divjadi, odličen mentor številnim rodovom mladih lovcev, učitelj, vzgojitelj in lovec z dušo in telesom, **Rado Cajnko** iz Maribora.

Janko Krašovec

Martin Pišek

Rado Cajnko

Luč sveta je zagledal v Zagorju ob Savi 22. januarja 1912. Že kot otrok je doživljal lepote in skrivnosti živega stvarstva, zahajal v zelene loge, radovedno spraševal in odkrival zakonitosti življenja. Odrasel mladenič, razgledan in spoštovan v svojem okolju, trdoživ in uka željen je kmalu postal član zelene bratovščine in ji polnih 60 let zvesto služil. Še danes se ji v okviru možnosti razdaja in zanjo ustvarja. Rado Cajnko je s svojo ustvarjalnostjo, znanjem in poštenostjo izjemno veliko prispeval k uveljavitvi slovenske lovske organizacije v širšem okolju, sloves odličnega strokovnjaka pa ga je popeljal tudi prek meja naše dežele. Po prvem službovanju na Bledu po drugi vojni je leta 1955 odšel v Černo pri Vinkovcih in tako rekoč iz nič postavljaj temelje gojitvenemu lovišču v tem delu bivše Jugoslavije. Že leta 1956 ga srečamo v Kutini in tamkajšnjem lovišču Garjevica. Kot rad pove, ga na te čase vežejo lepi spomini, ki jih z nekdanjimi sodelavci rad obuja, ko skoraj vsako leto obišče Kutino in njegovo Garjevico. Njegova pripoved je tekoča, človeško topla in prepričljiva. Za lovišče je dal prav vse, marsičemu se je odrekel za dobro narave in divjadi.

Ustvaril je velik naravni kapital, ki se še danes bogato obrestuje in je tesno povezan z njegovim imenom, delom in odrekanjem. Leta 1961 je prevzel Gojitveno lovišče Pohorje pri mariborskem gozdnem gospodarstvu in ga vodil do leta 1978. Koliko zgodb ve poveda-

ti o lepih trenutkih, ki jih je preživel na pohorskih stečinah! Človek ga rad posluša, ko govori o njegovem »dežurnem«, pa o srnjačku, ki se je pasel na jasni in opazoval jutranjo zoro z marjetico v gobčku, da ne govorimo o ruševcih, gamsih in petelinih! Vse pripovedi in doživljaje, ki jih je doživljal kot lovec in poklicni delavec v tem poslanstvu, so prežete z veliko ljubeznijo in odgovornostjo do narave in divjadi kot njenega živega dela. Radi so ga imeli sodelavci, spoštovali so ga lovci, nadvse prijazno pa vselej (tudi danes) sprejemali mladi, ki jim je znal tankočutno pripovedovati o tem in onem.

Rado Cajnko je bil v tem času tudi nadvse dejaven sodelavec v različnih organih ZLD Maribor. Dolga leta je vzorno vodil komisijo za lovni turizem (1975–1985), bil je član izvršnega in nadzornega odbora ZLD Maribor, udeleženec številnih skupščin LZS, predavatelj na tečajih za lovske pripravnike in čuvaje, ocenjevalec trofej... Tudi po upokojitvi leta 1978 nadaljuje z delom v ZLD Maribor. Vsako leto ocenjuje trofeje v okviru bazenskih pregledov gospodarjenja z divjadjo in predava o lovskih šegah, lovski etiki in kulturi. Za izjemno ustvarjalnost v slovenski lovski organizaciji je prejel vsa odlikovanja, je pa tudi nosilec hrvaških in jugoslovanskih lovskih odlikovanj in seveda tudi številnih priznanj. Ko smo mu ob njegovem 80. rojstnem dnevu voščili zdravje in srečo, nismo zaobšli njegovih globokih misli, da je treba življenje v naravi spoštovati in negovati, predvsem pa ohraniti tudi za naše vnuke. Dragi lovski prijatelj Rado, še na mnoga leta!

ZLD Maribor – M. T.

Lovski oprtnik

Obnovitev kipa snežniške Diane v parku gradu Snežnik

V grajskem parku gradu Snežnik v Starem trgu pri Ložu ste gotovo opazili kip, ki ga je poškodoval zob časa. Marsikateri obiskovalec gradu Snežnik niti ne ve, da gre za kip Diane, ki so ga v park postavili že leta 1913. Postavili so ga v angleški grajski park, za lovskim dvorcem Snežnik, neposredno pod vznožje snežniškega pogorja, ki skupaj z Javorniki, kočevski-

mi gozdovi in Gorskim Kotarjem predstavlja najboljše in najobsežnejše strnjeno gozdno območje v Evropi in obenem najbogatejši povezan sklop lovišč za lov na veliko divjad. Vso pohvalo je potrebno izreči Turističnemu društvu Loška dolina iz Starega trga, ki si je zadalo nalogo, da izpelje akcijo restavracije (obnovitve) tega kipa. Upoštevali so tudi dolgoletne želje lovcev, da bi obnovili kip rimske boginje lova, neokrnjenih gozdov in meseca (pa tudi ženske porodnice), saj predstavlja umetnina tudi za nas kulturno – tudi lovsko – dediščino. Zato ni naključje, da se trudi TD Loška dolina v akcijo vključiti tudi okoliške lovske družine.

Kip v bistvu predstavlja ostan-

Na sliki levo spodaj je prikazano današnje stanje kipa Diane, ki so ga v park postavili leta 1913, poleg pa znana upodobitev Diane (iz zbirke Gulbeukian, Lisboa).

Foto: arhiv – Ulrih&Co.

ke klasicistične vrtno plastike. Po ustnem izročilu sodeč gre za ostanek kipa Diane, hčere boga Zeusa.

Verjetno ni med lovci nikogar, ki ne bi vedel, da so Diano častili kot boginjo lova in meseca, gospodarico živali. Na grških vazah je vedno obkrožena z živalmi. Za upodobitve Diane je značilen živ gib. V eni roki drži puščico, prek ramen pa ima vedno obešen tok za puščice. Upodobljena je gola ali pa zakrita z draperijo iz lahke tkanine. V slikarskih upodobitvah se ob njej večkrat pojavlja Akteon, upodobljen kot človek z jelenjo glavo. Zelo znane so predvsem upodobitve A. Dürerja in Tiziana. Med kiparskimi stvaritvami je najbolj znana versajska Diana.

Kljub poškodbam na skulpturi Diane v prvinskem okolju snežniških gozdov, predstavlja motiv in postavitev tega kipa na jaso, pod visoke mogočne smreke, izjemno doživetje. Po dosedaj zbranih podatkih ni znano, da bi se taka vrtna plastika pojavljala v naravnem okolju kje drugje, res pa je, da se vse upodobitve Diane od antike dalje pojavljajo v parkovnih ureditvah, v sklopu kompozicijskih upodobitev vodnjakov, ipd.

Prizadevni turistični delavci iz Loške doline, med katerimi so tudi lovci, gozdarji, polharji pa tudi domačini, so že zdavnaj sprejeli lik Diane tudi za svojega, zato so se združno zavzeli za obnovo kipa. To zahtevno delo so zaupali prvemu privatnemu slovenskemu restavratskemu podjetju **Ulrih&Co. iz Ljubljane**. Dela bodo končana do 2. maja letos, ko bo tudi slavnostna otvoritev »prenovljenega« kipa. Ob tem dogodku načrtujejo turistični delavci, skupaj z lovci in gozdarji slovesnost s kulturnim, lokostrelskim in zabavnim programom, sejmom, lovskim večerom ipd. Lovska organizacija kot celota pozdravlja tovrstne napore za rekonstrukcijo poškodovanih zgodovinskih umetniških del, ki so povezana tudi z lovsko kulturo na Slovenskem, še posebej pa strokoven pristop in pravilne poti reševanja zgodo-

vinskih umetnin. Akcijo vodi predsednik Turističnega društva Loška dolina Bojan Baraga, umetniško rekonstrukcijo pa bosta opravila kiparja **Vasja Ulrih in Ljubomir Zidar**.

Le zaželim si lahko, da si bomo kmalu zatem lahko pred slovenskim lovskim muzejem v Bistri pri Vrhniki ogledovali tudi obnovljen kip sv. Huberta z jelenom, ki stoji prav tako v grajskem parku.

Boris Leskovic

Divjač'na v naši kuhinji

Pripravlja se že Velika knjiga o divjačini

Konec preteklega leta je Lovska zveza Slovenije izdala skromno, 20-listno knjižico žepnega formata, s katero želijo slovenski lovci pri ljudeh (porabnikih drugega mesa) spodbuditi tudi zanimanje za pripravo mesa divjadi. Dosedaj smo pretežen del divjačine izvozili preko meje, največ v dežele Zahodne Evrope, kjer je potrošnja divjačine znatno bolj v navadi. Poraba divjačinskega mesa pri nas pa je bila komaj simbolična in omejena zgolj na ožje družine slovenskih lovcev, njihovih znancev in sorodnikov. Zanj so občasno pokazali interes tudi nekateri hoteli, zasebne restavracije in gostilne. Svoječas je divjačina veljala za najdražje meso, ki zahteva tudi veliko kuharskega znanja pri pripravi kulinaričnih specialitet.

Odstrel parkljaste divjadi v Sloveniji pa da letno skupen pridelek 800 ton tovrstnega mesa. Prevladuje meso srnjadi, jelenjadi, divjega prašiča, nekaj pa je tudi mesa gamsov, muflonov in jelenov lopatarjev. Ker se slovenska lovska organizacija trudi v slovenski državi dvigniti zanimanje za uporabo divjačine, je izdala manjšo knjižico, ki bo poskušala prebroditi začetne težave pri ljudeh, ki še dvomijo v tovrstno meso. Poleg uvodnih dveh poglavij, **Divjač'na v naši kuhinji** in **Na kaj je potrebno paziti pri divjačini**, je v knjižici še 13 osnovnih receptov za pripravo mesa srnjadi, jelenjadi in divjega prašiča. Knjižica je prišla na

trg predvsem zaradi tega, ker se meso divjadi danes že najde tudi v prodaji v nekaterih domačih trgovinah. Tam bo kipec divjačine lahko kupil tudi knjižico.

Gotovo ni naključje, da so se v zasebnem podjetju **Forma sedem d.o.o.** odločili, da bodo v kratkem izdali **Veliko knjigo o divjačini**. K sodelovanju želijo povabiti tudi Lovsko zvezo Slovenije in Klub Diana. Knjiga (specializirana kuharica) pa bo poleg bogatega izbora receptov predstavila tudi pregled lovskega bogastva slovenskih lovskih lovišč,

v njej bomo našli vse potrebne napotke od iztrebljanja uplenjene divjadi do pravičnega razkosavanja v kulinarične kose. Izbora receptov bo kar okrog 250 za vso divjačino (tudi za malo divjad). Knjiga bo predstavila tudi dobre slovenske gostilne in specializirana gostišča, kjer pripravljajo divjačino. Že na 31. mednarodnem sejmu gozdarstva in kmetijstva v Kranju bo v sklopu lovskega dela vsak obiskovalec še kaj več izvedel o pripravi te knjige. Več podrobnosti o nakupu in naročilu za to knjigo bomo lahko posredovali ver-

IZID ŽREBANJA – LOVSKA PRATIKA

V nagradni igri **LOVSKE PRATIKE (MAGNOLIJA)** so bili izžrebani naslednji dobitniki:

1. nagrada: lovska obleka porotex s polnimi žepi – OPREMA, Kočevje; Gusti Lenar, Solčava.

Ostale nagrade:

Tri nagrade: **kupon za blago za ženski kostim – TEKSTIL, Ljubljana;** Drago Udovič, Cerkno; Jože Podpečan, Šoštanj; Jože Tevž, Črna na Koroškem.

Ena nagrada: **moški pulover – TEKSTIL, Ljubljana;** Alojz Tkavc, Rečica ob Savinji.

Štiri nagrade: **lovska srajca – LABOD, Novo mesto;** Metka Božič, Novo mesto; Nada Hudoklin, Vrhpolje; Marjan Mravljak, Velenje; Janez Polanc, Boh. Bistrica.

Dve nagradi: **kolekcija dišav za lovca in njegovo ženo – KRKA, Novo mesto;** Alojz Poje, Draga; Primož Likar, Ajdovščina.

Osem nagrad: krplje Jeti – Plastika Fidler, Slovenska Bistrica; Edvard Olenik, Prem; Jože Klavž, Črna na Koroškem; Mirko Oražem, Ribnica; Francka Štante, Domžale; Ivan Lavrin, Dobovec; Marija Zolta, Srednja vas; Srečko Intihar, Cerknica; Rado Podlesnik, Selnica ob Dravi.

Osem nagrad: Lovska usnjena galanterija – COBRA, Novo mesto; Adi Tavčar, Košana; Jože Bohorč, Sevnica; Branko Šerčer, Kočevska Reka; Karel Toplak, Lenart; Gašper Nobert, Turjak; Cveto Štimac, Kočevska Reka; Nada Zadel-Žužek, Pivka; Urban Lebeničnik, Slovenske Konjice.

Tri nagrade: **komplet AUTAN-Bayer Pharma, Ljubljana;** Rajko Jankovič, Ljubljana; Franc Kranjc, Črna na Koroškem; Jože Luzar, Petelinjek.

20 knjižnih nagrad: **Založba MAGNOLIJA, Ljubljana;** Danilo Ozebek, Cerkno; Ivan Pauman, Pesnica pri Mariboru; Zvonko Ovčar, Ribnica na Pohorju; Janez Novak, Kočevje; Alenka Bernot, Ljubljana; Branko Mlinar, Krško; Milan Sopčič, Gradac; Pavla Kovačič, Ruše; Alojz Špindler, Ljutomer; Marjan Bauman, Zgornja Kungota; Anton Bauman, Zgornja Kungota; Ivan Lavrin, Dobovec; Barbara Kelner, Celje; Jurij Zupan, Kranj; Marjan Trtnik, Ljubljana-Polje; Peter Milčino- vič, Metlika; Andrej Puželj, Sodražica; Jože Barba, Kozina; Drago Melin, Ljutomer in Jakob Otoničar, Cerknica.

Čestitamo!

jetno že v naslednji številki Lovca. Ker priprava divjačine sodi k splošni izobrazbi lovca (ali njegove družice), bo po pričakovanjih ta knjiga zelo dobro sprejeta tudi v družinskih krogih slovenskih lovcev. Založba je obljubila, da bo lovcem nudila poseben popust.

B. Leskovic

Lovec pri malih šolarjih v vrtcu

Za spremembo nekoliko drugačna predstava o naravi in divjadi pri nas

Vzgojiteljica Dragica v otroškem vrtcu na Poljanah v Ljubljani je s kolegico Alenko organizirala presenečenje za male šolarje. Dogovorila se je za posebno predstavo o divjadi na Slovenskem, komentiral pa naj bi jo lovec in naj bi tudi odgovarjal na vprašanja šolarjev. V dvoranici, kjer je bila predstava, so bili na stenah tudi posterji o divjadi v naši domovini, ki jih je izdala Lovska zveza Slovenije.

Najnovejši film na kaseti TV Slovenije Divjad v Sloveniji nismo prikazali v celoti, saj je predolg in tako raznovrsten, da bi se šolarji začeli dolgočasiiti, če bi v eni predstavi želeli prikazati razvejano dejavnost slovenskega lovca. Odložili smo se za del filma, ki prikazuje divjad pri nas pozimi. V tem delu filma je tudi izredno dobro posneta scena o lisici, kako je prelisila lovske pse in zbežala. S kratkim nagovorom pred začetkom filma smo ustvarili sproščeno ozračje in otrokom razložili, da lahko svobodno sprašujejo med filmom in še posebej po filmu. Omenil naj bi samo nekaj vprašanj: Kaj delajo lovci pozimi? Nekateri kmetje se jezijo na divjad, ker jim požre del pridelka. Kaj pravijo lovci? Kaj je sedaj z Mihčevim petelinom? Pri tem vprašanju sem dolžan majhne razlage. Miha, ki je tudi v mali šoli tega vrtca, je ob otvoritvi lovskega centra Jezerna roža na Barju na srečanju zadel petelina, pa mu je ušel iz gajbe, lovili so ga po

Barju, ujeli, in Mihec ga je dal potem na »počitnice« kmetu- stricu na Barje. Otroci so hoteli vedeti, ali je bila zgodba o petelinu v resnici taka, kot jo je pripovedoval Mihec v mali šoli. (Objavljena je bila tudi v reviji Lovec.)

Niso spraševali samo otroci, tudi jaz sem postavil nekaj vprašanj po koncu predstave Dragici, ki ji šolarji pravijo dosledno tovarišica. Zakaj je po vašem ta predstava uspela? Povedala je: »Otroci v mali šoli so videli in spoznali divjad naših gozdov, to, kar je naše, domače, kar lahko tudi sami vidi- jo, opazujejo. Lovec jim je vse razložil, tudi o lovu in lovcih. O divjadi pri nas smo se pogo- varjali stvarno, brez solzavosti o »ubogih živalcah«, kar je posledica pomanjkljive obvešče- nosti. Poudarek pa je bil, da moramo vsi skrbeti za čisto, zdravo okolje, ker le v prijaz- nem okolju se dobro počutita in sta zadovoljna človek in divjad.«

Stane Lenardič

Tevžev zadnji

Na preranem grobu bodo zble- dele poslednje rože, a ostal bo spomin, če tudi le majhen, vendar iskren, hvaležen, ve- čen. S temi vrsticami bi rad vsaj delno obudil spomin na solovca, na prijatelja, ki ga je poznala domala vsa Koroška. Veliko lepega bi se dalo napi- sati o njem. Mislim, da se bodo z mano strinjali vsi, ki so imeli kakorkoli opraviti z njim. Po- točnik Matevž-Tevž, kot

Prvonagrajena slika »Ljubljansko barje« Mihe Lenardiča (origi- nal seveda večji in v barvah)

Roglji 11 letnega gamsa – ko- zla, neuradno ocenjeni s 118,50 točkami. Gams je bil uplenjen 30. 12. 1991 v lovišču LD Dovje, tehtal pa je 22 kg. Uplenitelj Rado Legat, LD Dovje.

Foto R. Legat

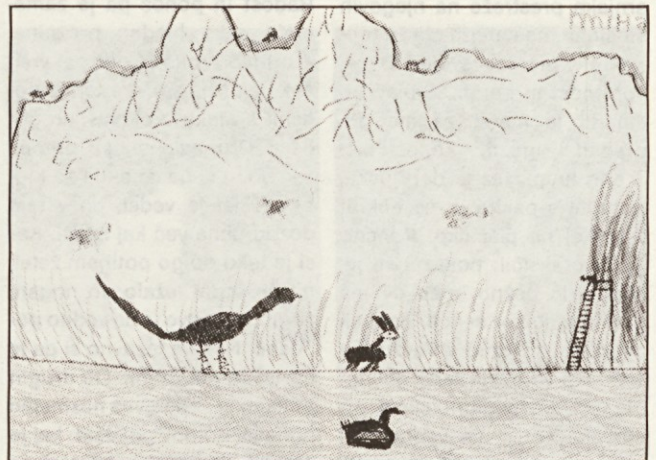
smo ga klicali. Kdor ni imel priložnosti poslušati ga, kadar je pripovedoval o svojih lov- skih dogodivščinah, se lahko čuti prikrajšanega. S svojim smehom, kretnjami in govori- co rok je dal zgodbam pose- ben čar, ki lepe stvari o lovu naredi še lepše in mikavnejše. Danes, ko ga ni več med nami, bom opisal njegov zadnji lov na srnjaka, tako, kot nam ga je tolikokrat opisoval, ko je bil še živ.

Dolgo je vedel za tega srnjaka. Saj ga je imel skoraj le streljaj od hiše. Stari prevejanec se je le nerad pokazal na svetlo. To sezono je moral Tevž uporabiti vso spretnost in zvijače, a je imel bore malo priložnosti, da bi si ga поблиže ogledal. Naj je bilo kakorkoli, srnjak je bil pre- viden, prebrisan in skrivno- sten. Prav to Tevžu ni dalo mi-

Priznanje malim šolarjem Uredništvo Lovca podelilo tri nagrade

V naslednjih dneh po ogledu filma Divje živali pozimi in pogovoru z lovcom so mali šolarji v vrtcu na Poljanski cesti v Ljubljani risali risbe o svojih vtisih. Uredništvo Lovca si je ogledalo petnajst risb, vsaka je drugačna in po svoje zanimiva. Kako se je sprostila otroška fantazija! Treba se je potruditi, vstopiti v otroški svet fantazije in potem lahko čutite tudi v teh otroških risbah skrivno govorico življenja, ki jo je podarila narava. Uredništvo Lovca je nagradilo risbe naslednjih mladih risarjev s sten- skim koledarjem 1992 Kluba Diane: **Miho Lenardiča, Emir- ja Sivca in Mašo Dostal.** Čestitamo!

Uredništvo revije Lovec

Matevž Potočnik ob svojem zadnjem uplenjenem srnjaku

ru. Srnji prsk in načrt odstrela sta se že nagibala h koncu. Lahko bi ustrelil drugega srnjaka, toda stari pretepač mu tudi ponoči ni šel iz glave.

Še v temi 4. avgusta je Tevž zopet neslišno zaprl vrata svoje hiše, pa hajd v Špilerjevo, trdno odločen, da se mu Diana enkrat le nasmehe. Sedel je na izbrani štor, skrbno napolnil puško in zapiskal. Enkrat, dvakrat – tretjič sploh ni utegnil, ker ga je »stari« žezmerjal z močnim »bav, bav« in mu kakor v posmeh zopet pokazal le zadnjo plat. Ob nekaj sočno izrečenih je tokrat Tevž trdno sklenil, da danes zlepa ne odneha. Ko je godrnjač utihnil, jo je kar počez ubral čez gozd, da srnjaka prestreže na njegovih stečinah, na katerih sta že tolikokrat merila svoje živce, spretnost in ponos. Stojč ob smreki je meter za metrom prebadal gozd. Zopet nič. Z eno krepko si je dal duška, zažugal s pestjo in še enkrat zapiskal na piščalko. Končno ga je prelisičil: pokazal se je, čeprav le bežno, med dvema grmoma, kakor senca. Zdaj ali nikoli, je govorilo v Tevžu. Le s težavo je našla leča daljnogleda s križem pot skozi grmovje. Tam je še vedno stal njegov »stari«, negiben, preiz-

kušajoč zrak skozi vlažne nozdrvi in pripravljen, da na najmanjši šum odskoči v varno okrilje gozdov.

Strel je že davno zamrl, Tevž pa je še vedno stal tam, držal puško in nemo strmel v srnjaka, ki je skušal še poslednjič vstati in se postaviti na noge. Vendar je kri, ki je nezadržno tekla iz rane in se izgubljala v spletu borovnic, vedno bolj jemala moč telesu, ki je toliko let kljubovalo.

Vendar Tevž začuda ni začutil tistega zadoščenja, ki si ga je tolikokrat želel ob misli na tega srnjaka. Skoraj žal mu ga je bilo, navdajal ga je občutek, kot da s tem srnjakom odhaja del njega, neke vrste prijatelj. Radost in ponos pa je zamenjala neka hladna praznina. Z drhtečo roko je odtrgal vršiček najbližje smreke ter ga potisnil srnjaku v okrvavljen gobec. Drugega si je omočil s krvjo in si ga zataknil za klobuk. Zdaj je vedel, da v tem gozdu nima več kaj iskati. Kar si je tako dolgo potihem želel, mu je sedaj ležalo ob nogah, negibno, mrtvo, a še vedno ponosno. Nekam težavno si ga je oprtal za nahrbtnik. Ob drugih prilikah je vedno ves nasmejan prinesel domov pokazat, kaj je uplenil. Tokrat mu je srnjak za-

nahrbtnikom nekako moreče pritiskal noge k tlom. Morda je Tevž v svoji duši že slutil, da nosi svojega zadnjega. Iz zamišljenosti ga je pred njegovo hišo predramil glas najmlajše hčerke Ksenije, ki mu je veselo hitela naproti in vmes klicala: »Žožo, ali si ga?« Naj spomin nanj večno sije iz teh vrstic.

Stanko Grl

Peršinov mehanski krmilnik

Jože Peršin z Jezera 26, 61352 Preserje, (član LD Rakitna), je razvil nov sistem prenosnega mehanskega krmilnika za veliko divjad. Kot je povedal, ga je preizkušal in izpopolnjeval 5 let v lovišču LD Rakitna. S pomočjo njega lahko s koruznim ali ovsenim zrnjem dopolnilno krmimo vso parkljusto divjad. Ugotovil je, da ga divjad zelo rada obiskuje. Žival z gobcem (rilcem) obrača roči-

ce na trosilni plošči, ki skozi odprtino spušča koruzna zrna. Raztros doseže krog 70 cm. Velikost trosilne odprtine je mogoče tudi uravnavati. Prednosti takšnega manjšega krmilnika so predvsem v tem, da je znatno cenejši od avtomatskih krmilnic, prenosljiv (teža se glede na velikost shrambe za koruzo giblje od 10 kg dalje). Pri uredničenju svoje zamisli je Peršin preizkusil kar tri različne sisteme trosilnega elementa. Šele tretji sistem, ki je sestavljen iz dveh drsnih prstanov in treh gonilnih obodov, je dal zadovoljive rezultate. Krmilnik postavimo lahko prostostoječe (na betonski steber) ali pa ga pritrdimo na drevo. Ves sistem je dovolj čvrsto povezan, da ga ne more poškodovati medved; varen ni le pred človeško zlobo. Mehanski vrtljivi element, ki ima 3 ročice, je mogoče montirati celo na avtomatske krmilnice, če se nam pokvari akumulator. V no-

Jože Peršin (LD Rakitna) preizkuša delovanje krmilnika, ki ga je izdelal sam.

Foto V. Šuligoj

tranjost posode za semenje vstavi Tone tudi posebno mrežico, ki preprečuje dostop debelejših predmetov v trosilni element, ki se sicer lahko zatakne. Mrežica je na treh nožicah, približno na sredini posode. Lovci so kaj hitro ugotovili praktičnost in prednosti Peršinovega krmilnika, zato je Jože izdelal nekaj takšnih krmilnikov tudi za druga lovišča. Če bi si hotel takšen krmilnik izdelati kdo sam, mu bo Anton Peršin rad pomagal in svetoval, nam je še dejal, ko smo se poslavljali od njega. Povedal pa nam je tudi telefonsko številko (061) 631-195.

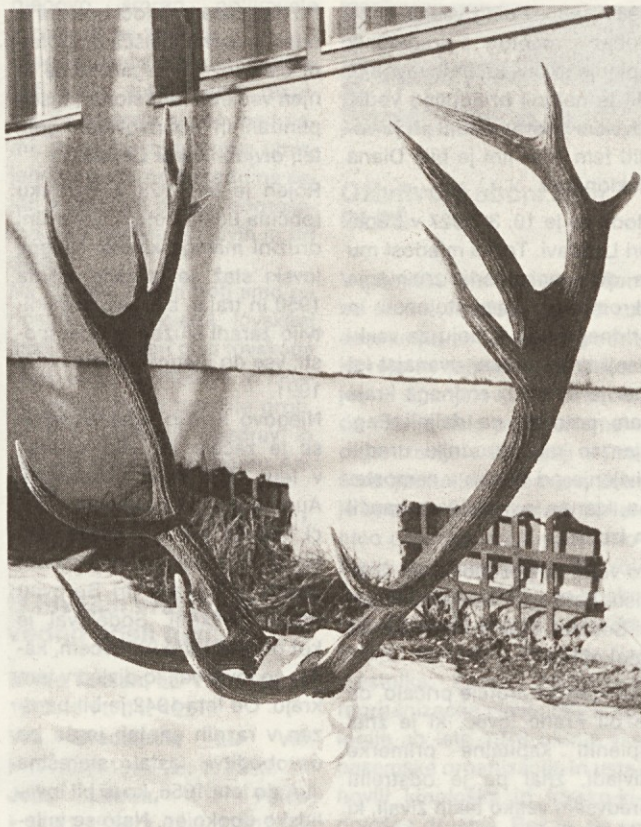
L. B.

Prvi »zlati« jelen iz Gorskega Kotarja

Povsem na koncu lovske sezone v preteklem letu (25. 12. 1991) je bil v gozdovih Gorskega Kotarja odstreljen prvi jelen, čigar rogovje sodi po moči med kandidate za zlato medaljo. Jelena je odstrelil domači lovec Anton Križ iz Čabra, član lovske družine Tetrijeb-Čabar, v gozdnem revirju Vrhovci-Žagari, v soteski Čabranke, nepolnih 500 metrov od meje z Republiko Slovenijo. Tu je tudi sicer znano zimovališče velike parkljaste divjadi, ki se pozimi semkaj spusti z okoliških zasneženih vrhov v nižje predele lovišča.

Petčlanska komisija za ocenjevanje lovskih trofej iz Gozdarske uprave Delnice je temu izjemno močnemu rogovju (šestnajsterak) prisodila 212,06 točk. Rogovje se odlikuje po simetričnosti, temnih in dolgih vejah (119,0/119,8), dolgih in pravilnih nadočnikih (44,9/40,7) in srednjikih (30,8/34,1) ter po razvejanih in simetrično razvitih kronah.

To je eno od redkih jelenjih rogovij iz tega severozahodnega dela Hrvaške, katerega teža je presegla 8 kg in pri katerem je bilo za kroni mogoče podeliti 8,5 točk (od 10 točk). Jelen je bil star 9 let, kar pove, da še ni bil zrel za odstrel in da bi bilo rogovje čez leto ali dve verjetno še močnejše. Še vedno se glavna masa rogovja nahaja v zgornji tretjini rogovja.

Prvo »zlato« rogovje jelena iz Gorskega Kotarja in Hrvaškega primorja (212,06 CIC točke).

Foto: A. Frković

V Gorskem Kotarju in v delu Hrvaškega primorja, kjer letno odstrelijo okrog 100 glav jelenjadi, je bilo doslej le 13 odstreljenih jelenov, ki so za rogovje zbrali več kot 200 CIC točk.

Dve najmočnejši jelenji rogovji (207,57 in 207,65) sta iz leta 1973 in 1985, jelena pa sta bila uplenjena v reškem lovišču Grobnik-Čavle oziroma v ogulinski »Kapeli«.

Alojzije Frković

Lastovk ni bilo

Gospa Barbara, ki nam je pripovedovala to posebno zgodbo o lastovkah, ne preučuje ptic, vsaj sistematično tega ni nikoli počela. Toda začetek te zgodbe korenini daleč nazaj, ko je Barbara kot otrok še živela v večstoletni stari hiši v Savinjski dolini. In kakor daleč nazaj je segel družinski spomin, so imele lastovke v napušču te stare hiše svoje gnezdo. Barbara je kot otrok rado vedno opazovala življenje lastovk, to je bila otroška zabava, povezanost z naravo, pa tu-

marala. Nekaj posebnega je bilo opazovati, kako se je lastovka trudila, vzpodbujala mladiče, da so poleteli. Nekaj posebno veselega je bilo tisto cvrčanje spomladi, ko so se lastovke vrnile v rodno gnezdo, in zopet otožno, vsaj tako se je zdelo Barbari, ko so se jeseni poslavljale, obletavale hišo, gnezdo, dvorišče.

Nekoč pa se ji je pripetilo nekaj nenavadnega v zvezi z lastovkami. Barbari je umrla stara mati in kot je navada na kmetih, so jo dali na pare in ljudje so jo hodili kropit in se pogovarjat. Med drugim je slišala, da so se pogovarjali, kako v tistem letu, ko je smrt v družini, v hiši, lastovk ne bo v staro gnezdo. Nestrpno je čakala pomladi in opazovala, ali se bodo te napovedi uresničile. Morda pa je vse to le plod praznoverja?

Prišla je pomlad in Barbara je dan za dnem čakala, opazovala, oprezala, kdaj se bodo vrnile lastovke v rodno gnezdo v stari hiši, kot so se, kar je pomnila, vsako leto doslej. Obiskala je sosede in videla, da so bila gnezda lastovk zasedena, pri njih je bilo še vedno prazno. Morda so se zamudile, se je tolažila in čakala. Toda gnezdo je ostalo prazno. Naslednja leta so se lastovke ponovno vrnile v staro gnezdo. Leta so minevala, nič novega, posebnega z lastovkami. Živ-

Rogovji srnjakov, ki ju je 5. 8. in 8. 8. 1991, na klic, uplenila članica LD Rakitna Ada Bitenc v revirju Zavodi. Levi srnjak je star nad 10 let (zlomljen čelni nastavek). Po uplenitvi je bila leva veja rogovja povsem črna in spužvasta in je šele pozneje otrdela. Desno rogovje pa kaže, da si je srnjak poškodoval (zlomil) desno vejo nad rožo, ko je bilo rogovje še v rasti in pokrito z mahom.

Foto M. Ciglič

ljenje je Barbaro vodilo po svetu, tudi po velikem svetu, povsod pa jo je spremljal spomin na staro hišo v čudovito lepi Savinjski dolini in na lastovke. In zopet nekaj novega. Umrl ji je oče, smrt v družini in stari hiši. Barbara je bila šokirana: tisto leto lastovk ponovno ni bilo.

Skratka, to vprašanje je za Barbaro ostalo nerešena uganka: slučaj ali kaj drugega. Naslednja leta se lastovke vsako leto vračajo v staro gnezdo v stari, častitljivi hiši.

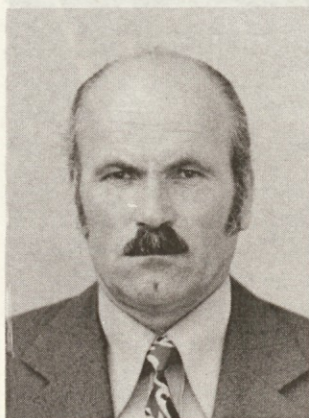
Stane Lenardič

V spomin

Bilo je, kot da se je narava zjokala nad mnogo prezgodnjo življenjsko potjo **Franca Gyurana**. Komaj 64 let je dopolnil, ko mu je odpovedalo bolno srce. Umrl je v Ljubljani, 9. 9. 1991.

Ni se mu uspelo vrniti med svoje lovske tovariše na pobojna Smrekovca, na Kal, kamor je najraje zahajal, kadar se je želel spočiti od vsakdanjih problemov. Trideset let je bil lovec, uspešen in lovsko pravičen. Opravljal je vse najodgovornejše funkcije, bil je predsednik nadzornega odbora od 1964–1967 in 1989–1991, član izvršnega odbora 1968–1970, blagajnik LD in gospodar lovske kočje 1970–1974, gospodar LD 1976–1981 in 1985–1989, predsednik gojitvene komisije 1974–1976 ter starešina LD

Franco Gyuran

1981–1985. Poleg vsega je bil dober mentor, preglednik uplenjene divjadi in lovovodja. Bil je najbolj priljubljen vodič lovske gostom. Znal jih je voditi tam, kjer jim je bila Diana naklonjena.

Rodil se je 10. 3. 1927 v Kapci pri Lendavi. Težka mladost mu je dala neizbrisna znamenja skromnosti, samostojnosti in pridnega dela v boju za vsakdanji kruh. Komaj dvanajst let star je moral iz rodnega kraja sam potovati na daljnji Pag, kjer so mu sorodniki uredili življenje pri nunah v samostanu, kjer se je marsičesa naučil in izučil.

Po vojni se je zaposlil pri Gradisu, nato pa v Termoelektrarni Šoštanj, kjer je ostal vse do upokojitve.

Vse njegove trofeje pričajo, da je bil Franc lovec, ki je znal upleniti kapitalne primerke divjadi, znal pa je odstreliti predvsem veliko takih živali, ki so bile odstrela potrebne zaradi bolezni ali telesne izčrpanosti. Poleg lova so bile njegova velika ljubezen čebele. Bil je ribič, pa tudi fotografiral je rad. Pravega družinskega življenja si ni mogel nikdar ustvariti in to ga je zelo peklo. Verjetno se je tudi zaradi tega bolj posvetil naravi, kot se posveti povprečen lovec, ribič ali čebelar.

Za svoje dolgoletno uspešno delo v zeleni bratovščini je prejel naslednja priznanja in odlikovanja: od LZS znak za lovske zasluge, red III. in II. stopnje, priznanje SK ZLD Celje in Plaketo glasila Lovec II. st. za številne objavljene fotografije v Lovcu.

Žalosten in siv je bil tisti petek, ko smo pokopali našega lovskega tovariša. Presunljivo so se oglasili lovski rogovi in strelili v slovo. Prelomljena puška nam je bila znamenje, da ga ne bomo nikdar več srečali in si zaželeli dober pogled.

Mirno počiva Franc pod obronki Gradišča, njegov lovski duh in spomin pa bosta vedno z nami v lovišču.

Slava mu!

Lovci LD Smrekovec
in uredništvo Lovca

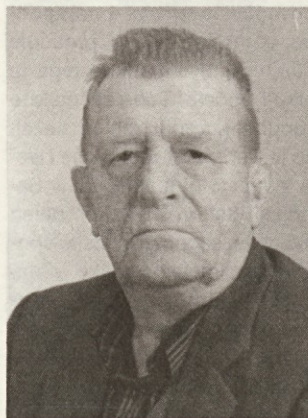
Po daljši časi trajajoči bolezni je odšel v večna lovišča dolgoletni član lovske organizacije in njen večletni funkcionar, discipliniran in požrtvovalen gojitelj divjadi **Karol Levstik**.

Rojen je bil 1923 v Travniku (občina Loški Potok), v številni družini malega kmeta. Njegov lovski staž se je začel aprila 1950 in trajal, s krajšo prekinitvijo zaradi službene odsotnosti, vse do njegove smrti 14. 9. 1991.

Njegovo lovsko udejstvovanje se je začelo že zelo zgodaj, v letu 1939 med nekdanjimi Aurspergovimi poklicnimi lovci. Tistega leta se je kot 16 letni fantič zaposlil na žagarskem obratu v Ravnah pri Borovcu na Kočevskem. Sodeloval je kot gonjač (brakir) lovcev, kadar so lovili veliko divjad v tem kraju. Od leta 1942 je bil partizan v raznih enotah in še po osvoboditvi ostal starešina JLA do leta 1956, ko je bil invalidsko upokojen. Nato se je leta 1960 za stalno naselil v rojstnem kraju in se istega leta ponovno včlanil v našo lovsko družino. Kmalu je prevzel vodilne in odgovorne dolžnosti v LD:

starešina v letih 1964, 1969, 1970, blagajnik 1961, 1962, 1972–1975, član NO 1963, 1985, 1986. Leta 1970 je lovska družina pričela z gradnjo društvenega doma; bil je imenovan za predsednika gradbene odbora za triletno gradbeno obdobje. Vse svoje zadolžitve je zelo vestno in disciplinirano izvajal in to zahteval tudi od solovcev. Bil je iskren in velik poštenjak in veliko poto-

Karol Levstik

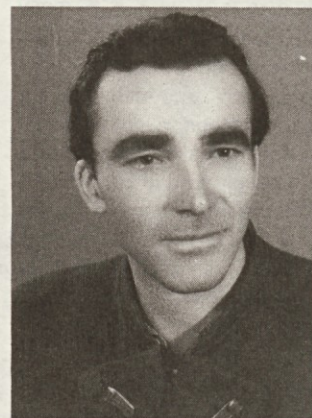

vanj v prid LD je opravil na lastne stroške. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge. Od njega smo se poslovili z vsemi lovske častmi ob prisotnosti praporov in delegacij sosednjih LD in ob zvokih Zasavskih rogistov.

LD Loški Potok – I. L.

Prvi jesenski dan se je začel z obilnim deževjem in ko je popoldne posijalo sonce, je **Franceta Debeljaka**, tako kot že poprej nešteto krat, potegnilo na lov. Podal se je v lepo Poljansko dolino ob Kolpi, kjer je bil član lovske družine Predgrad skoraj od njene ustanovitve. Pred tem je bil član Lovske družine Banja Loka. Začel se je lov na jelena. Čeprav je jelena v naravi mnogokrat videl in jih nekaj tudi uplenil, ga je lov na jelena znova in znova privlačil. Tokrat ga je mogoče videl zadnjikrat, saj mu je na nemškološkem vršiču odpovedalo srce. Umrl je 23. 9. 1991. Navezan na lov in naravo je prav na lovu dočkal smrt. Debeljak Franc se je rodil 6. 10. 1926 v Črnem Potoku v napredni kmečki družini. Kot fant se je z očetom že leta 1942 vključil v narodnoosvobodilno borbo na Kočevskem in dosegel v partizanskih enotah vodilne položaje. Ob koncu vojne je ostal kot aktivni oficir v enotah JLA in dosegel čin rezervnega majorja. Po demobilizaciji je najprej delal na kmetiji, nato pa se zaposlil v gozdarstvu, kjer je med delom končal srednjo gozdarsko šolo. Poleg dela je opravljal najrazličnejše družbenopolitične dolžnosti,

Franco Debeljak

predvsem v sindikatu in v Zvezi rezervnih vojaških starešin.

V lovsko organizacijo se je vključil leta 1953. Bil je velik ljubitelj narave ter pošten in pravičen lovec. Kot mentor je vzgojil precej dobrih mlajših lovcev. Spoštoval in gojil je lovske šege in običaje. Znan in priljubljen je bil v Poljanski dolini, Beli krajini, na Kočevskem in drugod. Zaradi poštenja, pravičnosti in organizacijskih sposobnosti je bil med lovci LD Predgrad deležen velikega zaupanja.

V svojem lovskem stažu je bil večkrat član upravnega odbora, član komisije za SLO, gospodar družine 8 let (1966–74), starešina 7 let (1974–81), predsednik disciplinskega sodišča 6 let (1981–87), član nadzornega odbora 3 leta. Večkrat je bil delegat v skupščini ZLD Kočevje. Za požrtvovalno delo med lovci in v lovski organizaciji je prejel znak za lovske zasluge in red za lovske zasluge III. stopnje.

Franca Debeljaka bomo lovci LD Predgrad ohranili v lepem in trajnem spominu.

LD Predgrad – J. N.

Andrej Slavič, zaslužni član LD Ljutomer, nas je 13. oktobra 1991, mnogo prezgodaj, zapustil star šele 51 let. Njegova smrt nas je ljutomerske lovce močno pretresla. Rodil se je 30. 11. 1939 v Ljutomeru, očetu kmetovalcu in gostilničarju. Že kot mladenič je vzljubil gozd, divjad, naravo. Kot polnoleten je vstopil v lovske vrste. V naši LD smo ga poznali kot zelo prizadevnega, delavnega člana, ki je rad razdal svoje sposobnosti in znanje ter prispeval lovstvu tudi svoje fizične moči. Članstvo mu je, čeprav je bil razmeroma mlad, zaupalo razne funkcije. V upravnem oz. izvršnem odboru LD je deloval kar 9 let (1979–88), od tega kot gospodar LD 5 let (1982–87). Več pravnikom je bil skrben mentor in na skupnih lovih večkrat odličen lovovodja. Od leta 1987 dalje pa vse do smrti je kot predsednik vodil komisijo za gojitev srnjadi. Za prizadevno in uspešno delo ga je Lovska zveza Slovenije tik pred

njegovo smrtjo odlikovala z znakom za zasluge.

Njegovi lovski tovariši in prijatelji težko sprejemamo resnico, da Andreja ni več med nami, pogrešamo njegovo umirjeno, preudarno besedo na sejah v lovskem domu, pogrešamo ga v lovišču pri lovih in pri delu.

Na njegovi zadnji poti smo ga pospremili z vsemi lovskimi častmi. Turoben glas lovskega roga, streli iz dvocev in zelene vejice, ki so prekrile grob, so bili poslednji pozdrav in zahvala našemu dragemu Andreju.

Člani LD Ljutomer – J. I.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Mirko Teršan, LD Vič, * 22. 11. 1917, † 11. 11. 1991.

Vili Brecljnik, LD Vič, * 17. 10. 1919, † 28. 1. 1992.

Jože Leban, LD Volče, * 14. 11. 1914, † 18. 2. 1991.

Milan Zečević, LD Mlajtinci, * 10. 2. 1926, † 7. 2. 1992.

Andrej Pagon, LD Sovodenj, * 21. 11. 1922, † 29. 1. 1992.

Ivan Glažar, LD Hrenovice, * 10. 12. 1919, † 18. 1. 1991.

Cvetko Saksida, LD Hrenovice, * 3. 8. 1909, † 17. 3. 1991.

Andrej Ferlič, LD Žalec, * 17. 11. 1935, † 2. 2. 1992.

Jože Medja, LD Begunjsčica, * 14. 6. 1929, † 4. 9. 1991.

Alojz Ovsenik, LD Begunjsčica, * 17. 4. 1932, † 23. 8. 1991.

Alojz Strnad, LD Radeče, * 22. 3. 1910, † 6. 10. 1991.

Martin Pohar, LD Radeče, * 15. 12. 1955, † 25. 11. 1991.

Anton Žitnik, LD Križevci, * 12. 6. 1946, † 3. 8. 1991.

Bojan Poznik, LD Škofljica, * 11. 1. 1957, † 26. 11. 1990.

Franci Stojnšek, LD Rogaška Slatina, * 4. 6. 1943, † 17. 12. 1991.

Stanko Florjančič, LD Trebelno, * 24. 9. 1934, † 31. 12. 1991.

Edvard Štok, LD Gaberk, * 21. 9. 1927, † 22. 1. 1992.

Miha Soklič, LD Jelovica, * 28. 9. 1907, † 31. 12. 1991.

Vlado Turnšek, LD Braslovče, * 25. 7. 1941, † 27. 12. 1991.

Franc Garmut, LD Kapla, * 12. 11. 1938, † 5. 7. 1991.

Umrlim časten spomin!

Lovska kinologija

Oživitveni občni zbor DLPŠ

V gostišču Mak v Grosupljem so se 24. 1. 1992, po več kot desetletju, zopet zbrali vodniki, rejci in ljubitelji psov ptičarjev in španjelov, z namenom, da oživijo delo prve pasemske organizacije v Sloveniji – **Društva ljubiteljev ptičarjev**. Zbor je obenem tudi proslavil 70-letnico organizirane lovske kinologije na Slovenskem. Za kulturno lovsko vzdušje so poskrbeli Zasavski rogisti pod vodstvom agilnega Daneta Namestnika. Zaradi teritorialne reorganizacije slovenske kinologije so leta 1978 ukinili vse pasemske organizacije in ustanovili kinološka in lovsko-kinološka društva. Res je, da so s to reorganizacijo kinologijo približali ljubiteljem pasemskih psov na terenu, po drugi strani pa so nehote pošteno zavrla strokovno delo, ki so ga prej opravljali znatno bolje, v okviru specialnih pasemskih organizacij. Več kot desetletje je trajala agonija strokovnosti. Zato tudi ni bilo naključje, da se je na zbor v Grosupljem od blizu in daleč pripeljalo celo več ljubiteljev psov ptičarjev, kot jih je bilo prisotnih na zadnjem občnem zboru DLPŠ, ko so ugotovili, da morajo prenehati z delom.

Oživitvenega občnega zbora DLPŠ v Grosupljem se je udeležilo okrog 55 lovskih kinologov iz vse Slovenije.

Zbora DLPŠ sta se udeležila tudi namestnica ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano inž. Marija Markež in inž. Viktor Krek.

Med udeleženci oživitvenega občnega zbora smo pozdravili lahko tudi predstavnike Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, namestnico ministra dr. Jožeta Osterca, ki pa se je opravičil zaradi odhoda v tujino. Zbora sta se udeležila tudi strokovni sekretar KZS Miroslav Zidar in predsednik IO KZS Alojz Mlakar, niso pa manjkali tudi vabljeni predstavniki drugih (bivših) pasemskih organizacij.

Zbor sta vodila Vojko Pirher in Boris Leskovic, v častno predsedstvo pa so bili izvoljeni Ivan Caf, Mirko Confidenti in Vojko Pirher. Udeleženci so sprejeli poročilo in dali razrešnico staremu vodstvu DLPŠ. Sledile so volitve v nove organe DLPŠ. Za novega predsednika je bil izvoljen Borut Ingolič, podpredsednik je Vlado Pfeifer, tajnica je Mirjam Budič, blagajničarka Marija Fabiani, gospodar Boris

LOVSKA PALICA-STOLČEK STAR SLOVENSKI IZDELEK

Ročno izdelana iz orehovega lesa.

Med hojo vam služi kot opora,
z enostavnimi gibi pa jo spremenite
v stolček za počitek ali prežo.

Izjemno darilo jubilarantom v LD,
tujim in domačim gostom v vašem
lovišču, poslovnim partnerjem...

Ptujska cesta 10, 62331 Pragersko
Tel.: 062 817-101, Tel.-Fax: 062 810-837

PODPORNA PALICA LOVSKI STOLČEK

Zelo primerno darilo za
vsakega lovca, ribiča, spre-
hajalca.

Uporabimo ga lahko tudi
za lažje nošenje uplenjene
divjadi ali za naslon pri
streljanju.

JOŽE PLUT
Sneberska 118
61000 Ljubljana-Polje
Tel.: (061) 482-549

Del delovnega predsedstva; od leve: Vojko Pirher in Ivan Caf sta vodila razpravo na zboru. Desno sedi inž. Marjan Ahlin, direktor G.P. Tabor Grosuplje, ki je ljubeznivo odstopilo prostore gostišča Mak za izvedbo občnega zbora DLPŠ.

Vse foto: I. Cernatič

Leskovic, predsednik strokovnega sveta Vojko Pirher, kronist pa Goran Peršin.

Novo vodstvo bo delovalo strokovno (računalniška obdelava podatkov progenotestnih analiz plemenk in plemenjakov). Prijetno smo bili presenečeni nad govorom inž. M. Markežve, v katerem je jedrnat povzela zgodovino razvoja slovenske lovske kinologije in v ime-

nu ministrstva pozdravila zbor. V razpravi je bilo podanih nekaj pobud in sklepov:

1. Ob 70-letnici slovenske lovske kinologije naj se izda jubilejna brošurica.
2. Ustanovi naj se Zveza društev uporabnih lovske psov.
3. Pospeši naj se izdelava pravilnika za podeljevanje znakov »vodnik ptičarja« (uporabi naj se stari znak).

4. Sprejeta je bila pobuda kinologov, ki se ukvarjajo s psi šarivci, da se od Društva ljubiteljev ptičarjev in španjelov, glede na naravo dela, postopoma odcepi skupina kinologov, ki se ukvarjajo s temi psi.

5. Upravni odbor se zadalži, da pregleda arhiv in ugotovi imetje DLPŠ, o čemer mora poročati na naslednji skupščini.

6. DLPŠ se bo včlanil v Mednarodno zvezo za kdl. nemške ptičarje.

7. Pod pokroviteljstvom DLPŠ naj bo vsako leto organizirana tekma lovske psov ptičarjev (ŠPP) – Sežunov memorial. Strokovni svet društva bo pripravil predlog, da bi pod okriljem DLPŠ organizirali tudi VUP ptičarjev, Field trail in uporabnostno tekmo za pokal svetega Huberta.

8. Zbor se je tudi zavzel, da bi bila določila glede uporabe lovske psov v loviščih v novem lovskega zakonu jasno napisana. Na lovih naj se ne dovoli uporabljati pse, ki imajo opravljeno le PNZ (PZP). Obvezno naj se upoštevajo zahte-

ve iz novih lovske-kinoloških smernic, ki so pričele veljati 1. 1. 1991. Zbor je za pomoč pri realizaciji teh zahtev zaprosil tudi namestnico ministra Osterca, Marijo Markež, ki je svojo pripravljenost potrdila.

Po uradnem delu je sledila družabna večerja, ki so jo krili udeleženci iz svojega žepa.

Boris Leskovic

Lovsko kinološko društvo Ljubljana

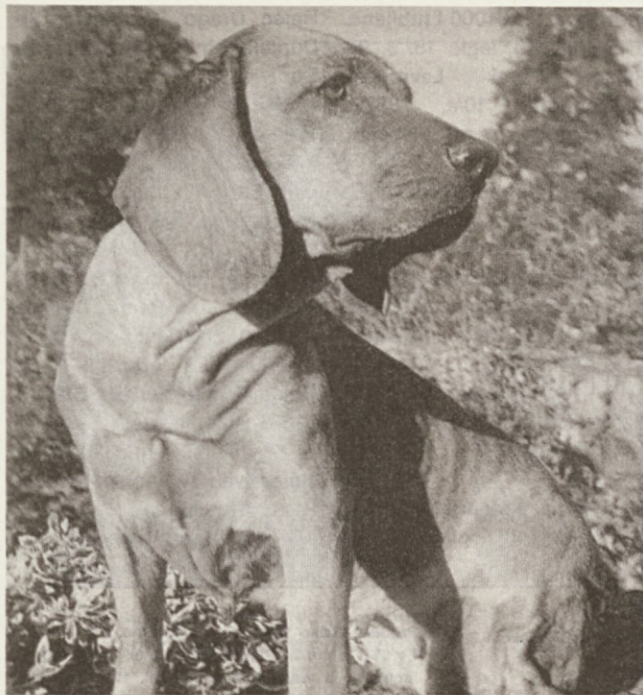
prireja

9. 5. 1992, s pričetkom ob 8. uri
pred halo Tivoli

TELESNO OCE- NJEVANJE VSEH PASEM LOVSKIH PSOV

S seboj prinesite rodovnik in veljavno potrdilo o cepljenju psa proti steklini.

Predhodne prijave niso potrebne!

Hanovrski krvosledec

PREDVIDENA LEGLA LOVSKIH PSOV

Lovski terierji (JR LT):

o: 5/I, m: 5/II, leglo: 24. 3. 92.
Rejec Vinko Božič, Čečovje
46 b, 62390 Ravne na Koro-
škem.
o: 5/II, m: 4/II, leglo 26. 3. 92.
Rejec Stane Sanabor, Ozeljčan
75, 65261 Šempas.
o: 5/I, m: 5/I, leglo: 21. 3. 92.
Rejec Rudi Žibert, Roje 13,
68233 Mirna.
o: 5/I, m: 4/II, leglo 19. 3. 92.
Rejec Aleksander Napotnik,

Šmartno ob Paki 40, 63327
Šmartno ob Paki.

o: 5/I, m: 4/II, leglo 20. 3. 1992.
Rejec Rajnhold Jelen, Iršičeva
19, 63000 Celje.

o: 5/I, m: 4/I, leglo 15. 2. 92.
Rejec Ruda Majcen, Kokrica,
Galetovo 6, 64000 Kranj.
o: 5/I, m: 5/I, leglo 27. 1. 92.
Rejec Alojz Urbančič, Trebanj-
ski vrh 26, 68212 Vel. Loka.

Kratkodlaki jazbečarji (JR JKI):

o: 5/II, m: 5/II, leglo 31. 3. 92.
Rejec Ciril Kamnar, Frenkova
pot 13, 61261 Dobrunje.

o: 5/I, m: 4/II, leglo 29. 3. 92.
Rejec Stanislav Potnik, Cesta
na Roglo 49, 63214 Zreče.

Resasti jazbečarji (JR Jri):

o: 5/II, m: 5/II, leglo 25. 3. 92.
Rejec Ivan Jurak, Dol. Kamen-
ce 33/a, 68000 Novo mesto.
o: 5/I, m: 5/II, leglo 2. 4. 92.
Rejec Dušan Lipej, Vinarska
10, 68259 Bizeljsko.
o: 5/II, m: 5/III, leglo 23. 3. 92.
Rejec Franc Ahačič, Begunje
88, 64275 Begunje na Gor.

Istrski kratkodlaki goniči (JR Gki):

o: 5/II, m: 4/I, leglo 30. 3. 92.
Rejec Franc Jakše, Orehovica
25, 68310 Šentjernej.
o: 5/II, m: 5/II, leglo 3. 4. 92.
Rejec Branko Hudoklin, Tolsti
vrh 5, 68310 Šentjernej.
o: 5/II, m: 5/II, leglo 29. 2. 92.
Rejec Niko Damjanovič, C.
bratstva in enotnosti 2/a,
68330 Metlika.

Istrski resasti goniči (JR Gri):

o: 5/I, m: 4/I, leglo 20. 3. 92.
Rejec Rado Jereb, Račeva 13,
64226 Žiri.
o: 5/I, m: 4/III, leglo 6. 3. 92.
Rejec Marijan Družina, Gradiš-
čica 8/a, 66242 Materija.

o: 5/II, m: 4/I, leglo 23. 3. 92.
Rejec Jože Peterlin, Slovenska
vas 22, 68232 Šentrupert.

Posavski goniči (JR GP):

o: 5/I, m: 4/I, leglo 21. 3. 92.
Rejec Vinko Močnik, Pot v Če-
lo 29, 65282 Cerkno.
o: 5/I, m: 3/II, leglo 21. 3. 92.
Rejec Ivan Zgonec, Vodole 25,
63222 Dramlje.

Brak-jazbečarji (JR Bj):

o: 5/II, m: 4/I, leglo 28. 3. 92.
Rejec Dani Petek, Pongrac 39,
63312 Griže.
o: 5/II, m: 4/I, leglo 19. 3. 92.
Rejec Alojz Vojščak, Juša Ko-
zaka, 61295 Ivančna Gorica.
o: 5/II, m: 5/II, leglo 21. 3. 92.
Rejec Jože Krivec, Gorica 29,
63000 Celje.
o: 5/II, m: 4/II, leglo 20. 3. 92.
Rejec Neva Petrič, Lipsenj 27,
61384 Grahovo.
o: 5/I, m: 5/I, leglo 14. 3. 92.
Rejec Milan Uršič, Godič 1/a,
61242 Stahovica.

Hanoveranski barvarji (JR HB):

o: 4/I, m: 5/III, leglo 8. 4. 92.
Rejec Vinko Dovnik, Šmartno
na Pohorju 35, 62315 Šmartno
na Pohorju.

Kinološka zveza Slovenije Vzrejna komisija za VI. grupo podkomisija za barvarje

Vodnike krvosledcev in ostale zainteresirane
vabimo, da se udeležijo

II. DELOVNEGA SREČANJA VODNIKOV PSOV KRVOSLEDCEV

Srečanje bo v SOBOTO, 11. 04.1992 ob 13. uri
v prostorih Gorenjskega sejma v Kranju.

VK za VI. grupo pri KZS
podkomisija za barvarje

Lovske družine, lovci!

Tudi v letošnjem letu vam lahko od sredine aprila
dalje dobavimo gomolje topinamburja (ameriški
sladki krompir) po 30 SLT/kg franco, lovišče Žitna
gora oziroma Ljubljanski vrh. Za pošiljanje po
železnici računamo tudi stroške embalaže in tran-
sporta. Najmanjša naročena količina je 50 kg.

Ponudba velja v okviru možnih količin. Pošljite nam
naročilnico z natančnim naslovom ali pa se dogovo-
rite o osebnem prevzemu.

LZS

Strokovna služba
Tel.: (061) 214-950, 214-947

Lovsko kinološko društvo Zasavje obvešča, da bo v letu
1992 organiziralo naslednje kinološke prireditve:

16. 5. – telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem
(razen ptičarjev). Zbor ob 8. uri pred gasilskim domom
v Litiji.

26. 9. – PNZ psov jamarjev. Zbor ob 8. uri. Kraj bo določen
naknadno.

24. 10. – PNZ goničev, brak-jazbečarjev in šarivcev. Zbor
ob 8. uri pred gasilskim domom v Litiji.

Rok prijav je najkasneje 10 dni pred prireditvijo.

LKD Zasavje

Bavarski barvarji (JR BB):
o: 5/I, m: 4/II, leglo: 8. 3. 92.
Rejec Milan Uršič, Godič 1/a,
61242 Stahovica.

Nemški kratkodlaki ptičarji (JR Pki):

o: 5/I, m: 5/I, leglo 21. 4. 92.
Rejec Vojko Pirher, Lukavci
26/a, 69242 Križevci pri Ljuto-
meru.
o: 5/II, m: 4/I, leglo 26. 3. 92.
Rejec Leopold Balažič, Dokle-
žovje 13, 69231 Beltinci.

Nemški ostrodlaki ptičarji (JR Pos):

o: 5/I, m: 5/PZP, PP, leglo 1. 4.
o: 5/PZP, PP, m: 5/PZP, ŠPP,
VUP; leglo 26. 3. 92. Rejec An-

drej Oštrbenk, Rimska 35,
68250 Čatež ob Savi.
92. Rejec Vojko Pirher, Lukav-
ci 26/a, 69242 Križevci pri Lju-
tomeru.
o: 4/I, m: 5/I, leglo 21. 3. 92.
Rejec Jože Bubnik, Gasilska
ul. 7, 66000 Koper.

Labradorci (JR LR):

o: 4/I, m: 5/III, leglo 15. 3. 1992.
Rejec Julka Korenčan, Vidmar-
jeva 3, 64000 Kranj

Koker španjeli (JR KŠ):

o: 5/I, m: 5/I, leglo 17. 4. 92.
Rejec Franc Zorko, Arnovo se-
lo 11, 68253 Artiče.
o: 5/I, m: 4/I, leglo 5. 4. 92.
Rejec Zvonimir Poznik, Hudo-

vernikova 11, 61000 Ljubljana.
o: 5/I, m: 4/II, leglo 18. 3. 92.
Rejec Pavel Lavrenčič,
Zg. Kungota 10/a, 62201
Zg. Kungota.

Špringer španjeli (JR ŠŠ):

o: 5/II, m: 4/II, leglo 23. 3. 92.
Rejec Peter Verstovšek, Gor.
Lenart 6, 68250 Brežice.
o: 5/I, m: 5/I, leglo 28. 3. 92.
Rejec Gorazd Kokalj, Zg. Dup-
lje 64/a, 64203 Duplje.
o: 5/II, m: 4/I, leglo 12. 3. 92.
Rejec Adolf Kapš, Brezula 46/
b, 62327 Rače.

Nemški prepeličarji (JR Pr):

o: 4/I, m: 5/III, leglo 7. 4. 92.

Rejec Drago Senekovič, Sp.
Duplek, Str. ul. 5, 62241 Sp.
Duplek.
o: 5/II, m: odl/I, leglo 4. 3. 92.
Rejec Joža Rus, Ul. bratov Za-
krajšek 3, 61291 Škofljica.
o: 4/II, m: 5/II, leglo 26. 3. 92.
Rejec Bojan Omahen, Tabor-
ska c. 39, 61290 Grosuplje.
o: 5/I, m: 3/II, leglo 30. 3. 92.
Rejec Branko Panič, Črešnje-
vec 123, LKD Maribor.
o: 5/I, m: 5/I, leglo 26. 3. 92.
Rejec Drago Merhar, Blate 1,
61331 Dolenja vas..
o: 5/I, m: 5/II, leglo 20. 3. 92.
Rejec Ivan Tkalec, Kodrova 9,
61110 Ljubljana.

KINOLOŠKA ZVEZA SLOVENIJE

Mali oglasi

Prodaj lovsko karabinko, kal. 300 winch. mag. s strel-
nim daljnogledom (zasučna montaža). Informacije po
telefonu (063) 755-927 – Habjan.

Prodaj borovelsko bokarico, kal. 12/7 × 65 R, z me-
njalnimi cevmi 12/12 in montiranim strelnim daljnogle-
dom kahles 6 × 42 (suhlska montaža). Informacije po
telefonu (061) 723-052 ali (061) 721-867, Meglič.

Prodaj karabinko, kal. 7 × 64 (cevi böhler), s strelnim
daljnogledom 3-9× (suhlska montaža). Informacije po
telefonu (061) 486-802.

Prodaj avtomatsko krmlilnico za divje prašiče. Tel.:
(061) 831-880, Matjaž Rajter, Markovo 4/b, 61240
Kamnik.

Prodaj mlade nemške prepeličarje (serci). Oddajal
jih bom prve dni v mesecu aprilu; Radovan Žigon,
66281 Škofije 70/c, tel.: (066) 54-825.

Prodaj karabinko CZ kal. .30-06, s strelnim daljnogle-
dom swarovski; **karabinko kal. .223 rem.** ter suhlovo
zračno puško. Novak, Murska Sobota, tel.: (069) 22-
976.

Prodaj borovelsko tricevko, kal. 16-16/7 × 65 R,
s strelnim daljnogledom in vložno MK cevjo (magnum).
Informacije po telefonu (061) 851-404, Horvat.

Kupim enocevno ali dvocevno risanico – petelinko.
Ponudbe sporočite po telefonu (064) 620-773, Ha-
uptman.

Prodaj skoraj novo suhlovo bokarico, kal. 12/7 × 65 R
s strelnim daljnogledom swarovski (suhlska montaža).
Tel.: (063) 714-408 (popoldan).

Prodaj karabinko CZ, kal. 7 × 64 s strelnim daljnogle-
dom tasco 4 × 32, tokom zanjo in **60 nabojev**. Informa-
cije po telefonu (069) 51-101 Horvat.

Prodaj karabinko CZ, kal. 8 × 57 IS, s strelnim daljno-
gledom, in **šibrenico**, kal. 12 (pump action), znamke
winchester. Informacije po telefonu (061) 485-642, To-
bias.

Prodaj strelni daljnogled zeiss 4 × 32, skupaj z brn-
sko montažo. Informacije po telefonu (061) 741-333; od
6.30–14.30.

**Kupim do 4 mesece starega vestfalskega brak-jazbe-
čarja, nemškega tribarvnega gonilca ali istrskega kdl.**
gonilca. Rejce prosim za obvestilo o predvidenem leglu

na naslov: Franc Dvorjak, Šentilj pod Turjakom 73,
62382 Mislinja.

Prodaj borovelsko bokarico, kal. 16/7 × 75 R Sevž
z menjalnimi cevmi in montiranim variabilnim strelnim
daljnogledom wetzlar (1,5-6×) Informacije po telefonu
(061) 212-442.

Prodaj borovelsko bokarico, kal. 16/7 × 65 R, s strel-
nim daljnogledom falke (suhlska montaža) in menjalni-
mi cevmi (cevi antinid) ter **karabinko**, kal. 7 × 64 z mon-
tiranim str. daljnogledom kahles 2,5-7×. Prodaj tudi
dvoглеde hilka 7 × 50, halina 8 × 40 in waidmannsheil
10 × 50 in 8 × 30. Informacije po telefonu (061) 313-484
– Grosman.

Zamenjam puško super brno 12/12 za kombinirano
puško z risano cevjo 6,5 × 57 R ali 7 × 57 R. Puško tudi
prodaj. Informacije po telefonu (065) 25-880, Černe.

Prodaj šibrenico, kal. 12–12 (70). Informacije po tele-
fonu (064) 81-142 ali ogled na naslovu: Majda Robič,
Zg. Rute 96, 64282 Gozd-Martuljek.

Prodaj dobro ohranjeno borovelsko bokarico, kal.
16/8 × 57 IRS, s strelnim daljnogledom 4 × 81. Informa-
cije po telefonu (064) 51-112, Jerman.

Prodaj karabinko steyr mannlicher, kal. 7 × 64 z mon-
tiranim strelnim daljnogledom habicht 6 × 42 (suhlska
montaža) in **šibrenico** IŽ – 27 kal. 12/12. Janko Stojan,
Bohinjska Bela 59, 64263 Bohinjska Bela.

Prodaj karabinko, kal. .270 winch. s strelnim daljno-
gledom 8 × 56, in **češko bokarico**, kal. 12/7 × 65 R
s strelnim daljnogledom 6 × 42. Informacije po telefo-
nu (061) 714-501, Zupančič.

Prodaj suhlovo tricevko 12–12/5,6 × 52 R z montir-
nim strelnim daljnogledom habicht 6 × 42 (suhlska
montaža). Informacije po 20. uri po telefonu (061) 343-
050, Vouk.

Prodaj češko bokarico, kal. 12/7 × 57 R s strelnim
daljnogledom zeiss 4 × 32 (suhlska montaža) in novimi
menjalnimi cevmi, kal. 12/12. Alojz Stemberger, Can-
karjeva 80, 65000 Nova Gorica, tel.: (065) 21-014.

Prodaj stojala za pristreljevanje lovskih pušk. Infor-
macije po telefonu: (061) 211-841, Bogdan Jež, Vogel-
na 10, 61000 Ljubljana.

Pocenl prodaj naslednje lovske puške: šibrenico,
kal. 12–12, **karabinko CZ**, kal. 8 × 57 IS, ter **borovelsko**
bokarico, kal. 16/8 × 57 IRS, primerno predvsem za lov
na jelenjad in divje prašiče. Na obeh puškah z risano
cevjo sta montirana odlična strelna daljnogleda. Infor-
macije po telefonu (061) 861-258, Nosan.

Prodaj češko bokarico super brno, kal. 7 × 65 R/
7 × 65 R, s strelnim daljnogledom zeiss 6 × 32 (potisna
montaža) in menjalnimi cevmi, kal. 12/12 (ejektorji).
Cena 4000 DEM. Jože Tonkli, Breginj 6, 65223 Breginj,
tel.: (065) 89-806 od 18.–21. ure.

Prodaj epagneul bretonko (francoski ptičar), staro
1 leto. Informacije po telefonu (061) 841-538, Petrovčič.

Prodaj nemško prepeličarko, serko (staro 5 let), in
psa, serca (2 leti). Telesna ocena psice odlično, psa pa
prav dobro. Oba imata opravljeno PNZ, II. n. r. Uporab-
na sta za poljski lov, vodno delo in za lov na divje
prašiče. Informacije po telefonu (0608) 60-300, Unetič.

Prodaj kakovostno lego špringer španjelov odličnih
staršev. Ciril Kamnar, Frenkova pot 13, 61261 Dobru-
nje, tel.: (061) 483-704.

Prodaj 300 krogečnih nabojev, kal. .223 remington.
Tel.: (0601) 81-475 Smodej.

Nedograjeno vikend hišico na Travnj gori ugodno
prodaj. Parcela je velika 1400 m² (izredna lega!). Infor-
macije po telefonu (061) 182-531, Dragar.

Prodaj karabinko CZ, kal. 7 × 64 s strelnim daljnogle-
dom swarovski-habicht nova 6 × 42 (suhlska montaža)
– levo kopito. Informacije po telefonu (065) 54-278,
Darko.

Prodaj novo suhlovo šibrenico brezpetelinko, kal.
12–12 in **kupim rusko trap puško MC**. Možna je tudi
zamenjava. Informacije po telefonu (061) 111-333 int.
419 dopoldne, Mejaš.

Prodaj karabinko Sava – Kranj, kal. 7 × 64, s strelnim
daljnogledom habicht 6 × 42 (suhlska montaža). Kopi-
to puške je bogato izrezljano. Prodaj tudi **več starin-**
skih pušk-prednjač. Informacije po telefonu (061) 211-
232 popoldne.

Prodaj nemškega ptičarja – žimavca z odlično teles-
no oceno (PZP, JZP in VUP I. nagr. r.), starega 2 leti.
Informacije po telefonu (069) 81-915, Zemljčič.

Psarna Gomanjska sprejema rezervacije za mladiče
– **memške kdl. ptičarje**, oče: zmagovalac EURO-DER-
BY 1990 v Avstriji, ŠPP I. ocena, večkrat CACIB; mati:
(najlepša) najtipičnejša plemenka na vzrejemnem pregled-
u v Kidričevem (PZP 70 t, JZP 180 t, ŠPP 2 × I. oc., VUP
III. nagr. r.). Vojko Pirher, Lukavci 26/a, 69242 Križevci
pri Ljutomeru. Tel.: (069) 87-649.

Prodaj bokarico znamke marocchi, kal. 12/7 × 65 R
s strelnim daljnogledom Schmidt & Bender 4 × 36
(suhlska montaža), in **karabinko**, kal. .223 remington.
Informacije po tel.: (063) 854-278, Blažič.

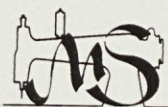
termo telovnik izdelan iz vodoodbojne
nešumeče tkanine s štirimi žepi
cena: 43 DEM

nepodložen telovnik izdelan iz
vodoodbojne nešumeče tkanine
s petimi žepi
cena: 63 DEM

podložen telovnik termo podloga
izdelan iz vodoodbojne nešumeče
tkanine s tremi žepi
cena: 80 DEM

MARIJA SOVINČ
Brode 1, 64220 Škofja Loka

Šiviljstvo

064/65 775
064/65 774

VAM NUDI LOVSKE TELOVNIKE V VSEH VELIKOSTIH

Plačljivo v SLT protivrednosti po prodajnem menjalniškem
tečaju LB.

Naročene telovnike pošljem po povzetju po pošti. Dodatne
informacije dobite po tel. (064) 65-774 ali (064) 65-775.

**Lovska družina
Toško Čelo**

vabi na

tradicionalno meddružinsko strelsko tekmovanje v počastitev dneva OF

Tekmovanje bo 27. 4. 1992 ob 8. uri na strelišču pri
lovski koči LD Toško Čelo. Trening (pripravniki)
26. 4. ob 9. uri.

Tekmujejo tričlanske ekipe (15 glinastih golobov in
v tarčo »srnjak«).

Najboljše tri ekipe bodo dobile pokale, prvi trije
posamezniki spominske medalje, petnajst najboljših
pa tudi praktična darila.

Prva nagrada v kombinaciji je odstrel srnjaka (z
mesom).

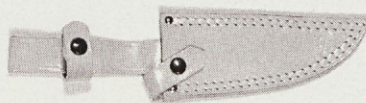
Poskrbeli bomo za prijetno počutje!

LD TOŠKO ČELO

LOVSKI NOŽ – primerno darilo

- visokokakovostno jeklo
- ročaj iz roževine
- ročna izdelava

dolžina rezila 10 cm
cena: 65 DEM

dolžina rezila 13 cm
cena: 100 DEM

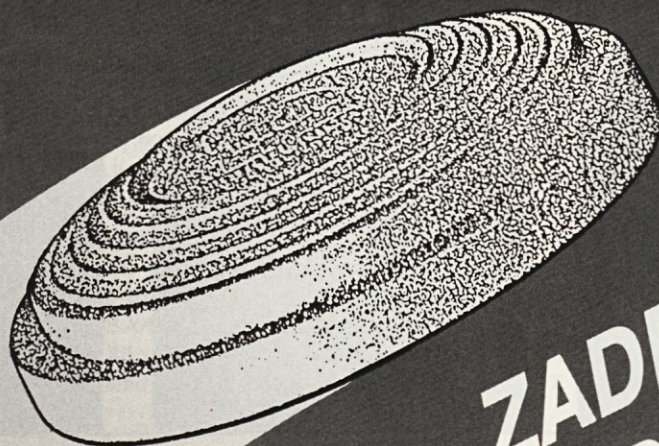

dolžina rezila 15 cm
cena: 150 DEM

Plačljivo v SLT protivrednosti po prodajnem menjalniškem
tečaju LB.

IZDELUJE:

IGOR HOLY, Frankovo naselje 162, 64220 Škofja Loka,
tel.: (064) 631-895 (zvečer!)

**ZADETEK
V POLNO...**

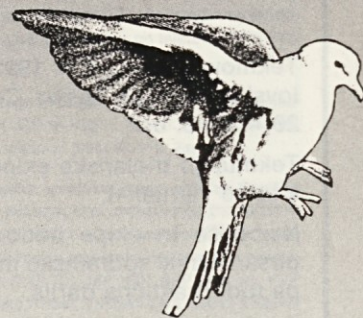
LOVCI, STRELCI!

Preizkusite in izpopolnite svoje sposobnosti na umetnih tarčah.

Ponujamo vam jih iz Srpenice ob Soči, kjer smo v vašem interesu in nam v ponos »vzgojili« prve slovenske glinaste golobe.

Proizvajamo vse vrste glinastih golobov: bele, rumene, oranžne in dimne ter posredujemo celotno opremo za streljanje francoske firme Laporte: ročne in avtomatske metalce in opremo za olimpijska strelišča.

Z vašimi vprašanji, željami ali naročili vas pričakujemo v tehnični službi TKK Srpenica.

**GOLOB
OSTAL ŽIV**

tovarna kemičnih izdelkov in proizvodnja krede Srpenica,
Srpenica 1, p. o.

POŠTA 65224 SRPENICA — TELEFON N.C. (065) 89-610
TELEFAX (065) 89-686